

LIETUVOS Farmacijos žinios

Lithuanian Pharmaceutical News

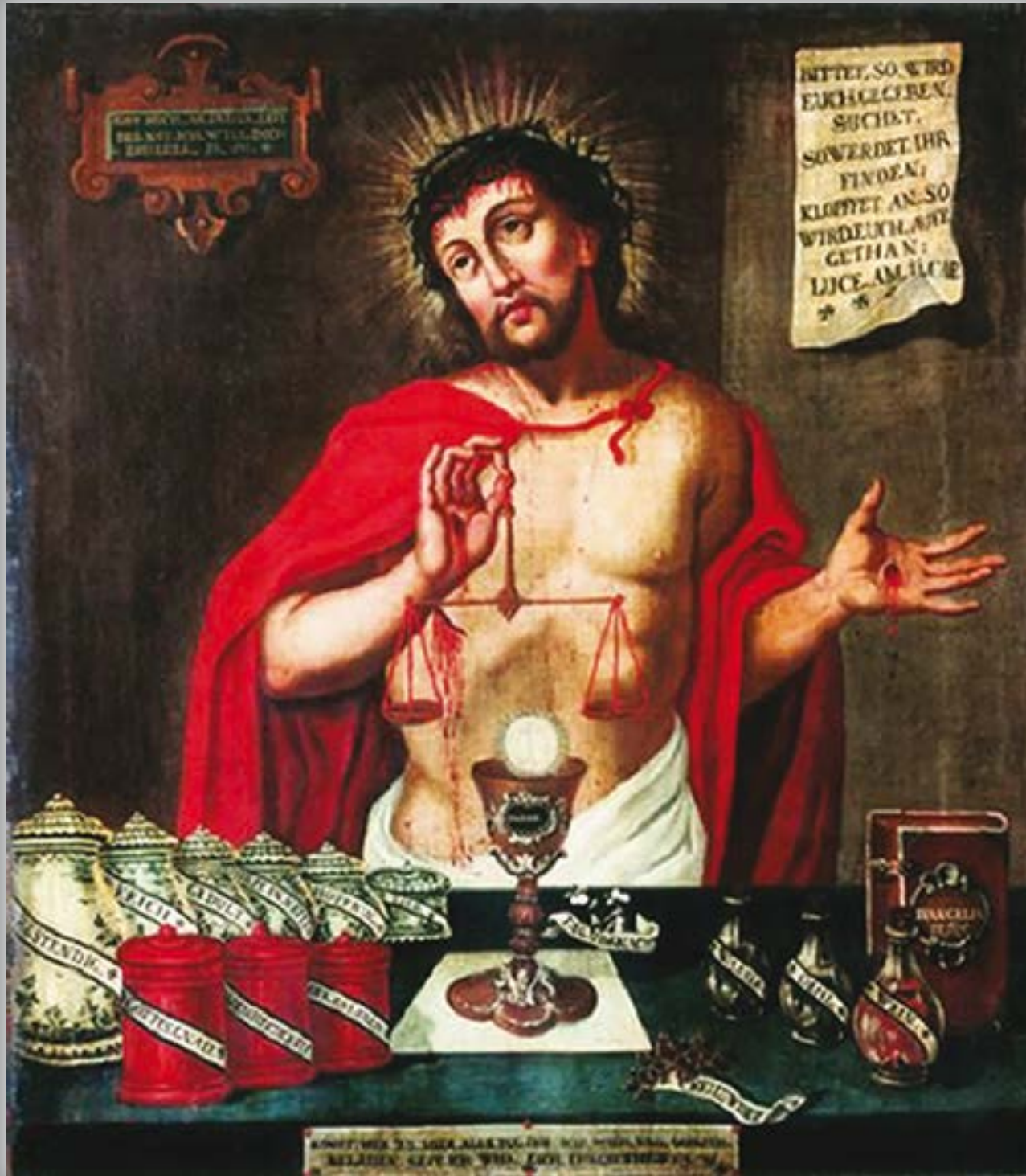
2013 m. Nr. 3-4 (224-225)

**Asta Kubilienė (trečia iš kairės) su daktaro
disertacijos gynimo komisijos nariais**

(plačiau 70 psl.)

ISSN 1648-0066

„Kristus kaip vaistininkas“. Iš Vokietijos farmacijos muziejaus leidinio „Vaistininko kalendorius“ (plačiau skaitykite 78 pusl.).

Minčių aruodas	 5	5
Interviu su buvusiu Lietuvos farmacijos pramonės kūrėju, mokslininku dr. Henriku Dūdenue	 6	6
Interviu su vaistininku Aurimu Vietrinu	 9	9
Iš LFS veiklos XXVIII LFS suvažiavimas	 14	14
Iš LFS veiklos 4-ji Tarptautinė konferencija	 14	29
Memuarai Mano gyvenimo nuotrupos	 42	36
Bayer - 150 metų	 42	43
Iš LFS veiklos	 42	45
Išėjo Anapilin	 58	50
Jubiliejinės konferencijos	 58	52
Jubiliejai	 38	60
Oficiali kronika	 38	65
Ką rašo užsienio farmacijos spauda	 71	69
Farmacijos fakulteto naujienos	 75	70
Kas, kur, kada	 75	72
Ką rašo spauda apie farmaciją	 75	73
Kas, kur, kada	 75	75
Iš farmacijos istorijos	 75	78
Farmacijos muziejai	 75	79

„Lietuvos farmacijos žinios“ – Lietuvos farmacijos
sajungos periodinis žurnalas, skirtas farmacijos
specialistams, tęsia „Farmacijos žinių“
(1923-1940) tradicijas

Vyr. redaktorius prof. habil.dr. Eduardas Tarasevičius

REDAKCINĖ KOLEGIJA

Vaist., gyd. Laimis Akramas, klinikinė farmacija, mikrobiologija; doc. dr. Zita Barsteigienė, farmakognozija; dr. Romualdas Basevičius, farmakologija; prof. dr. Vitalis Briedis, vaistų technologija; prof. dr. Liudas Ivanauskas, toksikologinė chemija, vaistų technologija; doc. dr. Rimantas Klimas, vaistų technologija; doc. dr. Romaldas Mačiulaitis, klinikinė farmacija, farmakoterapija; doc. dr. Tauras Antanas Mekas, farmacijos istorija, socialinė farmacija; doc. dr. Vaidas Skyrius, socialinė farmacija; prof. habil. dr. Paulius Vainauskas, toksikologinė chemija; dr. Regina Žukienė, farmacijos istorija, socialinė farmacija; dr. Jonas Grincevičius, socialinė farmacija; doc. dr. Raimondas Radžiūnas, socialinė farmacija.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS PATARIAMOJI VALDYBA

Vaist. Marytė Ūzienė – LFS Vilniaus krašto pirmininkė; vaist. Astrida Tamošiūnienė – LFS Kauno krašto pirmininkė; vaist. Jolanta Narbutienė – LFS Panevėžio krašto pirmininkė; vaist. Vida Grušienė – LFS Šiaulių krašto pirmininkė; vaist. Danutė Varvolytė – LFS Klaipėdos krašto pirmininkė.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS KONSULTANTAI

Doc. dr. Algis Baranauskas, socialinė farmacija; doc. dr. Jurga Bernatienė, vaistų technologija; doc. dr. Vidmantas Dirsė, organinė chemija; doc. dr. Valdas Jakštas, farmakognozija; doc. dr. Audronis Lukošius, farmakognozija; doc. dr. Rūta Marksienė, toksikologinė chemija; dr. Žydrūnas Martinėnas, vaistų technologija; vaist. Jadvyga Mikalauskiene, farmacijos istorija; dr. Vilma Petrikaitė – vaistų chemija; doc. dr. Ona Ragažinskienė, farmakognozija; dr. Saulė Velžienė, vaistų technologija; vaist. Liudvikas Rulinskas, farmacijos istorija; vaist. Birutė Varanavičienė, klinikinė farmacija.

REDAKCINĖS KOLEGIJOS GARBĖS NARIAI

Farm. dr. Juozas Kalvaitis, klinikinė farmacija, JAV, Čikaga; farm. dr. Algirdas Lukoševičius, klinikinė farmacija, JAV, Niujorkas; farm. dr. Algis Pliūra, vaistų informacija, JAV, Niujorkas; farm. dr. Jerzy Lazowski, onkologinė farmacija, Lenkija, Varšuva.

Leidėjo ir redakcijos adresas:

Universiteto g. 2, 01122 Vilnius,
tel. (8 5) 262 87 58, faksas (8 5) 262 87 58
El. paštas: LFSpharm@takas.lt

Šiame leidinyje pateikta informacija skirta tik
farmacijos ir medicinos specialistams.

Straipsnių autorių nuomonė gali nesutapti su redakcijos
nuomone. Recenzuojame tik mokslinius straipsnius.

Rankraščių negražiname. Redakcija už reklamos turinį neatsako.

© „Lietuvos farmacijos žinios“
2013, Nr. 3-4 (224-225)

Numerį parengė LFS leidybos centras,
Universiteto g. 2, LT-01122 Vilnius

Tiražas: egz.

Spausdino:
UAB „Regrafas“
Piliakalnio g. 3, Kaunas. LT-46224
Tel. (8-37) 44 11 11

REDAKTORIAUS ŽODIS

MIELOS KOLEGĖS IR
MIELI KOLEGOS!

*Sveikinu visus
„Lietuvos farmacijos
žinių“ žurnalo skaitytojus
sulaukus dvigubo žurnalo
numero, kuris išėjo iš
spaudos baigiantis 2013
metams.*

*Svarbu mums, vienos
seniausių žmonijos
istorijoje profesijų atstovams ir ateinančiais metais
ypač jautriai ir atsakingai aptarnauti pacientus ir tuo
būdu prisidėti prie mūsų profesijos prestižo kėlimo.
Šiame žurnalo numeryje Jūs rasite straipsnius apie
farmacijos sektoriaus aktualijas, susipažinsite su SAM
naujausiais teisės aktais. Skaitytojams pateikiama
LFS XXVIII suvažiavimo medžiaga ir fotoreportažas.
Šiame žurnalo numeryje skaitytojai gaus informacijos
apie LFS organizuota Tarptautinę farmacijos mokslo
ir praktikos konferenciją ir išsamų fotoreportažą.
Farmacijos istorijos mėgėjai galės susipažinti su
„Farmacijos žinių“ žurnalo aprašomais įvykiais
prieš 85 metų. Skaitytojai susipažins su dr. Henriko
Dūdėno ir vaistinininko Aurimo Vitrino interviu. Be to,
pateikta gausi informacija apie Farmacijos fakulteto
naują farmacijos mokslų daktarę Astą Kubilienę.
Skaitytojai taip pat galės susipažinti su įvykusio
Latvijos farmacininkų kongreso medžiaga. Žurnale
patalpinome kolegų prisiminimus apie Anapilin
išėjusius buvusius bendradarbius. Laukiame naujų
mūsų žurnalo skaitytojų, kurie perskaitę mūsų žurnalą
sulauks naujų žinių šaltinio ir naujienų iš kolegų
profesinės veiklos, ir farmacijos mokslo bei praktikos
apžvalgos, ir naudingų patarimų bei atsakymų į Jus
dominančius klausimus.*

*Linkiu visiems mūsų žurnalo skaitytojams puikios
sveikatos, sėkmės darbe ir asmeninės laimės!*

Pagarbiai,
prof. habil.dr. Eduardas Tarasevičius

Naujieji metai

*Nauji metai jau atėjo,
O senieji prisiminimus paliko.
Jie atguls į istorijos lapus
Ir į mūsų širdies kampelius.*

*Jaunam žmogui nauji metai –
Nauji sumanymai ir mastai,
Startas kūrybiniam pakylimui
Ir valio ad astrą darbų maršrutui.*

Jonas Steikūnas

**LFS Valdyba nuoširdžiai sveikina
visus LFŽ skaitytojus artėjančių
Naujųjų 2014 metų progą!**

INTERVIU su buvusiu Lietuvos farmacijos pramonės kūrėju, mokslininku dr. HENRIKU DŪDENU

Lietuvos farmacijos sąjungos Valdyba sveikindama Jus garbingo 80-mečio jubiliejaus proga nori išgirsti Jūsų mintis farmacijos klausimais. Taigi, kas Jus paskatino pasirinkti farmacininko profesiją?

Mano pasirinkimą lėmė likimas. Norėjau būti gydytoju, todėl stojau į Medicinos fakultetą, tačiau per stojamuosius egzaminus nesurinkau reikiamo skaičiaus balų ir man buvo pasiūlyta tapti kandidatu ar studijuoti farmaciją. Įstojau į farmacijos fakultetą, tapau provizoriumi. Šia likimo dovana esu patenkintas.

Kur teko dirbti gavus provizoriaus diplomą ir kas Jus paskatino dirbti farmacijos pramonėje?

Baigęs studijas buvau paskirtas į Klaipėdą. Keletą mėnesių dirbau Klaipėdos vaistinėje Nr. 143, vadovaujamoje provizorės J. Radvilaitės. Praktiškai teko dirbti įvairų farmacinį darbą: analitiko, receptaro, teko ruošti vaistų užsakymus žvejybos laivams, kurie išplaukdavo į jūrą pusei metų. Ši

vaistinė buvo didžiausia ir pirmaujanti Klaipėdos vaistinė. Po to metus dirbau Šventėžerio vaistinės vedėju. Domėjausi vaistažolėmis, studijavau farmakognostinę literatūrą, galiu pasakyti, kad šie metai man buvo antras universitetas. Žmonės mane mėgo ir gerbė.

Vėliau buvau perkaltas į Kauną, kur gyveno

mano šeima – žmona Česlava ir sūnelis Virgilijus. Žmona dar tebestudijavo Kauno politechnikos institute. Kaune teko analitiko pareigos vaistinėje Nr.63, kuri buvo prie Kauno muzikinio teatro. Vaistinės vedėja buvo chemikė-vaistininkė J. Manasevičienė. Be analitiko darbo dar turėjau ruošti vaistų užsakymus vaistinei priskirtoms aprūpinti lignoninems. Tekdavo gaminti ir sterilius tirpalus, kai kuriuos stiklinėse ampulėse, taip susipažinau su ampulių gamyba.

1962 m. buvau paaukštintas – paskirtas Kauno vaistų sandėlio gatavų vaistų skyriaus vedėju. Be to dėsciau Kauno medicinos mokykloje būsimiems farmacininkams chemiją, farmakologiją, o Kauno medicinos institute farmacijos fakulteto studentams – medicinos prekių mokslą. Nuo 1964 iki 1967 m. teko dirbti “Medtechnikos“ valdybos Kauno skyriaus valdytoju. Turėjome aprūpinti medicinos aparatūra, instrumentais Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio zonų gydymo ir profilaktikos įstaigas, montuoti ir remontuoti sudėtinga medicininę įrangą. Be to priklausė ir optikos parduotuvės. Darbo apimtis buvo didelė, juolab, kad statėsi naujos lignoninės.

Vyriausiosios farmacijos valdybos viršininkas Jonas Eišvydis pamatęs, kad neblogai tvarkausi “Medtechnikoje“, ji dirbo rentabiliai, lignoninės laiku gaudavo reikalingą aparatūrą, suremontavome prekių sandėlius, įrengtus Kauno “Šaritkų“ ir Šv. Jurgio bažnyčiose, nebuvo gaunama jokių skundų dėl mano darbo, pasikvietęs į Vilnių 1966 m. pasiūlė man chemijos farmacijos fabriko “Sanitas“ direktoriaus pareigas.

Kaip atrodė chemijos farmacijos fabrikas “Sanitas“ Jums atėjus ten dirbti?

“Sanitas“ tuo metu buvo vyraujanti vaistų įmonė Lietuvoje. Gamino 41 milijoną ampulių per metus, galeno preparatus, gatavas vaistų formas, tepalus. Nesenai buvo pastatytas administracijos pastatas, stiklo ampulių gamybos baras, baigiamas statyti naujas ampulių gamybos cechus, kurio metinis pajėgumas turėjo būti 150 milijonų ampulių injekcinių tirpalų. Pastatą reikėjo užbaigti statyti ir įrengti, gauti reikiamus įrengimus ir pradėti jame gamybą.

Kokie svarbiausi darbai buvo atlikti Jums vadovaujant šiai įmonei?

Pirmiausias ir svarbiausias darbas buvo per pusmetį užbaigti ampulių cecho statybą ir

Jame pradėti gamybą. Šią užduotį sėkmingai įvykdžiau ir vėliau plėčiau ir tobulinau šio cecho darbą. Man vadovaujant fabrikui ampulių cechas dvigubai viršijo savo pajėgumą – gamino per 340 milijonų ampulių, gamybos procesas buvo pilnai mechanizuotas. Tais pačiais 1967 m. įrengėme kartonažo barą, kad patys galėtume gaminti ampulių įpakavimui reikalingas dėžutes. 1968 m. įsteigėme ekstemporalinių gatavų vaistų skyrių, kur gaminome vaistus, dažnai pasitaikančius vaistinių receptūroje, tai žymiai palengvino vaistinių darbą ir padėjo greičiau ir geriau aprūpinti vaistais gyventojus. 1971–1972 m. išplėtėme ir rekonstravome galeno-fasavimo cechą, fabriko energetinį ūkį, mechanines dirbtuves, sandėlius.

Pastatėme sporto salę, įrengėme gražią konferencijų salę, įkūrėme eksperimentinę laboratoriją ir eksperimentinį cechą, diegėme gamybon naujas vaistų formas – liofilizuotus preparatus, plėveles, susintetiname ir pagaminome svarbų veterinariniam preparatą, bičių produktų preparatus, paruošėme daugelio naujų preparatų gamybos technologiją ir techninę dokumentaciją, vėliau jie buvo perduoti gaminti kitoms įmonėms.

Didelis dėmesys buvo skiriamas darbuotojų darbo ir poilsio bei buitines sąlygoms. Buvo įkurta suaugusių vakarinė mokykla, kur vidurinę mokslą baigė 96 fabriko dirbantieji. Buvo poilsinės Birštone, Kauno Zuikineje prie Kauno marių, Varėnos rajone, Birštone turėjome 300 vietų vaikų poilsio stovyklą. “Sanito“ meninė saviveikla garsėjo ne tik Kaune, koncertavo kitose sąjunginėse respublikose, pabuvoje ir užsienyje. Fabrikas turėjo savo dūdų orkestrą. Fabrikas tapo aukštos darbo kultūros įmone, pasisemti patirties atvažiuodavo iš kitų medicinos pramonės įmonių darbuotojai, Leningrado, Maskvos, Kijevo kvalifikacijos kėlimo kursų klausytojai.

“Sanite“ įkūrėme mokomąją Kauno medicinos instituto Farmacijos fakulteto bazę – laboratorijas pramoninei vaistų technologijai ir farmakognozijai, turėjome šiltnamį, patys auginome alijošių ir turėjome vivariumą varlėms ir triušiams.

Chemijos farmacijos fabrike direktoriumi dirbau 20 metų, čia subrendau kaip vadovas, išradėjas, mokslininkas (apgyniau disertaciją), pedagogas. Išmokau vadovauti dideliame kolektyvui, nes įmoneje dirbo per 1000 dirbančiųjų.

Be to vadovavau 14 metų Kauno krepšinio federacijai. Tai buvo metai, kai mūsų jauni

žalgiriečiai skynė pergalę po pergalės, sudarė ir SSSR rinktinės pagrindą.

Ar naudingas buvo Letuvos farmacijos įmonių susivienijimas?

1987 m. buvau paskirtas mokslinio gamybinio susivienijimo "Fermentas" generaliniu direktoriumi ir kartu Enzimologijos mokslinio tyrimo instituto direktoriumi. Susivienijimui priklausė Enzimologijos mokslinis tiriamasis institutas, jo Vilniaus biosintezės gamykla, Eksperimentinė gamykla "Sanitas", Kauno endokrininių preparatų gamykla, Kauno bakterinių preparatų įmonė ir Kėdainių biocheminė įmonė, gaminanti pašarų priedus ir kitus veterinarinius preparatus. Šis susivienijimas buvo labai svarbus Lietuvos ūkiui. Jame buvo sukurta daug darbo vietų, išugdyta daug jaunų mokslininkų, pradėta genų inžinerijos technologija, kuria sukurti fermentai ir preparatai svarbūs tiek medicinai, tiek maisto ir lengvajai pramonei, tiek ir kitoms liaudies ūkio šakoms. Ji ir dabar sėkmingai vystoma Lietuvoje. Toks didelis įmonių susivienijimas leido gerinti darbuotojų darbo, poilsio ir buities sąlygas, pradėti gaminti naujus produktus bei vaistus, tobulinti gamybos technologiją ir kelti darbuotojų kvalifikaciją.

Jūsų du sunūs pasirinko vaistininko profesiją. Ar daug pastangų Jūs paskyrėte profesinei orientacijai?

Mano sunūs Virgilijus ir Almontas pasirinko vaistininko profesiją, nes matė mano darbo rezultatus. Baigę studijas jie taip pat dirbo "Sanite", dirbo eksperimentinėje laboratorijoje ir eksperimentiniame ceche, kurdami naujas vaistų formas ir produktus, domėjosi mokslo pasiekimais ir ruošė mokslines disertacijas. Visada juos mokiau, kaip ir mane mokė tėvai, kad svarbiausia gyvenime yra daryti žmonėms gera, o farmacija kaip tik tuo ir rūpinasi – stengiasi padėti ligoniui.

Ko norėtumėte palinkėti farmacijos studentams ir visiems Lietuvos vaistininkams?

Farmacijos studentams palinkėčiau sėkmingai baigti studijas, būti darbštiems ir kūrybingiems, domėtis moksliniu darbu, nes niekada neginei ko gyvenime gali prireikti, o mokslo ant pečiu nereikia nešioti. Tikiuosi, kad ateityje plės ir Lietuvos vaistų pramonė, kuriai bus reikalingi kūrybiški žmonės. Taip pat palinkėčiau turėti savo svajonę ir siekti jos įgyvendinimo, o tam reikia nuolat dirbti ir tobulėti.

Lietuvos vaistininkams palinkėčiau, kad jie pirmiausia galvotų apie žmonių, o tik po to apie didesnę pelną. Žmogus į vaistinę ateina pagalbos, nes vaistas tebėra pagrindinė kovos priemonė su ligomis. Visi žinome, kad sveikata yra brangus žmogaus turtas, todėl vaistininko pareiga yra jam padėti ją išsaugoti, susirgus – ją atgauti. Nuo seno vaistininkas Lietuvoje buvo gerbiamas, o žmogus atėjęs į vaistinę, nusiimdavo kepurę.

"Lietuvos farmacijos žinių" žurnalo redkolegija dėkoja už pareikštas mintis ir linki Jums, Gerbiamas Jubiliate, sulaukti ir kitų garbingų jubiliejų.

Pagarbiai,
„LFŽ“ žurnalo redaktorius
prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius

INTERVIU SU VAISTININKU AURIMU VIETRINU

Sutikti žmonės ir patirčių sintezė lėmė tai, kuo tapau tu ir kuo šiandien esu. O pokyčių buvo ir bus, svarbu mokėti laiku prie jų prisitaikyti, - teigė Aurimas Vietrinas, 2013 m. lapkričio 24 atšventęs savo 50 metų jubiliejų.

Įdomu būtų sužinoti, kas paskatino pasirinkti vaistininko profesiją?

Kaip ir daugelis mano kursojų, stojau į gydomąjį fakultetą. Pritrūkau vieno balo ir galvojau, ką veikti. Likimas lėmė, kad profesorius Eduardas Tarasevičius, tuometinis farmacijos fakulteto dekanas, pakvietė maloniam pokalbiui ir pasiūlė, kad turėdamas tiek balų (tokius balus?) galiu stoti į farmaciją.

Apie farmaciją žinojau nedaug, tačiau stiprų įspūdį paliko pats profesorius, o kadangi institutas tas pats, medicinos sritis man buvo artima nuo vaikystės - mama ir teta buvo medikės. Tad kvapas, balti chalatai man buvo įprasti dalykai, todėl ir nutariau pabandyti. Taip tapau farmacijos fakulteto studentu. Manau tai buvo likimas. Kad baigia farmaciją, esu dėkingas prof. E. Tarasevičiui.

Kokie prisiminimai išliko iš studijų laikų Kauno medicinos institute? Ar palaikote ryšius su buvusiais kursojais? Ar jie nenusivylė savo profesija?

Prisimenant studijų laikus, pirmiausia išskyla amfiteatrinė auditorija centriniuose rūmuose Mickevičiaus gatvėje, formaldehido kvapas, važinėjimai iš vienos auditorijos į kitą: Mickevičiaus, Jankaus, MLK (Klinikos)... Prisimenu ir studijavimą, ir studentavimą: talkas kolūkyje, vasara Gerdašiuose,

kur daug bendraudavome su kurso draugais, turėjome puikūs jaunystės metai. Atmintyje išskyla dėstytojų veidai, vienus mylėjom, kitus tik gerbėm, vienu buvo smalsu klausytis, su kitais net įdomu pabendrauti. Jau tada supratau, kad dėstyje svarbu ne tik turinys, bet ir forma. Man nuostabaus žmogaus ir puikus dėstyto doc.

Berlin-Chemie Marketingo „Oskaras“.

2000 m. liepos mėn. Berlyne - Baltijos Nebiletos komanda.

Iš kelionių su LFS.

1999 m. su grupiokais. Gintautas Viskaitis ir Rytis Seniūnas (dešinėje).

Iš kelionių su LFS.

FIP kongrese, Olandijoje.

Brasiūno citatas mintyse kartoju net iki dabar. („bez truda nevytaschis rybki iz pruda“...). Didelį įspūdį paliko farmakologijos paskaitos, kai labai aiškiai buvo galima suvokti, kaip vaistai veikia organizme ir kokią poveikį daro žmogaus organizmui. Mokėmės ir vaistų suderinamumo: kokią įtaką vienas medikamentas daro kitam. Manau tai būtų labai svarbu kartais prisiminti šiandienos gydytojams ir vaistininkams. Su šypsena prisimenu fiziologijos praktinius darbus, kai grupiokės bijodavo paimti varlę į rankas, o aš jausdavaisi labai svarbus galėdamas padėti.

Aktyviai dalyvavau studentų visuomeninėje veikloje: dainavau KMI „Neries“ chore, priklausiau KMI lengvosios atletikos rinktinei, dainavau ir šokau KMI etnografiniame ansamblyje, vasarų metu kopiau į kalnus... Daug koncertų, ypač įspūdingi «Gaudeamus», daug kelionių, daug smagių vakarų, praleistų su etnografiniu ansamblio kolektyvu. Ši veikla leido susipažinti su visų fakultetų ir įvairių kursų studentais.

Kažkaip iš vaikystės turėjau labai daug energijos ir smalsumo. Tai visai nenuostabu, kad dar spėjau sudalyvauti ir KMI Interklubo veikloje. Labiausiai įsiminė kelionė į Syktyvkarą (tuometinė Komijos AR). Scenoje pritardamas gitara ir dainuodamas patriotinę dainą, taip susijaudinau, kad tą patį posmelį pakartojau du kartus, bet tai žinojau tik aš ir juo labiau lietuviškai daugiau niekas nesuprato - plojo visa salė.

Ar palaikote ryšius su buvusiais kurso draugais?

Kursiokų ir to meto studentų prisimenu labai daug, su kai kuriais iš jų artimai bendraujame iki šiol.

Ar jie nenusivylė savo profesija?

Tie, su kuriais bendrauju - ne, nes jie laiku prisitaikė prie tų didžiulių permainų, kurias išgyveno Lietuvos farmacija. O transformacija vyko tikrai didžiulė, tai kam buvome ruošiami ir tai kas vyko Lietuvai atgavus nepriklausomybę – stipriai skiriasi.

Kada dauguma vaistinių iš valstybinių įmonės tapo privačiomis pelno siekiančiomis bendrovėmis, vaistininkui teko papildyti savo identitetą: „aš privačios vaistinės darbuotojas“, o tai jau ir naujas suvokimas apie samdomo darbuotojo statusą... Kai kurie pradžioje tapo vaistinių savininkais, vaistų tiekimo įmonių darbuotojais. Vėl nauja patirtis. Vėliau daugumai vaistinės teko parduoti vaistinių tinklams - daugumai tai buvo skaudus ir nelengvas pasikeitimas.

Mes buvome mokomi gaminti vaistus, patarti ligoniui... Vaistinės tapo pelno siekiančiomis įmonėmis, ir matau, kaip daugumai kolegų sunku išplėsti savo kompetencijos ribas. Šiandieninėmis sąlygomis jau nebeužtenka tik gerai išmanyti vaistų sudėties ir poveikio subtilybes, prioritetinėmis tampa malonaus ir kantraus bendravimo su klientais

kompetencijos. Kai mes baigėme studijas, tarp vaistinių vyko socialistinis lenktyniavimas tai buvo profesinio augimo ir apsikeitimas gera patirtimi forma. Dabar tai vadinama konkuravimu ir patirtimi dalintis neskubama. Pastebiu, kad kai kurie studijų draugai vieni į kitus žiūri kaip į konkurentus, mat dirba skirtingiems tinklams priklausančiose vaistinėse. Tai atsiliepia ir bendravimui.

Ne visi mano kursiokai tapo vaistininkais, kaip kurie, kaip ir aš, pasirinko verslą.

Kokie buvo pirmieji Jūsų profesinės veiklos etapai? Kaip klostėsi santykiai su darbdaviais ir su Jūsų vadovaujamo kolektyvo nariais?

Pirmoji praktika - «Teatro» vaistinėje Kaune (su vaizdu į Laisvės alėją), vėliau - Vilniuje, gerbiamos Sakalauskiene vadovaujamoje vaistinėje Gedimino prospekte (priešais centrinį paštą). Darbo pradžioje, kadangi trūko bendravimo įgūdžių, jaučiau ir jaudulį ir įtampą.

Dabar suprantu, kad vaistininko darbe - svarbiausia įsiklausyti į žmogų ir suprasti jo poreikius. Kalbama apie brangiausią jo turtą - sveikatą.

Profesine prasme reikšmingiausias įvykis - kai penktame kurse iš Džiugo Paulausko (jis jau dirbo „Fermente“) gavau pasiūlymą dirbti moksliniu bendradarbiu Genų inžinerinėje laboratorijoje «Fermente». Kai nuvykau susipažinti, pamačiau ir labai nustebau: sunkiai galėjau patikėti – naujais pasaulinė kataloginė įranga. Tai mane labai «vežė».

Todėl jau baigdamas žinojau kur eisiu. „Fermente“ teko daug papildomai mokytis ir tobulintis, įsisavinant naujausias metodikas ir kuriant rekombinantiniu būdu gautų biomedžiagų valymo schemas. Čia susipažinau su daugybe įžymiu mokslininku, kurių pavardės skamba ir šiandien: prof.A.Janulaitis, prof.V.Butkus, V.Naktinis, M.Mauricas ir kt.). Iš savo vadovo, profesoriaus V.Bumelio, gavau daug vertingų vadovavimo pamokų, kurias dar dabar prisimenu ir dalinuosi mokymų metu.

Fermente išdirbau beveik septynerius metus. Pradėjau rašyti disertaciją, bet atėjus sąjūdžio laikotarpiui ir nutrūkus finansavimui iš Maskvos, viską teko atidėti...

Fermente supratau, kad net ir labai maži pokyčiai tinkamu laiku ir tinkamoje vietoje gali atvesti prie grandiozinių visumos permainų.

Prasidėjo naujas gyvenimo etapas. Permainos. Buvau užsidedęs būti ten, kur ir visa Lietuva. Ir štai vieną dieną likimas ir vėl pakvietė rimtiems pokyčiams. Ir vėl prof. E.Tarasevičius pastūmėjo žengti lemtingą žingsnį. Tuo metu profesorius dirbo LR SAM Farmakopėjos komiteto pirmininku ir pasiūlė dirbti jo pavaduotoju. Daug galvojau, kaip pasielgti, nes tai reiškė nusivilkinti mokslininko chalata ir pradėti naują gyvenimo etapą.

Bet ir tą kartą profesoriaus intelektas, charizma ir fantastiškas mokėjimas bendrauti padėjo priimti teigiamą sprendimą. Čia vėl teko daug gilintis į gausybę dokumentų, reglamentuojančių farmacinę veiklą ir farmakopėjos straipsnius, organizuoti komisijų posėdžius, ruošti dokumentacijas, bendrauti su daugybe įdomių žmonių.

Dveji darbo metai LR Sveikatos apsaugos ministerijos Farmakopėjos komiteto pirmininko pavaduotoju sustiprino mano valstybinio-globalaus mąstymo įgūdžius. Profesoriaus dėka

gaudavau daug įdomių ir naudingų gyvenimo įžvalgų. Kadangi viską kūrėm vos nuo pamatų, teko aplankyti daug Europos šalių, kurs susipažinome su užsienio patirtimi kuriant lietuviškąjį modelį.

Profesoriaus E.Tarasevičiaus dėka susipažinau su Algimantu Blažiu, farmacinė kompanija „Berlin-Chemie Menarini Group“ vadovu, iš kurio gavau pasiūlymą sudalyvauti konkurse medicinos atstovo pareigoms užimti.

Kadangi turėjau pakankamai žinių ir jau mokėjau bendrauti, laimėjau konkursą ir tapau medicinos atstovu. Prisipažinsiu, teko nemažai permąstyti priimant šį pasiūlymą. Po pusmečio iš medicinos atstovo Lietuvoje tapau komercijos direktoriumi Baltijos šalyse, dar vėliau produktų vadybininku Baltijos šalyse, ir galiausiai Marketingo direktoriumi Baltijos šalyse ir generalinio direktoriaus pavaduotoju Baltijos šalyse. Esu labai dėkingas likimui, leidusiam mokytis iš tokio nuostabaus žmogaus ir puikaus vadovo kaip Algimantas Blažys.

Gavau didžiausią patirtį, pamokas ir eilę vertingiausių patarimų, kuriuos pritaikiau praktikoje ir kuriais dalinuosi su seminarų metu.

Artėjant 9 metams darbo „Berlin Chemie Menarini Group“, nusprendžiau tapti konsultantu-verslo vadybos treneriu ir pradėjau savo nuosavą verslą. Nuėjau ne taip toli. Vos sužinoję, kad tapau savarankiškas konsultantas, vokiečių farmacinė kompanija „Stada“ (dabartinė UAB „STADA -Nizhpharm-Baltija“), pasikvietė rimtoms deryboms... Tapau generaliniu direktoriumi Baltijos šalyse ir atstovybių Lietuvoje ir Latvijoje vadovu. Stačiau struktūrą, būriau komandą. Didelis, aktyvus ir įdomus darbas. Per 7 darbo metus paruošiau pulką specialistų, kurių didelę dalį greit „nuviliodavo“ didesnes algas mokančios farmacinės kompanijos. Toks tas gyvenimas. Kartu užaugo ir labai gabi specialistė Jovita Margienė, kuriai perdaviau vadovo pareigas ir galutinai apsisprendžiau būti konsultantu - verslo vadybos treneriu.

Tiesiog viduje sunokau pokyčiams, žinojau, kur pasuksi.

Kokia Jūsų dabartinė veiklos sritis? Ar farmacijos

studijų žinių bagažas padėjo Jums kilti karjeros laiptais? Kiek Jūsų dabartinė veikla susijusi su farmacija?

Kaip treneris, pirmuosius mokymus 1994m. vedžiau „Berlin-Chemie Menarini Group“ naujiems medicinos atstovams. Šiam žingsniui paskatino Algimantas Blažys, kuriam esu labai dėkingas už šią užduotį-galimybę. Po to sekė labai daug įvairių vidinių mokymų įvairiose šalyse. Pats irgi daug mokiausi, ir tai tebetiesiu iki dabar.

Sukaupta patirtis ir įgytos žinios šiandien man leidžia būti stipriu „kouču“, naudingą konsultantu ir vertingą mentoriumi.

Prie šios veiklos labai daug prisideda provizoriaus išsilavinimas, sukaupta mokslininko ir vadybos patirtis.

Šiandien konsultuoju ir farmacinės kompanijas, vedu mokymus Lietuvoje, Latvijoje, Ukrainoje, Kazachstane. Pastarosiose šalyse labai paklausi mano patirtis. Patyriau malonų jaudulį, kai šiomet vedžiau mokymus Vaistinių tinklo „Gintarinė vaistinė“ darbuotojams. Susitikau su daugybe pažįstamų kolegų ir dalinausi patirtimi, akcentuodamas, kaip svarbu yra spėti prisiderinti prie dinamiškai besikeičiančios aplinkos. Naudodamasis proga, noriu padėkoti kolegoms už kantrybę ir dėmesį ir palinkėti išminties profesinėje veikloje ir tuo bendravimu padėti čia ateinantiems.

Jūs dalyvavote ir LFS veikloje. Ką manote apie tokios profesinės organizacijos reikšmę vienijant farmacijos profesijos entuziastus?

Aš manau, kad Lietuvos farmacijos sąjunga – tai galimybė bendrauti, dalintis svarbia informacija, pažinti pasaulį – ir tuo būdu tobulėti kaip farmacijos specialistams ir kaip asmenybėms. Tam padeda LFS renginiai Lietuvoje, o taip FIP'o (International Pharmaceutical Federation) organizuojami kongresai pasaulyje.

LFS renginiai – tai labai gera galimybė gyvai su kolegomis pasidalinti patirtimi, praktiniais patarimais, kurie yra labai aktualūs bei sužinoti, kas dedasi rinkoje, įstatyminėje bazėje, kokios perspektyvos numatomos ateityje.

Pokyčių buvo ir bus, ir todėl manau, kad LFS renginiai yra neatsiejama jos narių gyvenimo dalis, juk taip svarbu išsaugoti emocinį stabilumą ir mokėti džiaugtis kiekviena gyvenimo diena.

Ko norėtumėte palinkėti jauniems farmacijos magistrams ir Kolegoms dirbantiems įvairiose farmacinės veiklos srityse?

Jauniems farmacijos specialistams, turėjau tokių ir mokymuose, šalia profesinių žinių mokytis ir bendrauti. Matau, kaip šiltai-dalykiškai bendraudamas

su klientu (nes kalba eina apie vieną brangiausią žmogui turtą - sveikatą), vaistininkas gali netgi dar labiau sustiprinti vaisto poveikį.

Ligoniui sveikti padeda ne tik vaistas, bet vaistininko žodis. Todėl linkiu tiesiog mylėti pacientus, nepriklausomai jie jauni ar vyresnio amžiaus žmonės. O asmeniniame gyvenime atrasti asmeninio gyvenimo džiaugsmą, džiaugtis gyvenimu per bendravimą.

Kada žmogui sueina 50 metų, tai yra tarsi pusė kelio ir tada kyla noras pamąstyti - kas gi įvyko per tą laiką. Taip nutiko ir man. Ir todėl naudodamasis proga noriu pasakyti didelį Ačiū žmogui, tiek kartų pakreipusiam mano likimą vis nauja vaga.

Mielas, mylimas ir gerbiamas profesoriau, ačiū Jums už tai kuo esu, ačiū už daug malonių gyvenimo akimirų, kurias išgyvenau Jūsų dėka, ačiū vertingą

Mūsų grupė - II kursas.

Pirmoji SSB vasara.

gyvenimo patirtį, kuria galiu dalintis su savo seminarų dalyviais.

Ko iš jo išmokot?

Mano draugai ir mano pažįstami sako, kad aš esu labai energingas ir ištvermingas ir kada galvoju apie prof. Tarasevičių šias dvi savybes dauginčiau iš 2 ar net 4 kartų. Profesorius man yra nuostabus pavyzdys, kaip galima mylėti žmones, sugebėti bendrauti su puse pasaulio ir išlaikyti spartų gyvenimo ritmą ir greitį.

Manau, kad man labai pasisekė: mano pirmasis vadovas „Fermente“, prof. V. Bumelis, iš kurio pasisėmiau daug stiprių vadovavimo įžvalgų. Prof. E.Tarasevičius išmokė kitu kampu pažiūrėti į vadovavimą. A. Blažys – savo asmeniniu pavyzdžiu nekartą parodė kas vadovavime yra taktas, pagarba, tolerancija, inteligencija. Išmoktos pamokos ir sukaupta patirtis man padėjo vadovauti UAB „STADA -Nizhpharm-Baltija“, o dabar padeda konsultuojant, vedant mokymus ir individualaus koučingo sesijas.

“LFŽ“ žurnalo redakcija dėkoja už pareikštas mintis ir linki Jums sulaukti ir kitų garbingų jubiliejų.

Pagarbiai, „LFŽ“ žurnalo redaktorius
prof. habil.dr. Eduardas Tarasevičius

Praktika Čekijoje su kolega
Gintautu Balčiūnu.

Krikštynos chore
„Neris“.

LIETUVOS FARMACIJOS SĄJUNGOS XXVIII SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas vyks 2013 m. spalio 12 d., šeštadienį,
Kaune, Ryšių istorijos muziejaus patalpose
(Rotušės a. 19, Kaunas)

PROGRAMA

2013 m. spalio 12 d., šeštadienis

- 11.00–12.00 Suvažiavimo dalyvių registracija
12.00–12.15 Suvažiavimo atidarymas. Sveikinimai
12.15–12.30 Lietuvos farmacijos sektoriaus naujienos. Svarbiausi SAM Farmacijos departamento uždaviniai 2013 - 2014 m. Miglė Domeikienė (SAM Farmacijos departamentas)
12.30–13.00 Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) iššūkiai įgyvendinant farmacijos 2020 m viziją ir Lietuvos farmacijos sąjungos veikla Eduardas Tarasevičius (LFS prezidentas)
- 13.00–13.20 Berecepčių vaistų vartojimo monitoringo patirtis JAV. Algis Pliūra (JAV)
13.20–13.45 Naujos tendencijos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos bei kontrolės srityje. Zenius Martinkus (NTA kontrolės departamentas)
- 13.45--14.00 Atgaitos pertraukėlė
- 14.00–14.20 Lenkijos, Estijos ir Latvijos farmacijos sektoriaus veiklos naujovės. (Šalių atstovai)
14.20–14.40 Farmakologinio budrumo monitoringo būklė Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Žydrūnas Martinėnas (VVKT)
14.40–15.00 LFS Garbės narių rinkimai
- 15.00 -16.00 Pietų pertrauka
- 16.00 -16.15 Vaistininkų ir kitų sveikatinimo specialistų bendradarbiavimas pacientų labui. Jonas Grincevičius, Jugita Daukšienė (LSMU)
16.15–16.30 Perspektyvūs Lietuvoje introdukuojami vaistiniai (aromatiniai) augalai - biologiškai veikliųjų medžiagų įvairovės šaltinis. Ona Ragažinskienė (VDU),
16.30–16.45 Vaistinės pacientų požiūris į skiepus ir jų atlikimą vaistinėje. Laimis Dambrauskas (Vaistininkas)
16.45--17.00 Klinikinės farmacijos teoriniai ir praktiniai aspektai Lietuvoje. Romas Mačiulaitis (LSMU)
- 17.00–17.40 Vaistininko tribūna – diskusijos
- 17.40–18.00 Suvažiavimo dokumento priėmimas, LFS XXIX suvažiavimo pirmininko rinkimai, pažymėjimų (6 val.) įteikimas, suvažiavimo uždarymas
18.00-18.30 Koncertas
18.30–21.00 Suvažiavimo dalyvių vakaronė

Kai kurios mintys iš Lietuvos Farmacijos Sąjungos XXVIII suvažiavimo

2013 metų spalio 12 dieną Kaune, Ryšių istorijos muziejaus patalpose vyko Lietuvos Farmacijos Sąjungos XXVIII suvažiavimas.

Važiuojant iš Šiaulių į Kauną gėrėjomės rudenėjančia gamta, įvairiomis spalvomis pasipuošusiais pakelės medžiais, o ir pats Kaunas mus pasitiko rudeniskai pasipuošęs.

Vaistininkų kasmetiniame forume dalyvavo per 100 delegatų iš visos šalies miestų ir rajonų, taip pat dalyvavo svečiai iš Lenkijos ir Latvijos. Reikia pažymėti istorinį įvykį, kad suvažiavime dalyvavo LR Sveikatos apsaugos ministras Povilas Vytenis Andriukaitis.

Suvažiavimui pirmininkavo Eglė Dieninytė. Suvažiavimo dalyvių ir svečių daina pasveikino jaunosios atlikėjos.

Pradėdamas suvažiavimą, jo dalyvių ir svečių pasveikino Lietuvos Farmacijos sąjungos prezidentas prof. E. Tarasevičius. Jis pasidžiaugė, kad susirinkome 28 kartą, rugsėjo 25 diena paskelbta Vaistininkų diena, taip pat paskelbtas Vaistininkų globėjas Jonas Leonardas. Prezidentas kalbėjo apie tarptautinį farmacijos federacijos kongresą Dubline, farmacininkų problemas ir kaip jas spręsti. Jis pasidžiaugė, kad suvažiavime dalyvauja LR Sveikatos apsaugos ministras Povilas Vytenis Andriukaitis. Forume dalyvių sveikino Latvijos Farmacijos prezidentė Kitija Blumfelde ir prof. E. Tarasevičiui simboliškai įteikė kojines.

Suvažiavimo dalyvių ir svečių pasveikino LR Sveikatos apsaugos ministras Povilas Vytenis Andriukaitis. Ministras prisiminė, kad 1988 metais buvo įkurta Lietuvos Farmacijos sąjunga ir priimtas farmacijos įstatymas.

Ministras kalbėjo apie farmacininkų problemas ir tikslus pertvarkant farmacinę darbą, ragino farmacininkus teikti pasiūlymus esamai padėčiai taisyti. Tam reikia sudaryti grupes, kurios išnagrinėtų klausimus ir pateiktų pasiūlymus ministerijai. Šiais metais skirta 700 milijonų litų kompensuojamiesiems vaistams. Ministras mielai bendravo su suvažiavimo dalyviais pertraukų metu, aptarė farmacininkų problemas ir uždavinius.

Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos atstovė Miglė Domeikienė kalbėjo apie Lietuvos farmacijos sektoriaus naujienas, SAM Farmacijos departamento uždavinius 2013–2014 metų. Pranešėja supažindino su profesijos kvalifikacijos pripažinimo pakeitimais, įgyvendinant Europos Sąjungos direktyvą. Kalbėjo apie farmacinių atliekų tvarkymą, nuotolinį vaistų pardavimą gyventojams, pagrindinį farmacijos darbo įstatymų ir nutarimų vykdymą, atsakė į dalyvių klausimus.

Lietuvos FS prezidentas prof. E. Tarasevičius padarė pranešimą apie tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) iššūkius įgyvendinant farmacijos 2020 metų viziją ir Lietuvos Farmacijos sąjungos veiklą. Pranešėjas pažymėjo, kad 73-ajame kongrese dalyvavo per 3000 delegatų iš per 100 valstybių. Kongresas vyko Dubline kiekviena valstybė turi nacionalinę vaistų specifinę programą. Mes taip pat turime turėti savo nacionalinę vaistų programą, kuri turi būti ilgalaikė. Profesorius kalbėjo apie vaistinių nuosavybę, dabar Lietuvoje vaistinės savininkas gali būti bet kas, tik

tai ne provizorius, vaistų reklamą, vaistų kainas ir plačiai reklamuojamą nuolaidas vaistams. Mums teko įtikinti, kad degalinėse negali būti pardavinėjami vaistai. Taip pat kalbėjo apie generinius vaistus ir patentuotus. E. Tarasevičiaus pranešimą numatoma atspausdinti žurnale „Lietuvos Farmacijos žinios“.

Algis Pliūra iš JAV kalbėjo apie bereceptinių vaistų vartojimo monitoringo paskirtį JAV.

Įdomų pranešimą apie Latvijos farmacijos sektoriaus veiklą skaitė Latvijos Farmacijos prezidentė Kitija Blumfelde.

Suvažiavimo dalyviai ir svečiai išklaušė šiuos pranešimus....

Naujos tendencijos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos bei kontrolės srityje.

Farmakologinio budrumo monitoringo būklė Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse.

Vaistininkų ir kitų sveikatinimo specialistų bendradarbiavimas pacientų labui.

Perspektyvūs Lietuvoje introdukuojami vaistiniai (aromatiniai) augalai – biologiškai veikliųjų medžiagų įvairovės šaltiniai.

Klinikinės farmacijos teoriniai ir praktiniai aspektai Lietuvoje.

Pranešimus skaitė mokslininkai: Z. Maritinkus, Ž. Martinėnas, J. Grincevičius, O. Ragažinskienė, R. Mačiunkaitis.

Suvažiavime pasisakė ir daug neatidėliotinių sprendimų ir pasiūlymų pateikė L. Kavalinskas, A. Girdanienė, E. Tarasevičius, L. Lasinskaja ir kiti.

Buvo išklaustas pranešimas apie vaistinės pacientų pažiūrį į skiepus ir jų atlikimą vaistinėje, pranešėjas vaistininkas L. Dambrauskas.

Lietuvos Farmacijos sąjungos suvažiavimo dalyviai garbės nariais išrinko:

Latvijos Farmacijos prezidentę Kitija Blumfelde, Reginą Neverauskienę, Danutę Varvolytę, Lidiją Zakarevičienę ir Antaną Šleiderį.

Suvažiavimo metu veikė „FIP 73-ojo kongreso akimirkos“ paroda, taip pat parengtas studentų standas, vaistų gamintojai eksponavo naujausius farmacinius preparatus, pertraukos metu buvo galima paragauti vaistažolių arbatos.

Kitą dieną ryte Kauno Švč. Trejybės (Seminarijos) bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios skirtos Lietuvos vaistininkų, išėjusių amžinybėn, atminimui.

Kasmetinis vaistininkų forumas tai ne tik pranešimai iš tribūnos, kuriose nagrinėjamos farmacijos problemos ir uždaviniai, bet ir kolegų bei bičiulių susitikimai, aptariamieji asmeniniai ir šeimų pasisėkimai ir problemos.

Lietuvos Farmacijos Sąjungos XXIX suvažiavimas, 2014 vyks Vilniuje jo pirmininku išrinktas Kęstutis Ramanauskas.

Suvažiavimas priėmė atitinkamus dokumentus.

Antanina Rulinskienė ir Liudvikas Rulinskas.

Kauno Arkivyskupas Metropolitas

2013 10 11 Nr. 195
Kaunas

Mieli Lietuvos farmacininkai,

Sveikatos apsaugos grandinėje svarbią tarpininko tarp gydytojo ir paciento vietą užima farmacininkai. Palaimintasis popiežius Jonas Paulius II, 1990 m. kreipdamasis į Tarptautinės farmacininkų katalikų federacijos atstovus, pažymėjo, kad „farmacininko santykis su žmogumi, kuriam reikia vaistų, viršija šio bendravimo komercinį aspektą“. Popiežius linkėjo farmacininkams, kad, atlikdami savo pareigas, jie rodytų žmogišką palankumą tiems, kurie ateina išgyti vaistų, ir Gailestingąjį Samariečio pavyzdžiu ne tik matytų jų tiesioginius poreikius, bet ir išvelgtų juose brolius, kuriems reikia ne vien materialinės pagalbos, bet ir paguodos bei vilties. Laikydami šio paraginimo, ir jūs, Lietuvos farmacininkai, svariai pridėsite prie žmogaus kūno ir sielos sveikatos stiprinimo.

Farmakologijos pasiekimai, prisidėję prie medicinos pažangos ir galimybių plėtros, sustiprino ir išplėtė vaistinininko tarpininkavimo tarp gydytojo ir ligonio vaidmenį. Įvairių iššūkių, nukreiptų prieš žmogaus gyvybę, ir grėsmių orumui akivaizdoje Katalikų bažnyčia, puoselėdama pagarbą žmogaus gyvybei ir asmeniui nuo pradėjimo iki natūralios mirties, ragina visus sveikatos apsaugos darbuotojus, kuriems priklauso ir farmacininkai, nepasiduoti pagundoms, Jono Pauliaus II žodžiais tariant, „paaukoti savo sąžinės nuostatų geležinės rinkos teisės labai arba pataikauti įstatymų leidėjams“.

Mieli Lietuvos farmacininkai, nuoširdžiai sveikinu Jus, susirinkusius į XXVIII Lietuvos farmacijos sąjungos suvažiavimą. Džiaugiuosi kilniu Jūsų darbu, skirtu ypatingai svarbiam žmogaus gėriui – sveikatai – puoselėti. Dievas, apsireiškęs kaip Esantysis žmogaus labui, telaimina Jūsų veiklą, atspindinčią Dievo rūpinimąsi žmogumi.

Su ganytojinu palaiminimu

Sigitas Tamkevičius

Kauno arkivyskupas metropolitas

Sigitas TAMKEVIČIUS

LFS XXVIII SUVAŽIAVIMO FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

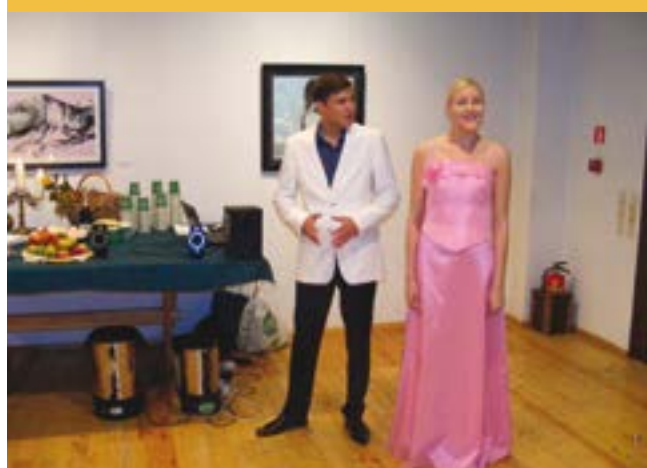
FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

Lietuvos farmacijos sektoriaus naujienos. Svarbiausi SAM Farmacijos departamento uždaviniai 2013 - 2014 m.

Migliė Donsėkienė
SAM Farmacijos departamentas

LFS XXVIII susivaišavimas,
Kaunas
2013 10 12

Planas

- LT pirmininkavimo veiklos farmacijos srityje
- Direktyvos 2005/36/EB pakeitimas
- FJ pakeitimo įstatymas, įgyvendinantis "fabrikarų direktyvą"
- FJ pakeitimo įstatymo projektas dėl farmacinių atliekų
- SAM įstatymo Nr. 112 pakeitimas
- SAM įstatymo ir SAM ir VMVT įstatymo projektai dėl vaistų pardavimo pagal veterinarinius receptus
- SAM įstatymo Nr. V-7 pakeitimo projektas
- E receptas
- Kitos 2013-2014 m. FD veiklos
- VU reorganizacijos švietimo programa

LT pirmininkavimo veiklos farmacijos srityje

• ES Tarybos Farmacijos produktų ir medicinos prietaisų darbo grupėje svarstomi:

- Pasitūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl žmonių skirtų vaistų klinikinių tyrimų, kurio panaikinama Direktyva 2001/20/EB, Nr. 12751/12
- Pasitūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos vaistų agentūrai mokymų farmakologinio budrumo veiklos, susijusios su žmonių skirtais vaistais, rinkliavų
- Pasitūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, susijusios su priemonių, reglamentuojančių žmonių skirtų vaistų kainas ir šių vaistų įtraukimą į valstybinių sveikatos draudimo sistemų taikymo sritį, skaidrumu Nr. 7315/12

• Renginys – Vaistų kainodaros ir kompensavimo ES VN kompetentingų ekspertų susitikimas, spalio 16-17, Trakai

Pasitūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl žmonių skirtų vaistų klinikinių tyrimų, kurio panaikinama Direktyva 2001/20/EB, Nr. 12751/12

• Pagrindiniai pasitūlymo tikslai:

- 1) įvesti lanksčią ir greitą paraiškų dėl klinikinių tyrimų vertinimo procedūrą
- 2) užtikrinti klinikinių tyrimuose dalyvaujančių asmenų saugumą ir teises
- 3) užtikrinti duomenų, gautų atlikus klinikinius tyrimus ES, patikimumą bei tvaramumą

• prioritetinis LT pirmininkavimo klausimas sveikatos politikos srityje

Pasitūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos vaistų agentūrai mokymų farmakologinio budrumo veiklos, susijusios su žmonių skirtais vaistais, rinkliavų

- Direktyvos 2010/84; 2012/26, Reglamentas 1235/2010 – nustatytos naujos farmakologinio budrumo veiklos (susijusios su vaistų saugumo stebėsenos)
- Šiuo metu EMA ir nacionalinių vaistų agentūrų ekspertai, atliekantys farmakologinio budrumo vertinimus, finansavimo negauna
- Todėl reikalingas naujas Reglamentas, nustatantis šios veiklos finansavimą, kurio siūlymas nustatyti:

1. mokesčiai už procedūrų vertinimą (periodiniai atnaujinamų saugumo protokolai, peregistracinių saugumo tyrimų protokolai ir perbausti FB klausimai); Rinkliavos bus padalijamos tarp EMA ir VN kompetentingų ekspertų.
2. metinis mokesčiai

Pasitūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, susijusios su priemonių, reglamentuojančių žmonių skirtų vaistų kainas ir šių vaistų įtraukimą į valstybinių sveikatos draudimo sistemų taikymo sritį, skaidrumu Nr. 7315/12

• Pagrindiniai pasitūlymo tikslai:

1. sutrumpinti kompetentingų institucijų sprendimų dėl kainodaros ir kompensavimo priėmimo trukmę (visų vaistų 120 d. vietoj 180 d., generinių vaistų 30 d. vietoj 180 d.)
2. įvesti griežtas priešlėšos priemones, kad VN laikytųsi nustatytų sprendimų terminų
3. įpareigoti valstybes nares reguliariai teikti EK ataskaitas dėl priimanų sprendimų ir jų priėmimo trukmės

Vaistų kainodaros ir kompensavimo ES institucijų, VN kompetentingų ekspertų susitikimas

16-17, Trakai

- Pagrindinės susitikimo temos:

1. vaistų kainodaros ir kompensavimo aktualijos ir reformos
2. mažų rinkų problemos
3. generinių vaistų kainodara ir kompensavimas bei vaistų prieinamumo problema
4. retosios ligos ir retų vaistų prieinamumo problema
5. atsakingų institucijų bendradarbiavimas su žiniasklaida ir visuomene opiais vaistų kompensavimo klausimais
6. sveikatos technologijų vertinimas

1 Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo pakeitimas

2005/36/EB, Nr. 12751/12

• Pasitūlymo tikslas - supaprastinti ir modernizuoti profesinės kvalifikacijos pripažinimo procesą.

• Pakeitimai:

- įdiegti Europos profesinę kortelę ir taip supaprastinti procedūras
- atnaujinti automatinio pripažinimo sistemą taikomą vaistininkams, akušeriams ir architektams
- numatyti aiškias apsaugos priemones (kalbos testas ir įspėjimo mechanizmas apie specialistų veiklos apribojimus) pacientams
- inicijuoti visų reglamentuojamų profesijų sisteminių patikrinimų ir abipusį vertinimą VN

II Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo pakeitimas

- Vaisininio formalios kvalifikacijos įrodymų turi būti patvirtinama, kad užbaigtas bent penkerių metų trukmės mokymas, kuris papildomai gali būti išreikštas lygiavertėmis ECTS kreditais, apimantis bent:
  - ketverių metų trukmės mokytinį teorinį ir praktinį rengimą universitete ar aukštojoje mokytojo institucijoje, kurios lygis pripažintas kaip lygiavertis, arba kurių prisiūti universitetas
  - po teorinio ir praktinio rengimo ar jo metu atliktą septynių mėnesių praktiką visuomeninei skirtyje vaistinėje arba ligoninėje, prižiūrint tos ligoninės farmacijos skyriui

III Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo pakeitimas

- VN subalansas, kad užtikrinti šiuo metu, turinti bent toliau išanalizuoti, kuriai atliktam uždukiui turėtų būti mokymas papildomas profesinės patirties reikalavimus:
  - vaisininių preparatų farmacinės formos ruošimas
  - vaisininių preparatų gamyba ir tyrimai
  - vaisininių preparatų tyrimai vaistinių preparatų tyrimo laboratorijoje
  - vaisininių preparatų sandėliavimas, saugojimas ir platinimas vykstant dvišoniniui platinimui
  - etiketavimas laikydamiesi sąlygų ir reikalavimų vaistinių preparatų etiketavimui, ruošimui, tyrimui, sandėliavimui, platinimui ir išdavimui visuomeninei skirtyje vaistinėje
  - etiketavimas laikydamiesi sąlygų ir reikalavimų vaistinių preparatų ruošimui, tyrimui, sandėliavimui ir išdavimui ligoninėse
- Informacijos ir patarimų apie vaistinių preparatų teikimą, įskaitant informaciją apie tinkamą jų naudojimą
- praktiniai ar neapibrėžiamos reakcijos į farmacijos produktus atvejais kompetentingame laistūlyje
- individuali pagalba pacientams, kuriems paskelbtas gydymas vaistais
- pagalba rengiant vaistus ir medicinius klausimus sveikatos klausimais

II) pakeitimas įgyvendinantis "Išsiskirtą" direktyvą VP PAKUOČIŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

- Apsaugos priemonių tikslas
  - autentiškumo patikrinimas
  - atskirų pakuočių identifikavimas
  - nustatyti, ar nebuvo pažeista išorinė pakuotė
- Apsaugos priemonių taikymas
  - išimtis – radiofarmacinimas VP
  - receptiniams VP-ams, išskyrus įrašytuosius į EK sąrašą
  - nerceptiniams VP, įrašytiems į EK sąrašą
- Įsigaliojimas – po 3 metų po EK deleguoto akto paskelbimo

II Nuotolinis vaistų pardavimas gyventojams

- Nuotoliniu būdu galės būti siūlomi parduoti tik nereceptiniai vaistai
- Nuotoliniu būdu vaistus galės siūlyti parduoti tik vaistinės
- Vaistinė, prieš pradėdama vykdyti šią veiklą, apie tai ne vėliau kaip prieš 14 darbo dienų turės pranešti VVKI, pateikdama SAM nustatytos formos pranešimą
- Kai vaistinės siūlys parduoti vaistinius preparatus nuotoliniu būdu, farmacijos specialistas farmacinę paslaugą gyventojui teiks ryšio priemonėmis
- Nuotoliniu būdu parduoti vaistai galės būti atsiimami vaistinėje ar pristatomi į gyventojų pageidaujamą vietą
- Vaistinės interneto svetainėje turės būti paskelbtas EK nustatytas logo

Nuostatos įsigalios po 1 metų po EK įgyvendinamojo akto paskelbimo

F) pakeitimo projektas dėl farmacinių atliekų

- Išbraukiama nuostata, kad už farmacinių atliekų priimtų iš gyventojų tvarkymą apmokama iš valstybės biudžeto (valstybės biudžetą patvirtintų bendrųjų sąlygoms)
- Įtvirtinama nauja nuostata, kad farmacinės atliekos tvarkomos vadovaujantis principu "teršėjas moka" (išlaidos bus engmentuota rengiamame Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekte)
- Teršėjas – vaistų gamintojas ir importuotojas (didmeninio platinimo įmonė įvežanti vaistus į LR)
- Parengtas pirmasis F) pakeitimo projektas, kuris bus teikiamas dar kartą su Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu (šiuo metu dar rengiamas)
- Tikėtina, kad pirmasis ministras įstatymą įsigalios ne anksčiau kaip po kelių metų

SAM įsakymas Nr. 112

Įsigalioja šiuo metu spalio 25 d.

- Vaistų bendrinis pavadinimas ir kitą reikšmingą informaciją apie skiriamą vaistą bus galima rasti tyli kutyng arba lietuvių kalba
- Įgyvendinant Direktyvas 2011/24/ES ("Cross border") ir 2012/52/ES nuostatas:
  - tikinama informacija, kuri turi būti nurodoma 1 ir 3 formoje (išimties atvejais) (ausiulvegiams į Direktyvoje 2012/52/ES patvirtintą Neišsamų į vaisto receptą įtrauktą elementų sąrašą)
- 2013-01-01 nuostatos įgyvendinimo gyv. vaistų pavadinimų, vadinamųjų bendrųjų, ir kitų gyvūnų ir žmonių (išimties atvejais) receptams pateikti nuostatos ir patvirtinti papildomi
- Nuo 2013 m. bus nauji receptų 1 forma ir receptams pirmasis ministras informacija bus pateikiama vietoje – tai paprasčiau vaistų priemonių, nei paskaitos vaistus pagal šiuo kutyng ES valstybėje ir joms naudojami paprasti receptų receptai
- Direktyva netaikoma 2 formos receptams, kuriuose išrašomi narkotiniai vaistai, pagal pirmiau minėtą receptą įgyjti kompetencijoms vaistų ar medicinos pagalbos priemonių kutyng ES valstybėje, pralymų dėl šiuo vaisto ar MPP įgyjimo išlaidų kompensavimo galima bus pateikti tik šiuo teritorinėse ligoninėse kasai, kurios teritorijoje buvo išrašyti receptai.

SAM įsakymas Nr. 112

Įsigalioja šiuo metu spalio 25 d.

- Patvirtinamas naujo pavyzdžio 1 formos recepto Mankas (ant senojo pavyzdžio recepto blanko leidžiama išrašyti vaistus ne ilgiau kaip iki 2015-01-01)
- Nuo 2014-01-01 bus galima ant vieno recepto Mankos išrašyti tik vieng vaistą
- Sumažinama administracinė našta farmacijos specialistams – farmacijos specialistai turės teisę neraiyti ranka nustatytos informacijos apie išduotą vaistą, ir dėti vaistinės spaudos, jei prie recepto prisegs (pridėjus ar pan.) kasos čekį su nustatyta informacija
- Sumažinama administracinė našta ir gydytojams – panaikinama prievolė per 3 darbo dienas pateikti teritorinei ligoninėi kasai apdraustojai (ar jį globojančio asmens) paaiškinimą ir savo paaiškinimą, kodėl buvo išrašytas 3 formos receptas (išimties atvejais)
- Vaistinės privaldės saugoti nustatyti laikotarpį ir kitų valstybių receptus, pagal kuriuos išduoti kontroliuojami vaistai (pvz. antibiotikai)

SAM ir VMVT įsakymo projektas dėl vaistų parduotuvės pagal veterinarinius receptus ir paraiškias vaistinėse ir Reikalavimų veterinarinės specializacijos

skelbiamas TAPIS (http://TAPIS.lva.lt)

- Agrasius engmentuota veterinarinių vaistų receptų, kuriuos skiriami vaistiniai preparatai, išdavym narkotiniai ir psichotropiniai vaistiniai preparatai, ir veterinarinių vaistų paraiškias įgyjti vaistinius preparatus ralyms, gyvūnams gydyti reikalingi vaistiniai preparatai parduotuvė pagal veterinarinius receptus ir paraiškias ir veterinarinių receptų ir paraiškias, pagal kuriuos vaistinėse buvo įgyjta vaistinių preparatų, saugojimo ir narkotinio tvarką Lietuvos Respublikoje
- Reikalavimai veterinarinės specializacijos nustatyti reikalavimus privaldoms veterinarinės gydytojams, kurie įgyjta narkotinių ir (ar) psichotropinių vaistinių preparatų ir juos naudoja veterinarinės tikslams
- Paraiškias dėl narkotinių ir (ar) psichotropinių vaistinių preparatų įgyjimo galės ralyti tik veterinarinės gydytojai, įrašyti į atitinkamą VMVT direktoriaus įsakymu patvirtintą veterinarinės gydytojų sąrašą
- Veterinarinės gydytojai bus įrašyti į atitinkamą veterinarinės gydytojų sąrašą, jei veterinarinės įstaiga, pareikšius prašymus įrašyti veterinarinės gydytojus (darbuotojus) į atitinkamą sąrašą, pateikęs atitinkamą nustatytas reikalavimus

SAM projekto dėl narkotinių ir psichotropinių vaistinių preparatų skyrimo, narkotinių ir psichotropinių vaistinių preparatų kutyng ir jį atitinkamą kiekio nustatymo bei apskaitos veterinarinės įstaigose tvarkos

skelbiamas TAPIS (http://TAPIS.lva.lt)

- Engmentuota gyvūnų gydymui reikalingi narkotiniai ir psichotropiniai vaistų skyrimo, skaitmeninių vaistų receptų, kuriuos skiriami šiuo vaistai, ralyms, narkotinių ir psichotropinių vaistinių preparatų kutyng ir jį atitinkamą kiekio nustatymo bei jį apskaitos veterinarinės įstaigose tvarką
- Kontroliuoti gyvūnų galima skirti išimties skirtą registruotą narkotinių ir (ar) psichotropinių vaistų, įtrauktą į šiuo įsakymu patvirtintą narkotinių ir psichotropinių vaistų sąrašą, jei šiuo šiuo šiuo ligai nėra registruoto veterinarinio vaisto
- Vaistinės narkotiniai ir psichotropiniai vaistų skyrimo formos galės parduoti tik pagal paraiškias veterinarinės įstaigos, kurie gydytojai įrašyti į atitinkamą veterinarinės gydytojų sąrašą
- Psichotropiniai vaistai (išskyrus išskaitos formos veterinarinėse recepte) bus galima skirti 14 d. gydymui kasai
- Veterinarinės paslaugų teikią ar gyvūnų kutyngą paraiškias, kuriuos atitinkamą įsakymu nustatytas reikalavimus, bus leidžiama kutyng ne daugiau kaip 14 dienų reikalingi narkotinių vaistų kiekį ir ne daugiau kaip 30 dienų reikalingi psichotropinių vaistų kiekį

SAM įsakymo Nr. V-7 nauja redakcija skelbiamas www.sam.lt

- Keičiami laisvo gyvenamajame vietoje esančių vaistinių reikalavimai
- Išduoti vaistus prieš narkotizavimą šiuo 30 kv. m)
- oficinos plotas - vieng 15 kv. m oficine nustatyti 10 kv. m
- Tikėtina, kad reikalavimai dėl vaistinių paraiškias vietoje - oficine nustatyti, kad farmaciniai vaistai skiriami vaistinėse paraiškias turi būti išrašyti laisvai
- Pateikiamas reikalavimas įgyjti oficine priemonis vaistais, nustatant, kad oficine turi būti priemonis išduoti su sąlyga
- Keičiami reikalavimai ligoninėse vaistinėse:
  - patikrinami kasdieni vaistinės bendros ploto ir paraiškias išdavimo reikalavimai
  - oficine nustatyti, kad vaistinės plotas turi būti pakankamas vykdyti farmacinę veiklą apskaitos ligoninėse narkotinių vaistinių preparatų atskaitos bei skaitmeninių vaistinių paraiškias kutyng
- Įtraukti reikalavimai vaistinių ambulatorijų (šiuo narkotiniai SAM 1995-01-03 įsakymu Nr. 4 „Dėl Oficialios Lietuvos Respublikos vaistinių ambulatorijų“)

ELEKTRONINIS RECEPTAS-1

- Numatomos naudos:
  - galimybė gydytojams išrašyti e. receptą
  - greitesnis receptų išrašymas – gaunant duomenis iš kitų informacinių išteklių
  - e. receptas išrašomas tiksliai – tai yra, ir gydytojas, ir vaistinininkas vienodai aiškiai mato standartizuotą e. receptą. Nėkyla abejonių ir dėl išrašytų vaistų dozavimo, mažėja klaidų
  - galimybė gauti informaciją apie pacientui išrašyto vaisto įsigijimą/įsigijimą

ELEKTRONINIS RECEPTAS-2

- Planuojami funkcionalumai:
  - e. receptų išrašymas, centralizuotas saugojimas ir priegys prie e. recepto sudarymas vaistinėse
  - gydytojai turės galimybę išrašyti e. receptą
  - pacientai, patvirtinę tapatybę galės gauti vaistus vaistinėse pagal e. receptą
  - vaistinės galės jį peržiūrėti ir pateikti informaciją apie vaistų išdavimą
  - VLK gaus informaciją apie vaistinėse išduotas kompetencijoms vaistus ir MPP

Įgyvendinimo terminas - 2015 m. I ketvirtis

Kitos 2013-2014 m. veiklos

- Racionalum vaistų vartojimo skatinimo priemonių planas (šiuo pavyzdžio kutyng darbuotojų ir jį įgyvendinimas):
  - Galimos plan priemonės:
    - nustatyti generinių vaistų vartojimo skatinimo priemonės
    - skaitmeniniai informaciniai gydytojams ir pacientams apie generinius vaistus
    - pagal kompetencijoms vaistų skyrimo duomenims ligoninėse gydyti vaistinių vaistų priemonių informaciją ASP (skaitmeniniai gydytojams apie gydytojų kutyngą atitinkamą rekomendacijoms bei pažymėjimą su kutyng ASP)
    - įrašyti skatinimo priemonės ASP kutyng informaciją
    - skaitmeniniai galimybė vaistai su vaistais priemonės ir farmacijos specialistams, kurie vaistai išduoti išduojami vaistų gamintojų kutyng
    - skaitmeniniai galimybė skaitmeniniai vaistai ir vaistai paprasti ir vaistinių vaistų vaistais išduoti priemonės ir kt.
- Rūpybos teikimo vaistinėse tvarkos projektas
- Kalėjimai
- Kiti teisės aktų projektai

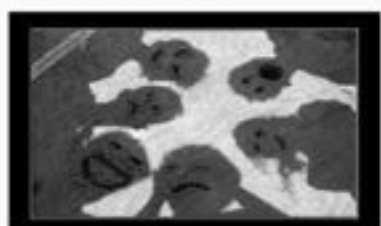
Vaisininio padėjėjų (farmakoterapeutų) kvalifikacijos tobulinimas farmacijos srityje

Vilniaus universiteto neformaliojo švietimo programa

- Programos trukmė 2 metai (90 ECTS kreditų)
- Programa finansuojama ES lėšomis
- Programą išklaušę specialistai neįgyja naujos profesinės kvalifikacijos ir nėra išduodami jokie diplomai
- Vadovaujantis švietimo įstatymu bei švietimo ir mokytojų ministro patvirtintomis Neformaliojo švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo aukštojoje mokyklare rekomendacijomis, universitetas savo nustatyta tvarka turi teisę neformaliojo studijų rezultatus įskaityti

FD kolektyvas

- 7 vaistinės
- 3 vaistinės
- 4 gydytojai
- 5 kitų profesijų atstovai

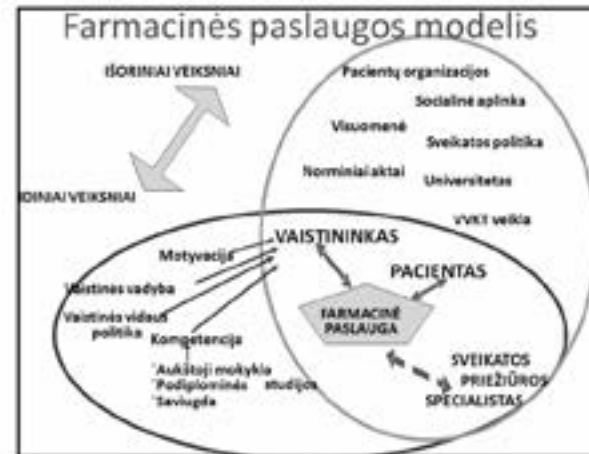

LIETUVOS FARMACIJOS SAJUNGOS
XXVIII SUVAŽIAVIMAS

Vaistininkų ir kitų sveikatinimo specialistų bendradarbiavimas pacientų labui

Jonas Grincevičius, Jurgita Daukšienė
(LSMU)
2013 09 12

X. BENDRADARBIAVIMAS SU SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAIS

- Vertindamas gydymo vaistais rezultatus, vaistininkas turi bendradarbiauti su gydytojais ir pacientų organizacijomis.

(LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
S A K Y M A S "DĖL GEROS VAISTINIŲ PRAKTIKOS NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO")

Gydytojas

Gydytojas – medicinos gydytojas, gydytojas rezidentas, šeimos gydytojas ar gydytojas specialistas.

(LIETUVOS RESPUBLIKOS MEDICINOS PRAKTIKOS ĮSTATYMAS)

- **Pasaulis – kaip ir kokių principų laikytis turi bendradarbiaudami vaistininkai ir gydytojai, kad optimaliai padėtų pacientui?**

- **Lietuva – o kas tai yra?
O kam to reikia???**
Kažkokia nesąmonė...
Ne, to niekada nebus...

Pagrindiniai principai I

- Profesionalai privalo sąveikauti derindamiesi vienas prie kito kaip asmenybės, jų elgesys turi atitikti etinius principus, įtvirtintus profesinės etikos normose.
- Juos saisto kompetencijų ribose nustatyti profesiniai įsipareigojimai.
- Tiek gydytojas, tiek vaistininkas turi gilią profesinę žinią savo srityje, taip pat yra sričių kuriose ir vaistininkas, ir gydytojas turi vienokio ar kitokio lygio kompetenciją.

Pagrindiniai principai II

- Gydytojas ir vaistininkas, profesinio bendradarbiavimo metu gali maksimaliai panaudoti savo profesines žinias, papildyti vienas kitą ir padėti vienas kitam tobulėti profesinėje srityje.
- Tiek gydytojas, tiek vaistininkas, bendradarbiaudami, turi tenkinti visuomenės interesą.
- Tiek vaistininkų, tiek gydytojų klientas yra pacientas, kuris yra svarbi ir pažeidžiama visuomenės ląstelė.

Pagrindiniai principai III

- Profesinis bendradarbiavimas visuomenei svarbus tik toks, kuris yra nukreiptas į paciento sveikatos gerinimą ir sveikatos priežiūros kaštų racionalizavimą.
- Profesinis bendradarbiavimas turi būti ekonomiškai naudingas visuomenei.
- Literatūros duomenimis, vaistininkas, bendradarbiaudamas su gydytoju, gali padėti sutaupyti pinigų, nepakeisdamas gydymo rezultato.

Gydytojo ir vaistininko bendradarbiavimo pirminiame sveikatos priežiūros lygyje stadijos

- **0 stadija – profesinio sąmoningumo.**

Tai pavienė sąveika tarp profesionalų. Vaistininkai susisiekiama su gydytojais dėl netikslumų receptuose, įspėja dėl galimų nepageidaujamų reakcijų į vaistą arba diskutuoja apie su vaistais susijusias problemas, kylančias vaistų išdavimo metu. Šioje stadijoje vyksta minimali socialinė kaita tarp profesionalų.

- **II stadija – tyrinėjimo.**

Šiame etape specialistai įvertina ir išbando tarpusavio suderinamumą, lūkesčius, patikimumą ir įsipareigojimus. Vaistininkas tebėra santykių iniciatorius. Gydytojas analizuoja savo profesinius įsipareigojimus, bendradarbiavimo su vaistininku naudą ir riziką, taip pat vertina vaistininko teikiamų paslaugų kokybę. Jei ta kokybė pranoksta gydytojo lūkesčius, tolimesni bendradarbiavimu grįsti santykiai gali vystytis toliau.

- **IV stadija – įsipareigojimas bendradarbiauti.**

Šiame etape vyksta panašūs procesai, kaip III stadijoje, tik bendradarbiavimo rizika tampa žema, o vertė – aukšta. Šio etapo bruožai – abipusės pastangos, ilgalaikė santykių patirtis ir puikus suderinamumas. Specialistai reguliariai įvertina savo bendrą veiklą ir numato būdus ją patobulinti. Konfliktai sprendžiami atviros konstruktyvios diskusijos būdu. Abiejų įstaigų darbuotojai yra informuoti apie bendradarbiavimo grįstus specialistų santykius ir įtraukti į procesą.

Ekonominis efektas

- Ekonominis vaistininko ir gydytojo bendradarbiavimo efektas priklauso nuo profesinių santykių – kuo daugiau atsakomybės už farmakoterapiją prisiima **vaistininkas**, tuo didesnę įtaką jis gali turėti gydymo kaštams.

- **I stadija – pripažinimo.**

Šioje stadijoje pastangos sukurti santykius yra vienas. Vaistininkas yra pagrindinis iniciatorius. Pavyzdžiui, vaistininkas ima teikti naujas paslaugas ir susisiekiama su gydytoju, prašydamas nukreipti pas jį pacientus. Vaistininkui šioje stadijoje santykiai su gydytoju svarbūs, nes tai gali padidinti besikreipiančių pacientų skaičių, taigi ir vaistinės konkurencingumą. Tuo tarpu gydytojas gali abejoti šių paslaugų verte. Jis gali nematyti prasmės kurti tiesioginius darbinis santykius su vaistininku.

- **III stadija – profesinių santykių plėtos.**

Santykiai tampa labiau abipusiai, tačiau dar nesubalansuoti, nes vaistininkas privalo gydytojui įrodinėti savo teikiamų paslaugų naudingumą jų bendriems pacientams. Didėjant pasitikėjimui, profesionalai tampa labiau tarpusavyje susiję. Konfliktai sprendžiami konstruktyviai, vadovaujantis ne hierarchija, o kolegialumu, tačiau paciento interesus išskleidant aukščiau kitų. Abi pusės vis labiau siekia santykių, stiprėja įsipareigojimai tęsti bendradarbiavimą ir jo nutraukimas tampa abipusiai nenaudingas. Nors pusiausvyra dar nesubalansuota, bet kiekvieno individo asmeninė veikla nukreipta į bendrų tikslų įgyvendinimą. Šioje stadijoje profesinių vaidmenų suvokimas yra dinamiškas ir kinta priklausomai nuo specialistų lūkesčių ir elgsenos.

Armitage išskiria 5 sąveikos pirminiame sveikatos priežiūros lygyje lygmenis (Armitage, 1983):

- **Izoliacijos** – asmenys niekada nesusitinka, nėra bendravę ar rašę vienas kitam;
- **Atsitiktinių susidūrimų** – asmenys, teikdami pirminės sveikatos priežiūros paslaugas yra susidūrę (kontaktavę) vienas su kitu, tačiau sąveika nežymi;

- **Bendravimo** – asmenys susiduria vienas su kitu, susirašinėja, įskaitant informacijos perdavimą;
- **Bendradarbiavimas tarp asmenų** – asmenys palankiai reaguoja į informaciją, gautą iš kito profesionalo; dalyvauja bendruose veiklos modeliuose; vadovaujasi tais pačiais veiklos tikslais, tačiau oficialaus susitarimo tarp atskirų organizacijų nėra.
- **Bendradarbiavimas tarp organizacijų** – organizacijų narių veikla yra integruota.

• *„Bet buvo ir taip, kad gydytoja ėjo kartu su manim į vaistinę ir žiūrėjo kokių vitaminų man reikia. Vaistinė specializuota, homeopatinė. Mano požiūris sutampa su gydytojos požiūriu į gydymą, tarkim kokius vaistus aš pirmiausiai renkuosi. Ir toje klinikoje yra specializuota homeopatinė vaistinė. Va čia yra tikras bendradarbiavimas – gydytojas, vaistininkas ir pacientas.“*

(Moteris, 3 vaikai, Kaunas, 35).

• *„Nepradedu auklėti gydytojo, jeigu jis paskyrė – aš atleidžiu. Čia, žinot, savo nuomonę turiu ir žinau kaip yra. O čia yra kita pusė, ir etinė pusė. Čia jis ima atsakomybę pats. Jeigu jis išrašė receptą, tai ir viskas.“*

(Vilnius, vaistininkas, 66 metų amžiaus, 43 m. darbo stažas)

• *„Būna, kad daktaras dėl rimtesnio savo paciento, pasiskambina ir pasiklausia, pats daktaras. Kad nekiltų jokių neaiškumų, ką mes turime. Sako, turiu čia tokią [nėščiąją – aut.] pacientę, lyginant su cheminiais preparatais, ką parekomenduotumėt. Iš savo varpinės kaip atrodo. Su savo žinių bagažu tiesiog patariam. Dėl to žmogaus stengies netrukdyt. Mini farmacinę paslaugą suteikiame.“*

(Kazlų Rūda, vaistininkas, 55 m amžiaus, 26 m darbo stažas)

• *„Mano buvo neigiama patirtis, kai man buvo išrašyti trys skirtingi vaistai. Konkrečiai ligai. Gydytoja man nieko nepasakė. Vaistininkė irgi nieko. Bet aš esu iš tų, kurie perskaito visus informacinius lapelius. Tai aš perskaičius atradau, kad dviejų vaistų iš tų, kuriuos man išrašė, negalima vartoti kartu. Tai va. Ta prasme to bendradarbiavimo nebuvo. Gydytoja ar pamišė, ar kažkaip – nepasakė. Vaistininkė irgi neatkreipė dėmesį, kad dviejų vaistų kartu vartoti nerekomenduojama... negalima... taigi gerai, kad aš ta, kuri skaitau. Tai aš pasidėjau ir sugalvoju, kaip man gerti tuos vaistus – eiliškumą pasidariau. Bet va, vėlgį savarankiškai. O jei būčiau nepasiskaičius, nežinau, koks būtų poveikis – gal jokie, o gal pablogėjimas.“*

(Moteris, 3 vaikai, Panevėžys, 36 metai)

• *„Buvo gydytojas ne visai teisingai išrašęs receptą, tai tikrai teko eit atgal pas gydytoją, kad perrašytų receptą, ten kažkas buvo neteisingai parašyta. Gaunas taip, kad pacientas nuneša pažymą ir pagal ją gauna vaistą. Jei ten kažkas neteisingai parašyta, tai tada to vaisto negauna.“*

(Moteris, 2 vaikai, Vilnius, 33 m.)

*** PADĖKA ***

LFS Valdyba nuoširdžiai dėkoja UAB “BERLIN-CHEMIE MENARINI”,
UAB “ENTAFARMA”, UAB “MEDICATA FILIA”,
UAB “ACTAVIS BALTICS”, UAB “ĄŽUOLYNO VAISTINĖ”,
UAB “ACORUS CALAMUS”, “JADVYGOS ŽOLĖS, J. BALVOČIŪTĖS
ŪKIS”, UAB “IŠLAUŽO VAISTINĖ”, UAB “VAISTINĖ ŠLAMUTIS”
ir kitiems rėmėjams už pagalbą organizuojant ir pravedant LFS XXVIII
suvaživimą.

4-OJI TARPTAUTINĖ FARMACIJOS MOKSLŲ KONFERENCIJA, skirta paminėti 75-ąsias Lietuvos farmakopėjos išleidimo metines 2013 m. lapkričio 23 d.

Kviečiame dalyvauti 4-oje tarptautinėje farmacijos mokslų konferencijoje, kuri vyks Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos akademijos Farmacijos fakulteto auditorijoje (Eivenių g. 2, LT-50166 Kaunas). Konferencijos metu bus organizuojama stendinių pranešimų sekcija.

Konferencijos organizatoriai:

LSMU Farmacijos fakultetas, Lietuvos farmacijos sąjunga, LSMU FF Alumni draugija.

CONFERENCE PROGRAMME

10.30-11.00 Registration		
11.00-13.00 PLENARY SESSION, Chair: Prof. Vitalis Briedis		
11.00-11.10	Opening and welcome speech	Prof. Vitalis Briedis
11.10-11.40	75th anniversary of the Lithuanian Pharmacopoeia	Dr. Tauras Antanas Mekas
11.40-12.10	International, regional and national Pharmacopoeias: importance and challenges of their harmonization	Prof. Eduardas Tarasevičius
12.10-12.40	Latvian Pharmacopoeia	Dr. Sabine Lauze Riga Stradins University
12.40-13.00	European Pharmacopoeia and Quality of Medicinal Products	Roma Mockutė Lithuanian State Medicines Control Agency
13.00-14.00 Lunch		
14.00-15.00 ORAL PRESENTATIONS (part I), Chair: Prof. Eduardas Tarasevičius		
14.00-14.15	Biological and Biosimilar Drugs. Present State of Art	Dr. Jerzy Łazowski Polish Oncology Pharmacists Association
14.15-14.30	Microscopic and macroscopic identification of common spruce species raw material from Latvian forests	Sanita Siksna Riga Stradins University
14.30-14.45	Assessment of digoxin pharmacokinetic measurements in tertiary level hospital	Rima Minkutė
14.45-15.00	Pharmacokinetic properties of Ibogaine and Noribogaine in plasma of mice	Audrius Sveikata
15.00-15.30 Coffee break		
15.30-16.30 ORAL PRESENTATIONS (part II), Chair: Prof. Vitalis Briedis		
15.30-15.45	Evaluation of antioxidant activity of Ginkgo biloba flavonoids using postcolumn HPLC method	Prof. Nijolė Savickienė
15.45-16.00	Counseling of pregnant and breastfeeding women in Lithuanian pharmacies: structural equation modeling approach	Dr. Švitrigailė Grincevičienė
16.00-16.15	Results of effect of hypochlorous acid on platelet aggregation in healthy people and in patients with heart failure <i>in vitro</i>	A. Mongirdienė
16.15-16.30	Anticancer activity and structure-activity relationship of new quinoxaline derivatives	Agnė Vegytė
16.30-17.00 POSTER PRESENTATION		
17.00-19.00 Social event		

Lietuviškajai farmakopėjai – 75

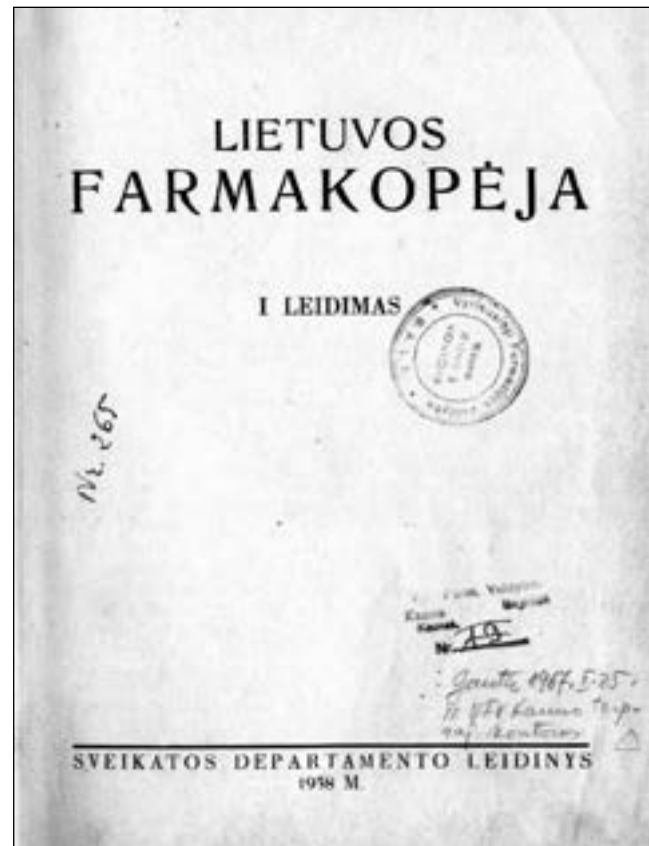
Tauras Antanas Mekas, Vitalis Briedis

Prieš 75-rius metus, 1938 m. pabaigoje pasirodė Lietuvos farmakopėjos I-asis leidimas. Ši vaistinėje būtina ir svarbiausia knyga sunkiai skynėsi kelią į vaistininų rankas. Iki jos pasirodymo Lietuvoje buvo privaloma prieš pirmąjį pasaulinį karą išleista (1910) rusų VI farmakopėja. Bėgant laikui ir daugėjant Lietuvoje vaistinių, šios farmakopėjos atsargos išseko. Kita vertus, Lietuvoje išaugo nauja vaistininų karta, kuri nemokėjo rusų kalbos. Mažoje Lietuvoje buvo naudojama vokiečių farmakopėja. Tai lėmė skirtumus ir vaistų gamyboje – pvz. *ung. camphorae* Klaipėdos krašte buvo gaminamas iš kamparo ir vazelino, Didžiojoje Lietuvoje – iš kamparo, vaško ir kiaulės taukų.

Lietuviškoji farmakopėja, kurios trūkumą jautė ir vaistinės, ir farmacijos įmonės, ir Sveikatos departamentas, turėjo suvienodinti visam kraštui farmakopėjinių vaistų gamybą bei pateikti nuostatus ir metodus vaistams patikrinti.

Pirmieji žingsniai link lietuviškos farmakopėjos buvo žengti 1929 m. Tam Lietuvos ministrų taryba numatė 50000 litų. Tais pačiais metais Sveikatos Departamentas su prof. Petru Raudonikiu (1869–1950) sudarė sutartį, kurioje buvo numatyta paruošti ir išleisti farmakopėją per dvejus metus. Nepalankiai susiklosčius aplinkybėms to padaryti nepavyko, skirtos lėšos liko nepanaudotos. Vaistininų bendruomenė tokia įvykių eiga buvo pasipiktinusi, profesinėje spaudoje pasirodė kandūs straipsniai, kuriuose buvo aptariamasi lietuviškosios farmakopėjos likimas.

1934 m. Sveikatos Departamento farmacijos referentas Steponas Nasvytis (1883 – 1972) pasiūlė lietuviškosios farmakopėjos kūrimo būdą ir planą. Tam buvo pritarta. Farmakopėja buvo kuriama remiantis SSSR paskutiniojo leidimo farmakopėja (VII farmakopėjos 1933 m. pataisytu leidimu). darbas buvo atliktas sėkmingai. 1938 m. spalio 31 d. farmakopėja buvo patvirtinta Vidaus reikalų ministro. 1939 m. sausį Vidaus reikalų ministro įsakymu, paskelbtu Vyriausybės žiniose Nr. 633 28/ I visos Lietuvos vaistinės ir kitos farmacijos įmonės nuo 1939 m. kovo mėn. 1 d. privalėjo vadovautis Lietuvos farmakopėja.

Pirmosios Lietuvos farmakopėjos leidimą sudarė 528 psl., kuriuose buvo 616 farmakopėjinių straipsnių, aprašyti reaktyvai ir tirpiniai, indikatoriai, titruoti skiediniai, sterilizacija. Farmakopėje yra nuodingų ir stipriai veikiančių medžiagų, vienkartinų ir po paros dozių lentelės, bei nuodingų ir stipriai veikiančių vaistų, vartojamų gyvuliams gydyti aukščiausių vienkartinų dozių lentelės, vaistinėje naudojamų prietaisų ir indų aprašas, svarbesnių elementų atominių svorių lentelė, rodyklės.

Lietuviškajai farmakopėjai sukurta terminija ilgus metus buvo svarbi Lietuvos farmacijai, jos pėdsakai tebegyvi ir šiandien. Pačios farmakopėjos gyvenimas nesibaigė su Lietuvos okupacija. Kadangi ji buvo paruošta pagal VII SSSR farmakopėją, o daugelis Lietuvos vaistininų nemokėjo rusiškai, tai lietuviškoji farmakopėja sovietinės Lietuvos vaistinėse buvo naudojama iki pasirodant VIII SSSR farmakopėjai, o daugelyje vaistinių išliko ir vėliau kaip nebylus Nepriklausomos Lietuvos vaistininystės paminklas.

Prof. Petras Raudonikis 1869-1950

Prov. Steponas Nasvytis 1883-1976

Tarptautinė, regionalinės ir nacionalinės farmakopėjos – jų harmonizavimo svarba ir iššūkiai

Eduardas Tarasevičius, Hilarius Rodevičius, Tauras Antanas Mickas

Kaunas, 2013 11 23

I

- Pagal oficialią apibūdinimą farmakopėja tai yra standartų rinkinys, skirtas vaistų mėginių identifikavimui ir kiekybinei analizei, galimų priemonių nustatymui bei įvairių vaistų formų gamybos procesų aprašymui. Šias vaistų kokybės standartų knygas leidžia arba Vyriausybės paskirta institucija, arba medicinos bei farmacijos draugija.
- Šiuo metu esančias farmakopėjas galima sugrupuoti remiantis geografiniu principu. Didžiausių farmakopėjų skaičių galima priskirti nacionalinių farmakopėjų grupei. Keletas valstybių gali nutarti leisti regioninę farmakopėją. Egzistuoja ir vienintelė tarptautinė farmakopėja, kurią leidžia Pasaulio sveikatos organizacija (PSO).

II

- Jungtinių Amerikos Valstijų farmakopėjos pirmoji laida buvo atspausdinta 1820 metais ir tuo būdu buvo pradėtas periodiškai leisti nacionalinis vaistų kokybės standartas (United States Pharmacopoeia, santrumpa - USP). Šioje šalyje kartu su farmakopėja dar leidžiamas Nacionalinis formuliaras (NF). 2011 m. išleista JAV farmakopėjos 35-oji laida.
- Istoriniu požiūriu seniai pradėtos leisti ir kitos šio regiono nacionalinės farmakopėjos. Pirmoji laida Argentinos farmakopėjos (Farmacopea Argentina) pasirodė 1899 m., o Meksikos farmakopėja (Farmacopea de los Estados Unidos Mexicanos) buvo išleista 1846 m.

III

- Europos regione daugelis šalių rengė ir leido nacionalines farmakopėjas. Britanijos farmakopėjos (British Pharmacopoeia - BP) pirmoji laida pasirodė 1864 m. 2014 m. šios farmakopėjos leidėjai pažymėjo 150-ąsias metines. Šis reikšmingas jubiliejus suteiks galimybę ne tik įvertinti įvykusius pokyčius, bet ir numatyti būsimų laidų gaires.
- Seniausia šio regiono nacionalinė farmakopėja – Rusijos farmakopėja, išleista 1778 m. Lenkijos farmakopėja (Farmakopea Polska), kuri buvo atspausdinta 1817 m. Vengrijos farmakopėja (Pharmacopoeia Hungarica) pradėta leisti nuo 1871 m. Pirmoji laida Vokietijos farmakopėjos (Deutsches Arzneibuch - DAB) pasirodė 1872 m.

IV

- Azijos regione Japonijos farmakopėjos (Japanese Pharmacopoeia - JP) pirmoji laida pasirodė 1886 m. Pirmoji laida Kinijos farmakopėjos (Chinese Pharmacopoeia) buvo atspausdinta 1930. Tais pačiais metais pasirodė Turkijos farmakopėjos pirmoji laida.
- Australija ir Kanada priklaiko Jungtinėje Karalystėje galiojančią Britų farmakopėją.

V

- Svarbu pažymėti Europos regiono šalių sprendimą rengti regioninę Europos farmakopėją (European Pharmacopoeia). Europos Tarybos Valstų kokybės ir sveikatos apsaugos Direktoratas 1967 m. išleido Europos farmakopėjos pirmąją laidą.
- Afrikos šalių sąjungos Mokslo ir technikos tyrimų komitetas 1985 m. išleido pirmąją regioninę Afrikos farmakopėją (African Pharmacopoeia).

VI

- Pasaulyje sveikatos organizacijos (PSO) Farmacinių preparatų kokybės ekspertų komitetas atsiveidgiamas į būtinumą pradėti Tarptautinį farmakopėjų harmonizavimą 1951 m. išleido Tarptautinės farmakopėjos (International Pharmacopoeia) pirmąją laidą.
- 2012 m. pirmą kartą susirinko 23 pasaulio šalių farmakopėjų atstovai PSO būstinėje Ženevoje ir įsipareigojo dirbti kartu stiprinant PSO vaidmenį harmonizuojant nacionalines farmakopėjas siekiant sukurti pasaulinius vaistų gamybos ir kokybės standartus.

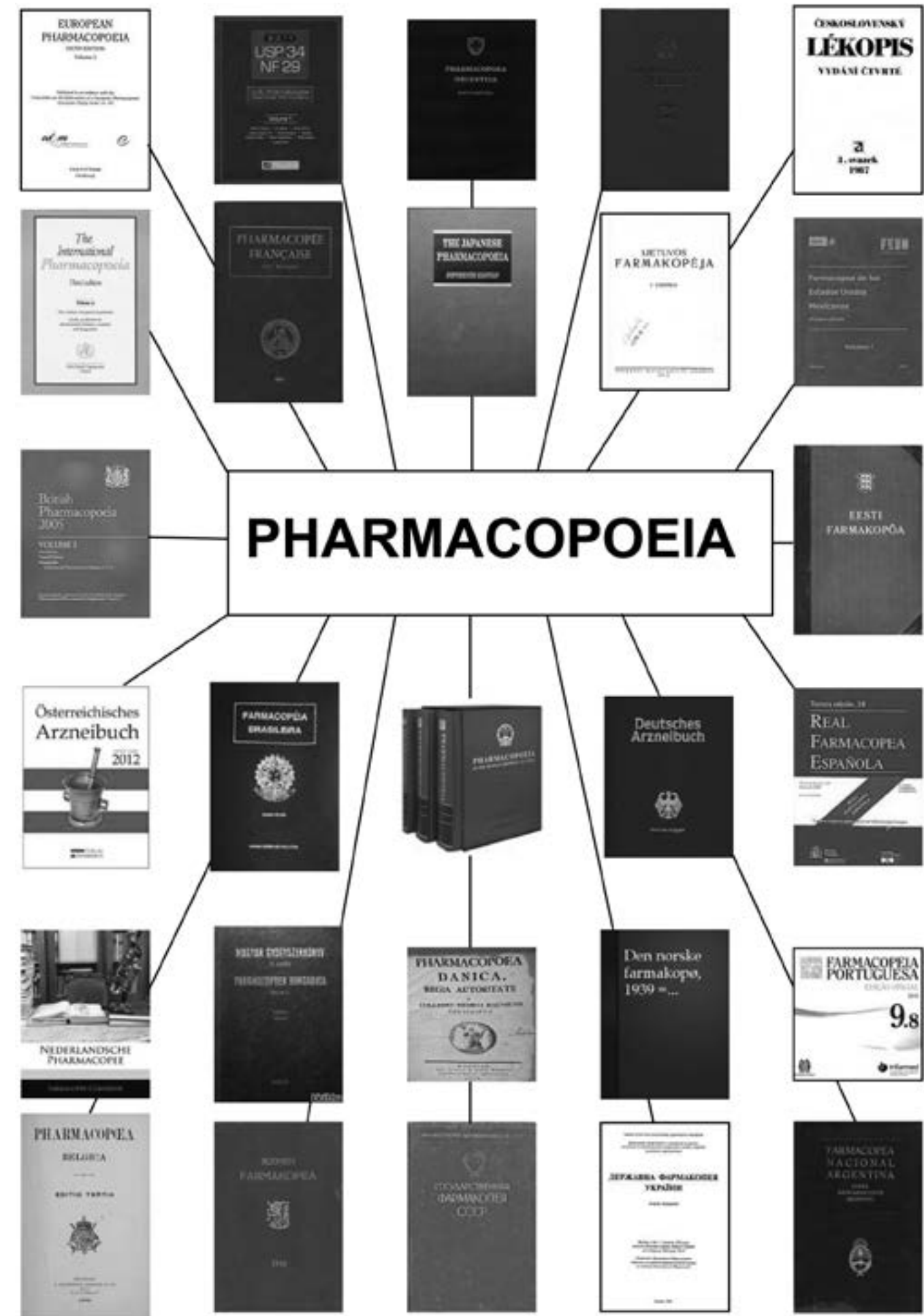
VII

- Globalizacijos ir besiplečiančios tarptautinės prekybos procesai kelia būtinumą kurti pasaulinius vaistų kokybės standartus.
- Trijų didžiausių farmakopėjų, t. y. Europos (European Pharmacopoeia, Ph. Eur.), Japonijos (Japanese Pharmacopoeia, JP) ir Jungtinių Amerikos Valstijų (United States Pharmacopoeia, USP) atstovai 1990 m. Tarptautinėje harmonizavimo konferencijoje (ICH) nutarė harmonizuoti Europos Sąjungos, Japonijos ir JAV vaistų kokybės standartus.
- Sudarytos programos tikslas – sumažinti vaistų tyrimo išlaidas pasauliniu mastu išvengiant darbų dubliavimo vykdant tyrimus ir rengiant dokumentaciją. Tuo būdu bus sutrumpintas laikas diegiant naujus vaistus į medicinos praktiką.

VIII

Farmakopėjų harmonizavimo iššūkiai ir priemonės juos įveikti:

- Besiplečiančios vaistų prekybos rinkos
- Skirtingi reikalavimai rengiant farmakopėjinis straipsnius
- Nesureguliuotas farmakopėjinis straipsnių peržiūros procesas
- Riboti kontaktai tarp pasaulinių vaistų gamybos akcizinių ir kai kurių farmakopėjų rengėjų
- Siekiant standartizuoti farmakopėjų komisijų veiklą būtina sukurti "Farmakopėjos geros praktikos" taisykles
- Būtina skatinti vaistų agentūras aktyviai remti farmakopėjų harmonizavimo procesą rengiant farmakopėjinis straipsnius

SVEIKATAI NAUDINGŲ MEDŽIAGŲ EKSTRAKCIJA IŠ VAISTINĖS GELSVĖS (*LEVISTICUM OFFICINALE* KOCH.) AUGALINĖS ŽALIAVOS

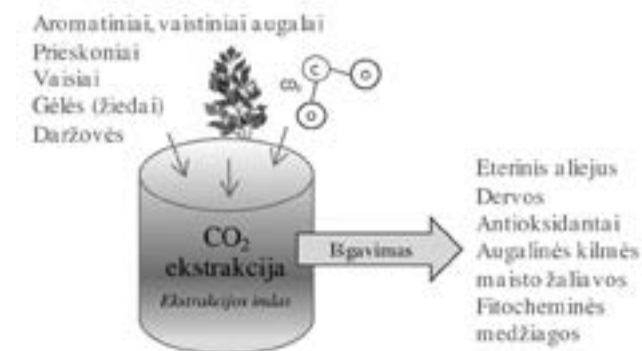
Aurelija Kemzūraitė

Maisto produktų technologijos katedra, Kauno technologijos universitetas

Funkcionaliuųjų komponentų išgavimas. Visa žmonijos gyvavimo ir išlikimo istorija yra susijusi su augalais. Pirmiausiai žmonės pradėjo auginti maistui ir būčiai reikalingus javus, pluoštinius augalus. Tačiau jau seniausių civilizacijų šaltiniuose aptinkama žinių apie aromatinių, vaistinių, ir prieskoninių augalų auginimą ir panaudojimą. Tokie augalai sukaupia gausybę įvairių fitocheminių junginių (gr. phytos – augalas) tarp kurių yra daug biologiškai aktyvių ir naudingų sveikatai medžiagų. Pavyzdžiui, vieni iš jų gali būti skirti širdies ir kraujagyslių, kiti persišaldymo, tretis – skrandžio ligoms gydyti ir t.t. Japonijoje paskutiniame praėjo amžiaus dešimtmetyje buvo sukurta funkcionaliojo maisto koncepcija – tai yra maisto, kuris be įprastų funkcijų (aprūpinti organizmą energinėmis ir ląstelių statybinėmis medžiagoms) pasižymi papildoma nauda žmonių sveikatai ar savijautai. Labai greitai toks maistas tapo populiariu visame pasaulyje. Kadangi daug fitocheminių medžiagų gali suteikti maistui papildomas funkcines savybes, aromatiniai, vaistiniai ir prieskoniniai augalai yra tarsi sveikatai naudingų komponentų rezervuaras. Tokių komponentų sudėtis ir kiekis yra būdingas kiekvienai augalų rūšiai, todėl pagrindinis mūsų uždavinys – nustatyti palankiausias sąlygas šių sveikatai naudingų medžiagų išgavimui.

Mokslininkai XIX a. pradžioje pradėjo išgauti šiuos komponentus, taikydami įvairius ekstrakcijos būdus. Ekstrakcija – farmacijoje plačiai vartojamas terminas, apibūdinantis sveikatai naudingų komponentų išskyrimą iš įvairios augalinės (ar gyvūninės kilmės) žaliavos. Tam naudojama pagalbinė medžiaga – tirpiklis bei pritaikomas geriausiai tinkantis metodas. Dėl tirpiklio savybių iš ekstrahuojamos žaliavos galima išgauti pačius vertingiausias jos komponentus. Per pastaruosius keletą dešimtmečių buvo sukurta nemažai naujų veikliųjų medžiagų išskyrimo būdų. Vienas iš jų – ekstrakcija taip vadinamais superkriziniais skysčiais (dar vadinamais “fluidais”, “pseudoskysčiais”). Dažniausiai augalinės žaliavos

ekstrakcijai taikomas tirpiklis anglies dioksidas (CO₂), kuris tampa superkrizinu padidinus jo slėgį ir temperatūrą iki daugiau kaip 73 atm ir 32 °C. Tokiomis superkrizinėmis sąlygomis CO₂ būseną tampa tarpine tarp dujų ir skysčių ir, kas svarbiausia, pasikeičia jo geba ištirpinti įvairias medžiagas. Teigiama, kad superkrizinis skysčių tankis 5-20 kartų mažesnis už paprastų, todėl jie greičiau ir geriau prasiskverbia į kietas ekstrahuojamas medžiagas. Be to, superkrizinis skysčių tankis 100-1000 kartų didesnis už dujų tankius, todėl jų tirpinamoji galia artimesnė geriems tirpikliams skysčiams nei prastiems tirpikliams dujoms. Viena iš svarbiausių tokio ekstrakcijos proceso savybių yra ta, kad keičiant slėgį ir temperatūrą, keičiasi ir įvairių medžiagų tirpumas superkriziname skystyje, todėl teisingai parinkus šiuos parametrus galima gauti pageidaujamos medžiagos praturtintas frakcijas.

Taip pat svarbu pažymėti, kad ekstrakcija superkrizinu anglies dioksidu (SCO₂) tai aplinką tausojanti technologija, dažnai vadinama “žaliaja”, nes šis tirpiklis netoksiškas, inertiškas ir nedegus. Jis lengvai išgaruoja atmosferos slėgyje, todėl gaunami grynai ekstraktai, kurie gali būti saugiai naudojami analizuojant ir įvertinant gautas medžiagas. Ekstrakcija SCO₂ vyksta aukštam slėgiui atspariame inde; keičiant ekstrakcijos slėgį bei temperatūrą siekiama išskirti iš žaliavos kuo daugiau pageidaujamos medžiagos. Žinoma, norint efektyviai įvykdyti procesą, reikia teisingai atlikti ir

kitus darbus – surinkti žaliavą, ją gerai išdžiovinti, išrūšiuoti ir susmulkinti.

Pavyzdžiui, sveikatai naudingos medžiagos gali būti sukaupiamos įvairiose anatomicinėse augalų dalyse – pumpuruose, žievėje, lapuose, žolėje, žiedynuose, sėklose, vaisiuose, šaknyse, šakniastiebiuose, gumbuose, svogūnuose. Būtent dėl to terminas “vaistažolės” nėra labai tikslus, vietoje jo naudojamas terminas “vaistiniai augalai”. Juk augalas gali būti ne tik žolinis, bet ir sumedėjęs, o sveikatai gali būti naudinga ne tik žolė, bet ir kitos jo dalys.

Vaistinė gelsvė – funkcionaliuųjų komponentų šaltinis. Vienas iš tokių vertingų augalų, kurių sveikatai naudingi cheminiai komponentai sukaupiami tiek antžeminėje, tiek požeminėje šio augalo dalyse yra vaistinė gelsvė (*Levisticum officinale* Koch.). Vaistinė gelsvė tai gausios salierinių (*Apiaceae/ Umbeliferae*) šeimos daugiameis žolinis augalas. Gelsvė kilusi iš vakarų Azijos. Įvairiuose literatūros šaltiniuose pagrindinėmis kilmės šalimis dažniausiai minimas Iranas, plačiai kultivuojančiomis vaistinės gelsvės auginimą – Viduržemio jūros regiono šalys, Kaukazo apylinkės, taip pat Šiaurės Amerika. Tvirtas, tuščiaaviduris stiebas užauga iki dviejų metrų aukščio; gelsvės lapai blizgantys, plunksniški. Maži gelsvi žiedeliai suformuoja apie 12 cm skersmens skėčius. Vaisių paviršius vagotai briaunotas, rudas, subrendęs skykla į dvi vienasėkles dalis. Gelsvės šakniastiebis su gelsvai ruda žieve, su šakota šaknimi ir daugeliu pridėtinių pumpurų. Rugsėjo, spalio mėnesiai – vaistinės gelsvės šaknų nuėmimo metas. Vienoje vietoje gelsvė gali augti šešis ir daugiau metų, šaknys pradeda kasti antraisiais augimo metais.

Eterinis aliejus, kumarinai, augalų dervos (sakai) – visų gelsvės anatominių dalių sudėtinės dalys. Kaip prieskonis, gelsvė ypač vertinama ruošiant įvairius mėsos, ypač žvėrienos, patiekalus. Būtent eterinis aliejus suteikia gelsvei jai būdingą, salierus primenantį malonų kvapą, be to, šioje lakiojoje frakcijoje yra vienas iš svarbiausių biologiškai aktyviųjų komponentų – ligustilidas. Nors farmacijoje, medicinoje, kulinarijoje ar kosmetikos pramonėje naudojama tiek antžeminės šio vaistinio augalo dalys, tiek ir jo šaknys, vertingo funkcionaliojo komponento ligustilido daugiausiai sukaupiami būtent šaknyse. Ligustilido savybės aprašytos jau gana seniai. Teigiama, jog šis ftalidas pasižymi priešastminių, priešūždegiminių,

antibakterinių, centrinius raumenis atpalaiduojančių, taip pat žarnyno rūgštis reguliuojančių poveikiu. Pastaraisiais metais atsiranda vis daugiau publikacijų apie teigiamą ligustilido farmakologinį aktyvumą, mažinant širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimus, taip pat gydant onkologines ligas. Be to, gelsvė sukaupia daug mineralinių medžiagų tokių kaip kalis, magnis, geležis bei natris.

Žinodami superkrizinės ekstrakcijos privalumus, išbandėme šį būdą vertingų medžiagų išskyrimui iš gelsvės ir nustatėme, kad gerai parinkus visus ekstrakcijos SCO₂ parametrus, galima ne tik gauti didesnes ekstrakto išeigas, lyginant su tradiciniais distiliacijos metodais, bet ir išgauti ekstraktus, kuriuose pagrindinę dalį sudaro ligustilidas. Tam tikslui pasiekti reikėjo atlikti daug eksperimentų, keičiant SCO₂ slėgį nuo 100 iki 450 bar, temperatūrą nuo 30 iki 60 °C, ekstrakcijos laiką nuo 30 iki 90 min. Tyrimų duomenys buvo įvertinti įvairiais statistiniais metodais. Maksimali vertingo komponento ligustilido koncentracija (iki 80 proc.) buvo gauta žaliavai taikant 100 bar, 45 °C temperatūros ir 60 min laiko ekstrakcijos sąlygas. Reikia pasakyti, kad ligustilidas yra labai brangi medžiaga, todėl efektyvių metodų pritaikymas jo išskyrimui ir išgryninimui galėtų būti pritaikomas šio proceso įdiegimui gamybinėmis sąlygomis.

Nors įvairūs vaistinės gelsvės ekstrakcijos būdai jau ir anksčiau buvo tirti, o gauti duomenys aptarti publikuotuose moksliniuose straipsniuose, optimalūs ekstrakcijos parametrai, jų sąveikos šiai žaliavai nebuvo nustatyti. Europos Sąjungos finansuojamas projektas „Podoktorantūros (post doc) stažuotojų įgyvendinimas Lietuvoje“, vykdomas Lietuvos mokslo tarybos, suteikė galimybę įgyvendinti planuotus vaistinės gelsvės ekstrakcijos tyrimus Kauno technologijos universitete, Maisto produktų technologijos katedros profesoriaus dr. Petro Rimanto Venskutonio vadovaujamos mokslo grupės laboratorijose. Būtent šioje katedroje buvo susidomėta gelsvės ekstrakcijos klausimais Lietuvoje. Vaistinės gelsvės augalinės žaliavos ekstrakcijos SCO₂ procesus tyrė tik E. Daukšas ir kt. (1998, 1999, 2002 m.), tačiau tuo metu tokius tyrimus jis atliko Lundo universitete, nes Lietuvoje nebuvo įrangos superkrizinei ekstrakcijai. 2012 m. ES struktūrinių fondų lėšomis įsigijus šiuolaikiškas ekstrakcijos sistemas pagal mokslo slėnių “Nemunas” ir “Santaka” programas, atsirado galimybės šiuos procesus iširti daug išsamiau.

MANO GYVENIMO NUOTRUPOS...

dr. Henrikas Dūdėnas

Henriko Dūdėno mintys, pasakytos švenčiant su draugais ir artimaisiais Gyvenimo 80-metį...

Glaužiu prie savęs tuos, kuriuos myliu ir gerbiu. Tikiuosi, kad skubantys metai dar atneš džiaugsmą, gerumą, ramybę artimųjų šilumą ir viltį...Prabėgo žiemos ir vasaros, pavasario vėjai, o gyvenimas primena pasaką, pasiklydusią žemės kely. Stengiausi gyvenimui atiduoti savo protą, svajones ir džiaugsmus. Per plačią gyvenimo erdvę vingiavau keliais ir takeliais. Esu užaugęs tarp ramybės saugančių ežerų, tekančių upelių, šniokščiančių trykstančių šaltinių...

Ir štai pabalo plaukai lyg žolė nuo šalnos. Tačiau širdy dar ne ruduo, ugnis širdy rusena...

Gimiau tūkstantis devyni šimtai trisdešimt trečių metų gruodžio mėnesio trečią dieną Smalvų valsčiuje, Zarasų apskrityje, Ruteniškių kaime Marijos ir Eduardo šeimoje. Šalia tėvų gyveno bobutė Stefanija, jos tėvai Justina ir Kajetonas. Promočiutė Justina buvo labai gera siuvėja, pas ją ateidavo daug užsakovų tiek vyrų tiek ir moterų. Vokiečių laikais Promočiutė iš savo sijono pasiuvo kelnaites, marškinėlius ir nuvedė mane į bažnyčią...

Ir štai prasidėjo mano pažintis su bažnyčia, kunigais.

Po pirmos Komunijos pradėjau stropiai patarnauti mišių metu, klebonas išmokė mane visų apeigų atlikimo, skiepijo man meilę Dievui, papasakojo apie Bibliją. Mokiausi Dešimt Dievo įsakymų.

Ir taip kiekvieną sekmadienį bei kitomis progomis buvo tiesus kelias į Smalvų bažnyčią.

Pokalbiai su kunigu man patiko. Ypač kai būdavo atleidai su manim, buvo dar keli berniukai, įteikdavo saldinių, sausainių, duodavo ir pinigėlių. Žodžiu probobutė norėjo, kad būčiau kunigas arba gydytojas, nes buvau pasižymėjęs suteikiant pirmąją pagalbą senesniems duodamas pinigėlių, nors ir nedaug, elgetoms sėdintiems ar klumpintiems prie bažnyčios bei elgetoms kurie keliavo per kaimus. O jų buvo nemažai. Be to per kaimus keliaudavo su įvairiais burtais ir prašymais daug čigonų. Čigoniukės ir čigoniukai man patiko, jie buvo juodukai gražūs, bet purvini.

Pas mano tėvus buvo pirtis, tai aš sakydavau, kad juos reikia nuprausti. Pirties lankymas su tėvu kiekvieną šeštadienį buvo šventas dalykas. Partyje Tėvas pats vanodavosi ir mane su beržine vanta paplaskdavo. Labai nemėgau, kai prausdavo galvą, ūkiškas muilas graužė akis. Jau subrendęs vyras porą kartų bandžiau prisiminti vaikystę ir galvą plauti ūkišku muilu, pasekmės buvo apgailėtinos. Galvos oda pasidengė baisia luoba, o veidui buvo baisi alergija.

O vaikystėje man buvo sakoma, kad reikia bijoti niežų, nes tai tokie gyviai, kurie priverčia kasytis. Mačiau, kaip mano seserys Irena ir Vanda buvo pasigavusios niežų. Mama suruošė kažkokį tepalą, žinau, kad buvojame sieros ir prieš pečių karštai jas ištepė. Po kelių tokių procedūrų jos pasveiko. Buvau perspėtas, kad į namus ir pirtį čigonų vesti negalima, nes turi utelių. Būdami nešvarūs galėjo turėti įvairių ligų, net niežų.

Išmokau bažnyčios kanonų... Galvojau gal tikrai būti kunigu. Geras, garbingas ir sotus gyvenimas.

Į bažnyčią eidavome basi, priartėję nuvalydavome kojas ir užsidėdavome batus. Aš sugalvojau pasidaryti „basutes“ iš dviračio padangos padariau padus, o prie jų prisiuvaui šniūrelius ir taip einant ne taip skaudėjo kojas, o eiti reikėjo apie kilometrą žvyruotu keliu. „Basutes“ paslėpdavau krūmuose, o po to grįžtant vėl apsimaudavau. Tai buvo pirmasis mano gyvenime racionalizatorinis pasiūlymas. O per visą gyvenimą jų buvo daug, labai daug. Klebonijoje mačiau daug įvairių grožybių ir prabangos. Pas mano tėvus ir

dėdukus viskas buvo kuklu.

Užsukęs pas kleboną, ypač švenčiu metu, mačiau vaišių ir buteliais nukrautus stalus. Atlaidų metu suvažiuodavo daug kunigų, juos gražiai priimdavo. Iš uždarytų patalpų sklido nuostabūs kvapai, man net seilės varvėdavo... Grįžęs namo apie tai pasakodavau mamai. O man atsakė, kad tik kunigai gali taip gyventi, nežiūrint, kad vyko karas, vokiečių laikai.

Mano prodiedukas Kajetonas buvo geras baldžius ir stalius, teko žiūrėti kaip jis gražiai ir ramiai dirbo. Be to mano tikras dėdukas iš tėvelio pusės buvo žuvęs pasaulinio karo metu, o mamos tėvukai anksti mirė ir mano mama anksti liko našlaitė. Keturiolikos metų, buvo priversta eiti sau duonos uždirbti pas latvių ūkininkus.

Mama ir Tėvas buvo vienodo likimo. Mama visiška našlaitė, o Tėvas pusiau. Jam buvo geriau, nes turėjo tikrus ir labai gerus dėdukus. Dėdukai leido į mokslus, auklėjo dorą žmogų. Pilnai mokslu nebaigė, bet turėjo teisę būti mokytoju, bet aplinkybės neleido dirbti pedagoginio darbo, reikėjo rūpintis šeima.

Taigi mano prodiedukas Kajetonas buvo geras ne tik savo specialybės žinovas, bet mano mylimiausias žmogus, kuris skyrė man daug dėmesio. Iš jo išmokau meistrauti, nors koks iš manęs buvo meistras, kai turėjau penkis ar šešis metukus. Mano meistravimas baigėsi, kai nukrito kirvis ir man numušė kairės kojos didįjį pirštą. Šį mielo dėduko atsiminimą nešioju ir dabar. Tai deformuotas nagas...jis man netrukde ir netrukdo. Prisipažinsiu, kad žaisdamas futbolą, kaire koja nespirdavau, nes šis „suvėnyras“ greit sukraujuodavo, piršto nagas buvo iš dviejų dalių. Dabar gal kiek ir susivienodino.

Iki trisdešimt devintų metų gyvenau Samsanavos dvare, Zarasų apskrityje. Su pasieniečių vaikais žaidžiau įvairius žaidimus; daugiausia pasieniečiais, policininkais, medžiotojais, futbolininkais.

Dažnai su savo draugu, pasienio viršininko sūnumi teko joti prie Švintuos ežero, maudyti žirgų. Tai buvo nepaprastai didelis malonumas. Tu sėdi ant žirgo nugaros, o jis plaukia, neša tave... Po maudynių buvo žirgai valomi, šukuojami ir blizginami jau neatsimenu, kažkokiu tai tepalu. Pasieno policininkai turėjo savo stadioną ir žaisdavo futbolą. Mačiau jų sportinius įrenginius, kaip jie ten prakaitavo fizinio pasiruošimo metu. Pasiruošimas buvo įvairus, tai bėgimas, šuoliai į

tolį, šaudymas. Kai būdavo laisvas stadionas ir mes su draugu mėgdavome pasportuoti. Gal todėl meilė ir pagarba sportui tęsiasi visą gyvenimą. Su draugu mėgindavome pakartoti pratimus, kuriuos matėme atliekant pasieniečius, kai kurie pavykdavo, o kai kurių nesugebėdavom atlikti. Tikriausiai buvom per menki, kad galėtume lygiuotis su vyrais, o taip norėjosi...

Pasieniečiai turėjo vieną radijo aparatą, vakarais klausydavosi žinių, kurias tarpusavyje aptarinėjo. Aš irgi, kiek leido mano supratimas nugirsdavau įvairių žinių.

Mes vaikai girdėdavom pokalbius apie artėjanti karą, žydus, rusus, vokiečius. Bet labiausiai mus nuteikė prieš lenkus, nes jie gyveno apie kilometrą nuo sienos. Pasienyje visada neramu. Įvairios gaudynės, sienos pažeidimai, kontrabanda. Girdėjom apie Staliną ir Hitlerį. Iš kur mums vaikams žinoti, kas gi tai. Tuo metu pasienio garnizone buvo radijas, kurio visi klausėsi ir buvo nurimę, kad karo nebus, nes pasirašyta TSRS – Vokietijos nepuolimo sutartis. Visi susirinkę šaukė valio, valio, valio. Tačiau girdėjom, kad ne visi karininkai su tuo sutinka. Buvo nuomonė, kad Stalinas paims Pabaltijį ir Lietuvą į sąjungą. Reikia saugotis Hitlerio, nes ir jis nori Lietuvą pasiglemžti. Susirinkę vyrai šaukė Vilnius mūsų! Juk Vilnius buvo užgrobtas lenkų dvidešimtais metais, mes vaikai tai žinojom.

Mano draugo, pasienio vado sūnus tuo mane buvo įtikinęs ir mes dainuodavom dainelę: Sėdi lenkas ant kalniuko, žiba akys, kaip velniuko“. Arba „mušk gudą, kaip šunį rudą“. Aš tik vėliau supratau ir įsitikinau kokie įžvalgūs buvo kariškiai.

Gerai prisimenu kokį „rojų“ žadėjo rusai kai atėjo į mūsų kraštą. Gyvensime, kaip danguje. O

LYSI kompanijos gaminami produktai ir jų charakteristika

LYSI Žuvų taukų kapsulės po 100 ir 500

Žuvų taukų kapsulės pagamintos iš menkės kepenų skirtos vaikams ir suaugusiems. Kapsulės mažos, jas lengva praryti.

1 kapsulėje yra 280 mg menkių kepenų aliejaus

6 kapsulėse

Omega-3 riebalų rūgščių viso 396 mg

EPR 126 mg

DHR 168 mg

Vitamino A 660µg (2200 TV) 83% RPN*

Vitamino D 9 µg (360 TV) 90% RPN*

Gerti po 4-6 kapsules per dieną.

Sudėtis: Išgrynintas menkės kepenų aliejus, želatina, glicerinas (E422)

LYSI žuvų taukai vaikams

Daugiau Omega -3 riebalų rūgščių. Natūralūs, švelnesnio skonio menkių kepenų taukai, skirti vaikams nuo pat gimimo. Šiuose taukuose daugiau nei įprastuose Omega-3 riebalų rūgščių, reikalingų vaikų smegenų vystymuisi, imuniteto stiprinimui. Natūralus vitaminas D₃ ypač svarbus teisingam, kaulų augimui, kaulinio audinio stiprumui.

Sudėtis: Menkių kepenų aliejus, tuno aliejus, vitaminas E

10 ml yra	kiekis	RPN*
Omega-3 r.r	2.7 g	-
EPA	0.7 g	-
DHA	1.3 g	-
Vitamino A	275 µg	50 %
Vitamino D	18.4 µg= 736 IU	184 %
Vitamino E	9.2 mg	135 %

*Rekomenduojama dienos norma

Rekomenduojamos dozės:

Vaikams nuo 0-12 mėn. pradėti nuo 3-4 lašų palaipsniui didinant dozę iki 1 arbatinio šaukštelio

Vaikams 1-10 metų 5ml (1 arbatinis šaukštelis)

Vaikams nuo 11 metų ir vyresniems 10 ml

LYSI Omega -3 & Glucosamin +Chondroitin

Šiame preparate yra viskas ko reikia, kad sąnariai išliktų lankstūs.

Omega -3 riebalų rūgštys su gliukozaminu, chondroitinu ir vitaminu C.

Preparate yra 30 dienos dozių

Omega -3 riebalų rūgštys. Dėl priešuždegiminio poveikio šių rūgščių vartojimas gali sumažinti rytinį sąnarių sustingimą bei patinimą.

Gliukoazaminas, stimuliuodamas sąnarių kremzlių atsinaujinimą ir sąnarinio skysčio gamybą, padeda išlikti sąnarių paviršiams lygiems, elastingiems, užtikrina sąnarių lankstumą.

Chondroitinas padeda palaikyti kremzlę elastingą, nes pritraukia vandenį į jungiamąjį audinį. Taip pat manoma, kad chondroitinas blokuoja kremzlę erdvinčius fermentus ir aprūpina kremzlę statybinėmis medžiagomis, reikalingomis jų savaiminiam atsinaujinimui.

Vitaminas C dalyvauja kolageno sintezėje, palaiko jungiamųjų audinių elastingumą.

Dienos dozėje

Omega -3 riebalų rūgščių 300 mg

Gliukoazamino sulfato 1000 mg,

Chondroitino sulfato 400 mg

Vitamino C 120 mg

LYSI Omega -3 žuvų taukai citrinų skonio 240ml/ 220g

Šiame produkte yra ypač daug Omega -3 riebalų rūgščių.

Sudėtis: Žuvų taukai, natūrali citrinų skonio medžiaga, antioksidantas -natūralūs tokoferoliai.

Omega -3 riebalų rūgštys 5 ml (1 arbatiniame šaukštelyje)

EPR 644 mg

DHR 414 mg

Dozavimas- po 5 ml (1 arbatinį šaukštelį) 1 kartą per dieną. Pakuotėje 48 dozės.

LIETUVOS FARMACIJOS SAJUNGOS 2014 METŲ KALENDORIUS

SAUSIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

VASARIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

KOVAS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

BALANDIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

GEGUŽĖ						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

BIRŽELIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

- balandžio 26-27 d. BaltPharm Forumas-2014, Rezekne, Latvija
- birželio 14-15 d. Farmacijos dienos-2014
- rugpjūčio 30 d. - rugsėjo 4 d. FIP 74-asis Farmacijos mokslų ir praktikos kongresas, Bangkokas, Tailandas
- spalio 11-12 d. LFS XIX suvažiavimas, Vilnius
- lapkričio 15-16 d. Tarptautinė konferencija (kartu su LSMU Farmacijos fakultetu), skirta prof. P. Raudonikio 145-osioms gimimo metinėms pažymėti, Kaunas

LIEPA						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

RUGPJŪTIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

RUGSĖJIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

SPALIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

LAPKRITIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

GRUODIS						
Pr	A	T	K	Pn	Š	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

prasidėjo tai, ką mes ir sapne nematėme. Skambėjo kaltinimai Lietuvai, sklido kalbos apie Lietuvos vyriausybės sunaikinimą, nepriklausomybės panaikinimą. Taip pasirodė sovietizavimo rezultatai. Mūsų valdžia buvo apkaltinta „buržuazine“. Prasidėjo kadrų kaita. Lietuvai buvo pareikšta daug įvairiausių kaltinimų. Mano vaikystės prisiminimuose Smetonos pabėgimas, o prezidentu tapo J. Paleckis. Mano draugo šeima dingo iš Lietuvos. Prasidėjo tai, ko nelaukėme. Visos valdančios partijos buvo uždraustos. Iš įkalinimo vietų buvo paleisti komunistai. Mano Tėvelis savo namuose griežtai pasakė, kad į jokias partijas nestos, o vis vien ateis vokiečiai. Vyko suėmimai, buvo paskelbta, kad TSRS Aukščiausioji Taryba keturiasdešimtais metais rugpjūčio pirmą dieną Lietuvą priėmė į TSRS sudėtį.

Prasidėjo trėmimai. Žmonės buvo įbauginti. Vaikai taip pat. Įvyko tai ką prognozavo mano draugo Tėvas- karas su Vokietija. Keturiasdešimt pirmais metais birželio mėnesio dvidešimt antrą dieną Hitleris užpuolė TSRS.

Yra žinoma, kad Maskvoje keturiasdešimt pirmųjų metų gruodžio mėnesį TSRS–Britanijos derybų metu Idenas atsisakė pripažinti naujas sienas pagal Atlanto chartiją, o Stalinas atkirto, kad Baltijos valstybių klausimas yra visiškai aksiomiška, tačiau Čerčilis buvo Stalino pusėje. Kiek vėliau Didžioji Britanija ir JAV paskelbė pripažįsta Baltijos Valstybes juridine prasme, suverenomis.

Daug dėmesio man skyrė ir tėvelio mama bobutė Stefanija. Ji mokė dorovės, meilės ir sąžiningumo, sakydama „vaikeli, jei negali žmogui daryti gero, tai nedaryk ir blogo. Šis jos pamokymas manyje gyvas ir šiandien, tai aš perdaviau savo sūnams ir anūkams. Dar geras pamokymas „Ieškok draugų, priešų savaimė atsiranda“. Tai gyvenimiški pamokymai. Geri nurodymai ir dešimtyje Dievo įsakymų Jei žmonės jų laikytųsi tai nereikėtų tiek įvairių įstatymų ir panašiai. Vakaraus kalbėdavome maldą, išklaudydavau daug pamokančių, gražių žodžių. Būdamas vaikas turėjau tik vieną mylimą žaisliuką – avinėlį su kuriuo nesiskirdavau. Savo avinėliui sekiau pasakas, dažnai su juo kalbėdavau, ką tai žadėdavau, net duodavau jam „pašaro“.

Be to buvo didelis baltas šuo, kurį kinkydavau prie mano padaryto vežimėlio. Išsisal valandas su šuneliu žaisdavau, nes šalia nebuvo berniukų.

Po prodėdukų mirties liko tik bobutė, jos pasakos bei pamokymai, įvairūs eilėraščiai ir pasakėčios įstrigo visam gyvenimui.

Ypač patiko Krylovo pasakėčios apie muzikantų kvartetą...

Gerai įsiminiau kai vokiečių karininkas atėmė iš mano tėvuko gražų, mylimą eržilą Bijūną. Tėvelis iš pradžių priešinosi, bet vokiečiai pagrasino, kad nušaus jį. Ir taip likome be arklio. Labai gerai, kad bobutė mokėjo vokiškai. Ji nuėjo į štabą ir išprašė viena akimi matantį arkliuką, mes jį vadinom Ferdala. Buvo geras, ramus arklys, mes jį gerai prižiūrėjom. Arklys pasitaisė, tik turėjo problemų, nes viena akis išmušta, todėl pastoviai reikėjo vaikyti mases, valyti pūliuojančią akį. Pačiam gintis nuo mūsų buvo problema trumpai nukirpta uodega. Arklio gydymas – tai mano pirmoji veterinarinė praktika.

Ir taip slinko mūsų gyvenimas.

Prasidėjęs antras pasaulinis karas, rusų atvykimas labai staigiai pakeitė visų gyvenimą. Rusų kareiviai buvo mandagūs, bet jau prastai atrodė, prašė maisto. Išvykus rusams, atėjo vokiečiai. Jie su savo furgonais važiavo per daržus ir pasėlius, atiminėjo vištas, reikalavo lašinių, kiaušinių. Taigi vokiečių okupacija buvo negeresnė negu rusų.

Mūsų šeimos džiaugsmui tėvelis buvo nusišalinęs nuo politikos, dirbo žemės ūkio darbus. Tėvai rūpinosi manimi ir dviem jaunesniosiomis seserimis. Vokiečių buvimo laikotarpiu Smalvų pradinė mokykla buvo paversta štabu, todėl negalėjau mokytis. Mano universitetai buvo gyvuliai, jų priežiūra ir ganyklos, žemės ūkio darbai. Sunku buvo visiems.

Vokiečių okupacijos metais tėvai dirbo žemę, augino gyvulius. Daug Tėvo bendraamžių pradėjo tarnauti vokiečiams. Kiekvieną naktį netoli Tėvų žemės, griovyje prie upelio buvo šaudomi žydai, bei prieštaraujantys vokiečiams žmonės, ypač rusų kilmės.

Mūsų krašte gyveno įvairių tautybių žmonės; lietuviai, lenkai, baltarusiai, totoriai ir latviai. Tarp kaimelio gyventojų, kiek prisimenu, priešpriešos nebuvo. Įdomu, tik tai, jeigu užėina kitos tautybės žmogus pas rusus ir prašo vandens atsigerti, tai jam visada įpildavo vandens į „paganąją krušą“. Taip ir šiandien nesuprantu šio išsireiškimo.

Tęsinys kitame žurnalo numeryje...

LIETUVOS FARMACIJOS SAJUNGA
(Įkurta 1819, atkurta 1990)

Trakų 14, LT-01132 Vilnius, Lietuva
Tel.: (8 5) 2628758
Faks.: (8 5) 26287a58
El. paštas: LFSpharm@takas.lt

SOCIETAS PHARMACIAE LITHUANIAE
(Founded 1819, refounded 1990)

Trakų str. 14, LT-01132 Vilnius, Lithuania
Phone: (+370 5) 2628758
Fax: (+370 5) 2628758
E-mail: LFSpharm@takas.lt

**aLR Sveikatos apsaugos ministrui
p. Vyteniui Povilui Andriukaičiui**

**Valstybinės ligonių kasos prie LR SAM direktoriui
p. Algiiui Sasnauskui**

DĖL TERITORINIŲ LIGONIŲ KASŲ
ĮSIPAREIGOJIMŲ VAISTINĖMS PAGAL
SUDARYTAS SUTARTIS VYKDYMO
2013 m. spalio 7 d.
Vilnius

Gerbiamieji,

Lietuvos farmacijos sąjunga iš savo narių, visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančių vaistinių tinklams nepriklausančių savarankiškų vaistinių, gavo nemažai nusiskundimų dėl visų teritorinių ligonių kasų nuolatinio vėlavimo laiku atsiskaityti pagal teritorinių ligonių kasų su vaistinėmis sudarytas vaistų ir/ar medicinos pagalbos priemonių, kurių įsigijimo išlaidos ar jų dalis kompensuojama iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, kompensavimo ir išdavimo apdraustiesiems sutartis.

Teritorinių ligonių kasų su vaistinėmis sudarytos sutartys įpareigoja vaistines užtikrinti apdraustųjų aprūpinimą iš PSDF biudžeto kompensuojamaisiais vaistais ir/ar medicinos pagalbos priemonėmis apmokamomis nustatytomis bazinėmis kainomis. Vaistinės yra įsipareigojusios turėti didmeninio platinimo rinkoje esančius ir pirmumo tvarka pasiūlyti bei teisės aktų nustatyta tvarka apdraustiesiems išduoti kompensuojamuosius vaistus ir/ar medicinos pagalbos priemones, įrašytus į Valstybinės ligonių kasos prie SAM direktoriaus patvirtintus vaistinėje būtinų turėti kompensuojamųjų vaistų ir vaistinėse būtinų turėti kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašus. Savo ruožtu teritorinės ligonių kasos yra įsipareigojusios einamąjį mėnesį pervesti vaistinėms ne mažesnę lėšų sumą, nei už praėjusį mėnesį pateikta sąskaitų suma.

Šiuo metu teritorinių ligonių kasų atsiskaitymai su vaistinėms dėl nesuprantamų priežasčių nuolat vėluoja 1,5-2 mėn. Pvz., Kauno teritorinė ligonių kasa Kauno zonoje veikiančioms savarankiškoms vaistinėms yra skolinga nuo kelių tūkstančių iki šimto tūkstančių litų. Panaši padėtis yra susiklosčiusi ir kitų teritorinių ligonių kasų aptarnaujamoje teritorijoje. Teritorinėms ligonių kasoms vėluojant atsiskaityti, vaistinės neturi

jokių galimybių laiku atsiskaityti su vaistų tiekėjais bei kitais kreditoriais. Savo ruožtu kai kurie vaistų tiekėjai jau mažina vaistinėms suteiktus kredito limitus, stabdo vaistų tiekimą, ar netgi siunčia įspėjimus dėl kreipimosi į teismą. Susidariusi padėtis yra ypač skausminga toms vaistinėms, kurių didžiąją prekių asortimento dalį sudaro kompensuojamieji vaistai. Teritorinėms ligonių kasoms toliau netinkamai vykdant savo sutartinius įsipareigojimus, vaistinės, nebegaudamos prekių iš savo tiekėjų, turės neišvengiamai mažinti prekių asortimentą arba apskritai bus priverstos nutraukti savo veiklą. Tokiu atveju gali žymiai pablogėti gyventojų aprūpinimas jiems reikalingais vaistais ir atitinkamai dar labiau sumažėti konkurencija vaistų mažmeninės prekybos rinkoje, kurioje ir taip faktiškai dominuoja keli ūkio subjektai.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo 2013 m. gegužės 16 d. nutarime yra konstatavęs, kad valstybė privalo sudaryti teises ir organizacines prielaidas veikti tokiai sveikatos apsaugos sistemai, kuri užtikrintų kokybišką ir visiems prieinamą sveikatos priežiūrą (ne tik expressis verbis laiduojamą medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus, inter alia nemokamą medicinos pagalbą piliečiams valstybinėse gydymo įstaigose, bet ir kitas asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas), taip pat kitą sveikatinimo veiklą (kaip antai farmacinę), būtiną tam, kad būtų galima realiai, veiksmingai įgyvendinti prigimtine žmogaus teisę į kuo geresnę sveikatą. Konstitucinis Teismas minėtame nutarime taip pat pažymėjo, kad vykdydamos šią konstitucinę funkciją valstybės sveikatos politiką formuojančios ir įgyvendinančios valstybės institucijos, be kita ko, turi kontroliuoti sveikatos priežiūros paslaugų ir vaistų kokybę; sukurti tokią sveikatos priežiūros finansavimo sistemą, kuri užtikrintų reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų ir būtinų vaistų finansinį prieinamumą (įperkumą).

Lietuvos farmacijos sąjunga tikisi, kad Jūs atkreipsite dėmesį į susiklosčiusią situaciją ir imsitės atitinkamų priemonių, kurios leistų savarankiškoms vaistinėms tikėtis, kad teritorinės ligonių kasos tinkamai vykdys savo sutartinius įsipareigojimus vaistinėms.

Pagarbiai,
LFS prezidentas

Prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius

LIETUVOS FARMACIJOS SAJUNGA
(Įkurta 1819, atkurta 1990)

Trakų 14, LT-01132 Vilnius, Lietuva
Tel.: (8 5) 2628758
Faks.: (8 5) 2628758
El. paštas: LFSpharm@takas.lt

SOCIETAS PHARMACIAE LITHUANIAE
(Founded 1819, refounded 1990)

Trakų str. 14, LT-01132 Vilnius, Lithuania
Phone: (+370 5) 2628758
Fax: (+370 5) 2628758
E-mail: LFSpharm@takas.lt

LR Sveikatos apsaugos ministrui
Vyteniui Povilui Andriukaičiui

Vilnius, 2013 11 12

DĖL PRIEMONIŲ VAISTŲ PRIEINAMUMUI GERINTI
IR JŲ KAINOMS MAŽINTI

Lietuvos farmacijos sąjungos (LFS) Valdyba siūlo SAM apsvastyti žemiau pateikiamas priemones Vaistų prieinamumui gerinti ir jų kainoms mažinti. Šie pasiūlymai parengti remiantis LFS 28-me suvažiavimo, įvykusio 2013 10 12 d. Kaune, dalyvių prašymais operatyviai spręsti susidariusias problemas.

1. Problema. Įkyri ir klaidinanti pacientus vaistinių tinklų reklama apie kompensuojamųjų vaistų pardavimą pigiau („Nuo 30 iki 100 proc. pigesni kompensuojamieji vaistai“) skatina gyventojus įsigyti jiems reikalingų vaistų ne artimiausioje vaistinėje (tokia praktika yra daugelyje Europos šalių), o verčia ieškoti tos „pigios“ vaistų vaistinės. Pagal Europos Teisingumo Teismo 2009 m. išaiškinimą „vaistai yra ypatinga prekė“ ir ji turi būti prieinama tada, kai ją paskiria gydytojas, o ne tada, kai vaistinės suvilios „mažomis“ kainomis tam tikromis savaitės dienomis arba „laimės“ valandomis. Lietuvoje yra tankiausias vaistinių tinklas Europoje ir gyventojai turi būti aprūpinami kompensuojamais vaistais artimiausioje jų gyvenamosios vietos vaistinėje.

Problemos siūlomas sprendimas: Prašome SAM ministrą atšaukti 2010 08 13 ministro R. Šukio įsakymą Nr. V-724, kuriuo buvo įteisinta nuolaidų paciento priemokai tvarka, o įteisinti 2009 m. 07 10 d. ministro A. Čapluko įsakymu Nr. V-572 nuostatas, kurios buvo patvirtintos priemonių plane: „Užtikrinti, kad tų pačių kompensuojamųjų vaistų mažmeninės kainos ir pacientų priemokos už jas būtų vienodos visose Lietuvos vaistinėse. Kompensuojamojo vaisto priemoka negali būti mažesnė už nustatytą minimalią priemoką“. Įteisinus ministro įsakymu šias nuostatas netektų prasmės vaistinių tinklų reklama per žiniasklaidos priemones. Tokią reklamą uždraudė 2013 m. Lenkijos Vyriausybė.

2. Problema. Stacionarinėse gydymo įstaigose perkami vaistai individualiam pacientui skirtomis pakuotėmis, kurių kaina yra žymiai aukštesnė lyginant su stacionarinėmis pakuotėmis, taigi neracionaliai išleidžiamos lėšos.

Problemos siūlomas sprendimas: Remiantis JAV patirtimi visas Valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros įstaigas įpareigoti apsirūpinti stacionarinėmis

vaistų pakuotėmis, kurios gali būti tiekiamos ir iš kitų ES šalių lygiagreto importu būdu, jei tokios pakuotės nėra registruotos VVKT. Tokiu būdu būtų sutaupomos lėšos, kurios galėtų būti skiriamos naujų vaistų įtraukimui į kompensuojamųjų vaistų sąrašą.

3. Problema. Kai kurios Teritorinės ligonių kasos neatsiskaito su vaistinėmis už pacientams išduotus kompensuojamuosius vaistus ir MPP sutartyse numatytais terminais dėl lėšų trūkumo. Viena iš priežasčių yra ta, kad pacientai atvykę iš kitos teritorinės ligonių kasos aptarnaujamo regiono pas gydytojus specialistus, įsigyja vaistus šalia gydymo įstaigos esančiose vaistinėse ir tuo būdu išnaudoja šios TLK skirtas lėšas.

Problemos siūlomas sprendimas: Prašome SAM ministrą leisti operatyviai pervesti lėšas iš vienos TLK į kitą, jei pirmosios TLK pacientai įsigijo vaistus, nuvykę į kitą TLK. Šiuolaikinės informacinės technologijos leidžia tai greitai atlikti.

4. Problema. Skatinti racionaliai naudoti Valstybės biudžeto lėšas skiriamas vaistų ir MPP kompensavimui. Esant pacientų ribotai perkamajai galiai plačiau vartoti generinius vaistus. JAV gydytojai receptuose išrašo 60-70 proc. generinius vaistus, nes tyrimais įrodytas jų bioekvivalentiškumas. Sutaupytos lėšos galėtų būti skirtos inovatyvių vaistų įtraukimui į kompensuojamųjų vaistų sąrašus.

Problemos siūlomas sprendimas: Vedant derybas dėl generinių vaistų įtraukimo į kompensuojamųjų vaistų sąrašą būtina išplėsti ekspertų komisiją ir minėtos kategorijos vaistų kaina turi būti bent 50 proc. žemesnė lyginant su buvusiu patentuotu vaistu. Mūsų surinkti duomenys įteikti VLK liudija, kad generinių vaistų kainos įvairiose šalyse net 50-80 proc. žemesnės lyginant su buvusiais patentuotais vaistais.

5. Problema. PVM skirtumo už parduotus pacientams vaistus gražinimas vaistinėms užtrunka iki 6 mėn.

Problemos siūlomas sprendimas: Prašome SAM ministrą tarpininkauti VMI dėl šios problemos sprendimo sugrąžinant permokos skirtumą per vieną mėn.

Aukščiau išvardintos opiausios problemos, kurių operatyvus sprendimas padėtų savarankiškoms vaistinėms profesionaliai vykdyti sveikatinimo sistemos funkcijas aptarnaujant Lietuvos gyventojus. Prašome Gerbiamą ministrą atsižvelgti į mūsų pateiktus pasiūlymus ir esant galimybei palankiai juos spręsti.

Pagarbiai,

LFS prezidentas

Prof. habil. dr. Eduardas Tarasevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472, PVM mokėtojo kodas LT 100001082215

Lietuvos farmacijos sąjungos prezidentui
prof. habil. dr. Eduardui Tarasevičiui

2013-10-21 Nr. (1.1.20)10-8720

2013-09-06 Nr.

2013-09-16

2013-09-12 Nr. SN-S-226

Kopija
Lietuvos Respublikos Seimo nariui
Edvardui Žakariui

DĖL TERITORINIŲ LIGONIŲ KASŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ VAISTINĖMS PAGAL SUDARYTAS SUTARTIS VYKDYMO

Atsakydami į Jūsų 2013 m. rugsėjo 6 d. raštą „Dėl teritorinių ligonių kasų įsipareigojimų vaistinėms pagal sudarytas sutartis vykdymo“, informuojame, kad Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) specialistai išnagrinėjo Jūsų rašte keliamas problemas.

2013 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžete kompensuojamiesiems vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms (toliau – MPP) numatyta 670 mln. litų. VLK, vadovaudamasi PSDF biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 589 (Žin., 2003, Nr. 48-2122), 17 punktu, perveda lėšas teritorinėms ligonių kasoms (toliau – TLK) proporcingai jų biudžetams pagal išlaidų straipsnius. Šioje lentelėje pateikiama informacija apie lėšų, skirtų kompensuojamiesiems vaistams ir MPP, pervedimą TLK 2013 metais:

Eil. Nr.	TLK pavadinimas	(tūkst. Lt)	
		2013 m. 9 mėn. TLK biudžetas	Lėšos, pervestos TLK iki 2013-09-20
1	Vilniaus TLK	165 999,1	165 999,1
2	Kauno TLK	130 941,3	130 941,3
3	Klaipėdos TLK	73 610,7	73 610,7
4	Šiaulių TLK	65 674,7	65 674,7
5	Panevėžio TLK	56 774,2	56 774,2
	Iš viso	493 000,0	493 000,0

Taigi, VLK iki 2013 m. rugsėjo 20 d. pervedė TLK visas 2013 metų 9 mėnesiams skirtas PSDF biudžeto lėšas, kuriomis TLK atsiskaitė su vaistinėmis, proporcingai sumoms pagal priimtas vaistinių sąskaitas.

Taip pat pateikiame informaciją apie 2013 m. 8/12 metinio biudžeto, skirto kompensuojamiesiems vaistams ir MPP, vykdymą:

(tūkst. Lt)

TLK	Kreditinis įsiskolinimas 2012-12-31	8/12 2013 m. TLK biudžeto	Suma pagal TLK pateiktas sąskaitas 2013 m. sausio-rugpjūčio mėn.	TLK 2013 m. sausio-rugpjūčio mėn. biudžeto viršijimas	Iki 2013-08-31 pervestos lėšos	Kreditinis įsiskolinimas 2013-08-31
Vilniaus	21.866,2	150.398,4	152.690,8	2.292,4	148.265,6	26.291,4
Kauno	33.518,9	118.635,2	128.287,5	9.652,3	116.953,0	44.853,4
Klaipėdos	9.599,8	66.692,6	69.106,3	2.413,7	65.746,9	12.959,2
Šiaulių	15.600,0	59.502,5	62.298,8	2.796,3	58.658,8	19.240,0
Panevėžio	10.600,0	51.438,4	51.476,2	37,8	50.709,1	11.367,1
Iš viso	91.184,9	446.667,1	463.859,6	17.192,5	440.333,4	114.711,1

Rugsėjo viduryje TLK priėmė iš vaistinių sąskaitas už rugpjūčio mėnesį išduotus kompensuojamuosius vaistus ir MPP ir, vadovaudamasi buhalterinės apskaitos taisyklėmis, apskaičiavo kreditinį įsiskolinimą, susidariusį iki 2013 m. rugpjūčio 31 d. (114,7 mln. Lt). Šis įsiskolinimas buvo apskaičiuotas sudedant sumą pagal ką tik gautas rugpjūčio mėnesio vaistinių sąskaitas (53,6 mln. Lt) ir sumą pagal ankstesnio laikotarpio neapmokėtas vaistinių sąskaitas (61,1 mln. Lt), kuri susidarė dėl didesnių nei numatyta 2012–2013 m. TLK biudžetuose faktinių išlaidų kompensuojamiesiems vaistams ir MPP. Rugpjūčio 31 d. duomenimis, neapmokėtą sumą (neįskaičiuojant sumos pagal rugpjūčio mėnesio sąskaitas) dar sudarė suma pagal dalį (42,5 mln. Lt) liepos mėnesio sąskaitų ir santykinai nedidelė dalis dviejų TLK nesumokėtos sumos pagal birželio mėnesio sąskaitas (iš viso 18,6 mln. Lt):

TLK	Kreditinis įsiskolinimas 2013-08-31 iš viso, tūkst. Lt	Sumos pagal neapmokėtas sąskaitas gegužės–rugpjūčio mėnesiais, tūkst. Lt		
		suma pagal rugpjūčio mėn. sąskaitas	suma pagal liepos mėn. sąskaitas	suma pagal birželio mėn. sąskaitas
Vilniaus	26.291,4	17.581,1	8.710,3	0
Kauno	44.853,4	15.005,3	16.066,7	13.781,4
Klaipėdos	12.959,2	8.436,8	4.522,4	0
Šiaulių	19.240,0	6.936,2	7.476,3	4.827,5
Panevėžio	11.367,1	5.678,1	5.689,0	0
Iš viso	114.711,1	53.637,5	42.464,7	18.608,9

Pažymėtina, kad liepos mėnesio sąskaitos, kurias TLK priėmė rugpjūčio mėnesio viduryje, vadovaujantis teisės aktais, galėjo būti apmokėtos iki rugsėjo mėnesio vidurio. TLK, gavusi planines lėšas iš VLK, pirmiausia jas perveda anksčiausiai priimtoms vaistinių sąskaitoms apmokėti (proporcingai sumai pagal vaistinių pateiktas sąskaitas), todėl laikotarpis, už kurį vaistinių pateiktos sąskaitos dar yra neapmokėtos, nuolat kinta. Pvz., šiuo metu (spalio 4 d.) VLK yra pervedusi TLK dalį spalio mėnesio biudžeto lėšų, kurių TLK pakaks apmokėti visoms birželio mėnesio sąskaitoms bei didžiąją daliai liepos mėnesio sąskaitų. VLK duomenimis, Vilniaus, Klaipėdos ir Panevėžio TLK visiškai atsiskaitė su vaistinėmis už liepos mėnesį išduotus kompensuojamuosius vaistus ir MPP, o Kauno TLK ir Šiaulių TLK likusias liepos mėnesio vaistinių sąskaitas apmokės gavusios likusią dalį planinių spalio mėnesio lėšų (VLK šias lėšas perves iki spalio 15 d.). Spalio 4 d. bendra suma pagal TLK neapmokėtas vaistinių sąskaitas sudarė 41,1 mln. litų.

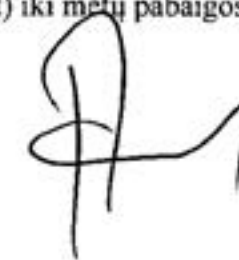
Taip pat atkreipiame dėmesį į tai, kad kreditinis įsiskolinimas nėra „pradelstos skolos“, tai einamasis kreditinis įsiskolinimas, kurio suma nuolat kinta dėl laiku pervedamų planinių lėšų

(galiojančiuose teisės aktuose nustatytas 30 dienų atsiskaitymo pagal TLK priimtas sąskaitas laikotarpis) ir vis priimamų naujų sąskaitų.

Informuojame, kad šiuo metu yra rengiami teisės aktai dėl vaistų kainų nustatymo optimizavimo. Įgyvendinus šiuos teisės aktus, bus subalansuotos faktinės ir planuojamos PSDF biudžeto išlaidos vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms. Jau parengtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimo Nr. 994 „Dėl Ambulatoriniam gydymui skirtų vaistų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinių kainų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ („Dėl Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinių kainų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“) (Žin., 2005, Nr. 111-4048; 2008, Nr. 66-2510; 2009, Nr. 158-7191) pakeitimo projektas. Minėtame projekte numatytos patento nesaugomų vaistų bazinių kainų mažinimo priemonės: nustatoma, kad pirmasis į Kompensuojamųjų vaistų kainyną įrašomas generinis vaistas turi būti 50 proc. pigesnis už originalų vaistą, antrasis generinis vaistas – 15 proc. pigesnis, trečiasis – taip pat 15 proc. pigesnis (šiuo metu pirmasis į Kompensuojamųjų vaistų kainyną įrašomas generinis vaistas turi būti 30 proc. pigesnis už originalų vaistą, o antrojo ir trečiojo generinio vaisto kainos – 10 proc. mažesnės nei originaliojo). Projektu siūloma kompensuojamųjų vaistų bazinę kainą apskaičiuoti pagal visų to paties bendrinio pavadinimo vaistų gamintojų kainas referencinėse šalyse (šiuo metu skaičiuojama pagal to paties prekinio pavadinimo vaisto gamintojo deklaruojamą kainą). Tai pat svarstoma galimybė skaičiuoti vaistų bazines kainas pagal pigiausio to paties bendrinio pavadinimo vaisto gamintojo kainą referencinėse šalyse. Šios nuostatos įgyvendinimas leistų per metus sutaupyti iki 50 mln. litų PSDF biudžeto lėšų.

Kadangi PSDF biudžeto pajamų planas vykdomas gerai, norėtume Jus patikinti, kad 2013 metų ketvirtajam ketvirčiui kompensuojamiesiems vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms skirtos PSDF biudžeto lėšos (177 mln. Lt) iki metų pabaigos bus pervestos TLK.

Ministras

Vytenis Povilas Andriukaitis

Mus paliko LFS Garbės narė,
ilgametė RFMD Panevėžio krašto
pirmininkė

Elena Marija Puzinaitė

1921 02 08 - 2013 12 21

Gimė 1921 m. vasario 8 d. tarnautojų šeimoje Panevėžyje. 1940 metais baigusi Panevėžio mergaičių gimnaziją, įstojo į Vilniaus valstybinio universiteto Medicinos fakulteto farmacijos skyrių. Jį baigė 1947 metais, įgydama provizorės diplomą. Besimokydama Vilniaus universitete, nuo 1945 m. balandžio 1 d. ji pradėjo dirbti Farmakognozijos katedroje vyr. laborante. Ja dirbo iki 1950 m. rugsėjo 1 d. Uždarius Vilniaus universitete farmacijos skyrių, provizorė Elena Marija Puzinaitė dirbo Vyr. farmacijos valdybos Respublikinėje kontrolinėje analitinėje laboratorijoje analitike. Organizavus kontrolinę analitinę laboratoriją Panevėžyje, 1951 m. lapkričio 15 d. išvažiavo į Panevėžį ir dirbo

laboratorijoje analitike.

Panevėžio kontrolinės analitinės laboratorijos priklausomybė keitėsi. Iš pradžių ji priklausė VFV Šiaulių skyriui, nuo 1989 m.

Resp. gamybinio susivienijimo «Farmacija» Panevėžio teritorinei gamybinei įmonei, o nuo 1991 m. kovo 1 d. tapo Valstybinės respublikinės vaistų tiekimo įmonės «Farmacija» Panevėžio kontroline analitine laboratorija. Tačiau jos paskirtis liko ta pati: tikrinti vaistinėse gaminamų vaistų kokybę, gaunamų Panevėžio ir Šiaulių vaistų sandėliuose medikamentų kokybę, tikrinti, kaip vaistinėse laikomasi farmacijos darbo įstatymų ir taisyklių. Šį darbą visą savo gyvenimą dirba provizorė - analitike Elena Marija Puzinaitė.

1992 m. sausio mėn., laboratorija reorganizuojama, ji tampa Lietuvos Farmakopėjos komiteto Valstybinės vaistų kontrolės laboratorijos Panevėžio poskyriu, o nuo 1995 m. rugpjūčio 25 d. Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos vaistų kontrolės laboratorijos Panevėžio filialu.

Dirbdama laboratorijoje E. M. Puzinaitė nuolat konsultuodavo vaistinių darbuotojus vaistų technologijos, jų kokybės tikrinimo klausimais. Jai buvo suteikta pirmoji provizoriaus - analitiko kvalifikacinė kategorija.

Elena Marija Puzinaitė buvo aktyvi Respublikinės Farmacininkų mokslinės draugijos (RFMD) narė. Į draugiją įstojo 1952 m. Buvo renkama draugijos valdybos nare, prezidiumo nare, 1965-1982 m. buvo RFMD Panevėžio skyriaus pirmininkė, organizuodavo mokslines konferencijas ir susirinkimus, skaitydavo pranešimus. Provizorė Elena Marija Puzinaitė daugiau kaip 53 metus pašventė farmacijai, o iš jų 48 metus kruopščiam provizoriaus analitiko darbui.

UŽUOJAUTA

*Dėl Elenos Marijos Puzinaitės mirties
reiškiame nuoširdžią užuojautą Velionės
giminėms ir artimiesiems*

LFS Valdyba

Mus paliko LFS Garbės narė
Ona
PETRAITYTĖ - KASPARAVIČIENĖ
Provizorė
1922 01 02 - 2013 12 17

Gimė 1922 m. Anykščiuose. Baigusi Anykščių pradinę mokyklą ir progimnaziją, išvažiavo mokytis į Panevėžio mergaičių gimnaziją. Ją baigė 1941 metais, tačiau tais metais ši mokykla jau vadinosi 2-ąja vidurine mokykla, nes prie mergaičių gimnazijos buvo prijungta dalis berniukų gimnazijos. Gavusi Vyriausios sveikatos valdybos farmacijos departamento leidimą, 1941 m. rugpjūčio 15 d. pradėjo dirbti vaistinės mokinė Anykščių 214-ojoje vaistinėje. 1944 m. atlikusi mokinio praktiką, baigusi Farmacijos direkcijos organizuotus keturių mėnesių kursus vaistininko padėjėjo vardui įgyti ir išlaikiusi egzaminus, gavo vaistininko padėjėjo pažymėjimą. Tapusi farmacininke, vėl grįžo į Anykščių vaistinę ir nuo 1944 m. liepos mėn. 1 d. dirbo receptare. 1945 m. persikėlė į Vilnių. Nuo 1945 m. gegužės mėn. dirbo Vilniaus 2-ojoje vaistinėje. Darbas patiko, todėl nutarė gilinti savo žinias - studijuoti farmaciją Vilniaus universitete. 1945 m. spalio 1 d. prasidėjo studijos.

Universitetą baigė ir gavo provizorės diplomą 1949 m. liepos 1 d. Buvo paskirta į Sveikatos apsaugos ministerijos Vyriausiąją farmacijos valdybą farminspektore.

Ištekėjusi už Vytauto Kasparavičiaus, 1950 m. spalio mėn. išvyko gyventi į Kauną ir buvo paskirta VFV Kauno tarprajoninės kontoros vedėjo pavaduotoja, vėliau, gimus sūnui, perėjo dirbti į Kauno 53-ąją vaistinę vedėjos pavaduotoja, o nuo 1951 m. liepos mėn. 23 d. buvo paskirta vedėja.

1952 m. grįžo į Vilnių. Nuo 1952 m. vasario mėn. buvo paskirta SAM Vyr. Farmacijos valdybos organizacinio skyriaus inspektore, o nuo kovo mėn. - šio skyriaus viršininke. 1954 01 23 laikinai buvo paskirta Vyr. farmacijos valdybos viršininko pavaduotoja. Gimus dukrai, 1955 m. pradžioje perėjo dirbti į Vilniaus 4-ąją vaistinę vedėjo pavaduotoja, o nuo 1958 m. kovo mėn. paskirta šios vaistinės valdytoja. Šį darbą dirbo iki pensijos - 1977 06 06. Išėjusi į pensiją, dar dirbo toje pačioje vaistinėje provizore technologe. 1992 m., sulaukusi 70 metų amžiaus, baigė praktinį darbą, farmacijai paskyrusi 49 savo gyvenimo metus.

Dirbdama kėlė savo kvalifikaciją Leningrado chemijos - farmacijos institute, Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultete. 1968 m. buvo suteikta aukščiausia provizorės - farmacinio darbo organizatorės kvalifikacinė kategorija.

Nuo 1950 metų aktyviai dalyvavo Respublikinėje Farmacininkų mokslinėje draugijoje: buvo Vilniaus skyriaus valdybos narė, vėliau Respublikinės Farmacininkų mokslinės draugijos valdybos narė, ilgametė valdybos išdininkė.

Parengė keletą referatų: «Vaistinės darbuotojo profesinė pareiga ir etika», «Farmakologijos plėtojimo istoriniai etapai», «Vaistingųjų medžiagų antagonizmas», kuriuos skaitė mokslinės draugijos konferencijose, susirinkimuose. Įrengė vaistinę naujose patalpose, padėdama architektams parengti tinkamą projektą. Stengėsi vaistinėje taikyti farmacijos mokslo pasiekimus, palaikė glaudžius ryšius su gydytojais, gydytojų susirinkimuose skaitė pranešimus apie naujų vaistų veikimą, jų taikymą gydymo praktikoje, pašalinius reiškinius.

Vyras - architektas, sūnus Saulius - inžinierius statybininkas, duktė Dalia - architektė.

UŽUOJAUTA

*Dėl Onos Petraitytės-Kasparavičienės
mirties reiškiame nuoširdžią užuojautą
Velionės giminėms ir artimiesiems*

LFS Valdyba

MEDAUS TIRPALO AKIŲ LAŠŲ TAIKYMAS SERGANTIEMS RAGENOS EROZIJOMIS

Jūratė Jankauskienė, Dalia Jarušaitienė, Violeta Čeksterytė

Santrauka

Įvertintas 20 % medaus tirpalo akių lašų poveikis akių būklei sergantiems ragenos erozijomis. LSMU Akių ligų klinikoje ištirti 38 ligoniai (76 akys), kurių amžius svyravo nuo 16 iki 57 metų, amžiaus vidurkis – 36,4± 3,62 m., 12 vyrų, 26 moterys. Gydomo kursas – 20 dienų. Tyrimai atlikti prieš gydymą ir po gydymo kurso. 20 ligonių buvo gydyti 20 % medaus tirpalo akių lašais ir 18 - taikytos dirbtinės ašaros tris kartus per dieną. Po gydymo 20 % medaus tirpalų lašais, nustatytas akių pokyčių pagerėjimas ir teigiamas poveikis ragenos būklei daugumai ligonių.

Išvadas

Pažeidus ašarų plėvelę, kuri apsaugo rageną nuo išsausėjimo, uždegimo, sutrinka ragenos paviršiaus vientisumas, jos funkcija, atsiranda ragenos erozijos. Jos gali būti, sausėjant ragenai, dėl nepakankamo ašarų gaminimo ar ašarų plėvelės struktūros pokyčių (viso ragenos ploto ar atskirų plotelių), esant ragenos uždegimams, nešiojant kontaktinius lęšius (Sethi ir kt., 2005; Jankauskiene ir kt., 2007). Akies ragena turi būti pastoviai drėkinama. Ragenos erozijos gali atsirasti ir dirbant sausose, karštosiose patalpose, esant sausam orui, suretėjus mirkčiojimo dažniui, ilgai dirbant kompiuteriu, vairuojant, skaitant.

Nustačius ragenos erozijas, dažniausiai taikomos dirbtinės ašaros, geliai, tepalai, dezinfekuojantys akių lašai. Medaus tirpalo lašuose yra įvairių mineralų, vitaminų, fermentų, todėl jie turi didelės įtakos ašarų sekrecijos didinimui, ašarų plėvelės struktūros vientisumui, ragenos mitybai bei medžiagų apykaitai, sergančiųjų ragenos erozijomis apsaugojimui nuo gilesnių ragenos pažeidimų bei uždegimo (Whicher, 2004). Literatūroje yra daug duomenų apie medaus

taikymą nudegimų, žaizdų gydymui (Bangroo ir kt., 2005; Betts ir kt., 2001; Dunford ir kt., 2000; Molan, Cooper ir kt., 2000; Subrahmanyam, 2001; Subrahmanyam, Ugane, 2004.).

Darbo tikslas buvo ištirti akių pokyčius sergantiems ragenos erozijomis taikant 20 % medaus tirpalo lašus sergantiems ragenos erozijomis.

Tyrimų sąlygos ir metodai

LSMU Akių ligų klinikoje tirta 20 % medaus tirpalo lašų poveikis akių būklei žmonėms, sergantiems ragenos erozijomis. Ištirti 38 ligoniai (76 akys), kurių amžius svyravo nuo 16 iki 57 metų, amžiaus vidurkis – 36,4± 3,62 m., 12 vyrų, 26 moterys. Tyrimai atlikti prieš gydymą ir po gydymo kurso. 20 ligonių buvo gydyti 20 % medaus tirpalo lašais ir 18 - taikytos dirbtinės ašaros tris kartus per dieną. Gydomo kursas – 20 dienų. Prieš gydymą įvertinta ar ligoniai nėra jautrūs medaus tirpalo lašams. Prieš ir po gydymo kurso buvo įvertinta akių junginių, ragenos būklė, regėjimo aštrumas. Atliktas ligonių oftalmologinis ištyrimas: geriausiai koreguotas regėjimo aštrumas (Sneleno lentelė), tyrimas plyšine lempa, ragenos jautrumo tyrimai. Taip pat įvertinti subjektyvūs ligonių pojūčiai (svetimkūnio jutimas, akių graužimas, junginių paraudimas).

Medus akių tirpalams buvo surinktas LAMMC Žemdirbystės institute. Jo botaninė sudėtis identifiukuota melisopalnologijos metodu /Louveaux, 1978/.

Statistinė duomenų analizė atlikta MS Excel paketu.

Tyrimų rezultatai

Subjektyvūs sergančiųjų nusiskundimai buvo užregistruoti prieš gydymą 20 % medaus tirpalo lašais ir po gydymo kurso: Akių graužimą prieš gydymą jautė

2 lentelė. Akių būklės pokyčiai taikant dirbtines ašaras

Akių būklės pakitimų požymiai	Prieš gydymą, %	Po gydymo, %	Pokyčių skirtumas, %
Akių graužimas	61.1	55.6	5.5
Svetimkūnio jutimas	38.9	33.3	5.6
Sumažėjęs regos aštrumas	44.4	38.9	5.5
Junginių hiperemija	72.2	66.7	5.5
Junginių paburkimas	61.1	55.6	5.5
Sumažėjęs ragenos jautrumas	50.0	44.4	5.6

65.0%, svetimkūnį jautė 30.0% ligonių (1 lentelė). Sumažėjęs regos aštrumas buvo 30% ligonių, paraudusi ir paburkusi junginė buvo 60.0%, sumažėjęs ragenos jautrumas buvo 55% ligonių. Po gydymo šios grupės pacientams sumažėjo neigiami nusiskundimai (akių graužimu skundėsi 50.0% ligonių, svetimkūnį juto 20.0% ligonių), junginės bei ragenos pokyčiai (junginių paraudimas buvo 40.0% ligonių, o junginės paburkimas – 45%, sumažėjęs ragenos jautrumas – 45%).

Gydymui taikyti 20% medaus akies lašai sumažino pacientų nusiskundimus (akių graužimą, paraudimą, svetimkūnio jutimą), pagerino regėjimo aštrumą, junginės būklę (hiperemija, paburkimas) ir ragenos būklę (pagerėjo ragenos jautrumas), lyginant su pacientais, kuriems taikytos dirbtinės ašaros (2 lentelė).

Nustatyta, kad 20% medaus tirpalo akių lašai turėjo didesnę teigiamą poveikį junginės ir ragenos būklei sergantiesiems ragenos erozijomis, kai gydymas buvo pradėtas neseniai, kai dar nebuvo gilių ragenos pažeidimų

Išvados

1. 20% medaus tirpalų akių lašai sumažino sergančiųjų ragenos erozijomis nusiskundimus (akių graužimą, paraudimą, svetimkūnio jutimą), pagerino regėjimo aštrumą, junginės (sumažėjo hiperemija, patinimas) ir ragenos būklę (pagerėjo ragenos jautrumas).

2. Medaus tirpalų akių lašai turi teigiamą poveikį ašarų plėvelės struktūrai, jos stabilumui, pasižymi dezinfekuojančiomis savybėmis, todėl mažina ragenos erozijas. Jie gali būti taikomi tikslu apsaugoti nuo junginės ir ragenos komplikacijų, esant ragenos bei junginės pokyčiams.

LITERATŪRA

1. Bangroo A.K., Khatri R., Chauhan S. Honey dressing in pediatric burns // Journal of Indian Association of Pediatric Surgeons. – 2005, vol.10, N3. p. 172-175.

2. Betts J.A, Molan P.C. Honey as a wound dressing // Tissue issue. – 2001, vol.6, N4, p. 3-4.

3. Dunford C., Cooper R., White R.J., Molan P.C. The use of honey in wound management. // Nursing Standard. – 2000, vol.15, N 11, p. 63-68.

4. Jankauskiene J., Jarushaitiene D, Ceksteryte V., Rachys J. Using 20 % honey solution eye drops in patients with dry eye syndrome // Journal of Apicultural Research. 2007. Vol. 46, N.2. P. 232-236.

5. Molan P.C., Cooper R.A., Honey and sugar as a dressing for wounds and ulcers // Tropical Doctor. - 2000, N 30, p. 249-250.

6. Sethi H.S., Rai H.K. Bullous keratopathy treated with honey // Acta Ophthalmologica Scandinavica. – 2005, vol.83, N2, p. 263-263

7. Subrahmanyam M. Effect of topical application of honey on burn wound healing // Annals of Burns and Fire Disasters. 2001. Vol. 14. P. 143-145.

8. Subrahmanyam M., Ugane S. P. Honey dressing beneficial in treatment of Fournier's gangrene // Indian Journal of Surgery. 2004. Vol. 66, N.2. P. 75-77.

9. Whicher J.P. The treatment of dry eyes // British Journal of Ophthalmology. -2004, vol. 88, N5, p. 603-604

USE OF HONEY SOLUTION EYE DROPS IN PATIENTS WITH CORNEAL EROSIONS

Jūratė Jankauskienė, D.Jarušaitienė, V. Čeksterytė

Summary

There was evaluated the influence of 20% honey solution eye drops on the state of eyes in patients with corneal erosions. There were examined 38 patients (76 eyes) in Lithuanian University of Health Sciences Eye Clinic. Their age of patients was from 16 to 57 years old, mean age was 36.4±3.62 years old, 12 patients were male, 26- female. The treatment course was 20 days. The examinations were done before and after the course of treatment. 20 patients were treated with 20% honey solution eye drops, 18 –with artificial tears (three times a day. After treatment with 20 % honey solution eye drops, improvement of ocular changes and positive effect on the state of the cornea.in most of the patients was noted.

1 lentelė. Akių būklės pokyčiai taikant 20 % medaus tirpalo lašus

Akių būklės pakitimų požymiai	Prieš gydymą, %	Po gydymo, %	Pokyčių skirtumas, %
Akių graužimas	65.0	50.0	15.0
Svetimkūnio jutimas	30.0	20.0	10.0
Sumažėjęs regos aštrumas	30.0	20.0	10.0
Junginių hiperemija	60.0	40.0	20.0
Junginių paburkimas	60.0	45.0	15.0
Sumažėjęs ragenos jautrumas	55.0	45.0	10.0

BIČIŲ NUODAI

D. Čičelytė

Istorija. Sunku pasakyti, dėl ko buvo pradėtos auginti bitės. Ar dėl jų nuodų, ar norint gauti medaus, tačiau jau senovės civilizacijos žinojo skausmingų įgėlimų naudą. Bičių nuodai, tiksliau bičių įgėlimai, buvo bene pirmasis natūralus vaistas artrito gydymui. Šiuolaikinės apiterapijos pradininku laikomas austrų gydytojas Filipas Terč'as 1888 m. išspausdino straipsnį apie bičių įgėlimų naudą esant artritu. Pats F. Terč'as sirgo reumatu ir išsigydė būtent bičių įgėlimais. Jis iškėlė hipotezę - kuo rimtesnė reumato forma, tuo didesnė bičių nuodų dozė reikalinga gydymui. Jo gydymo būdai buvo gana drastiški, vienos „procedūros“ metu buvo naudojami 1-50 įgėlimų. Tačiau skelbiami gydymo rezultatai stulbinantys: gydyti 660 pacientų. 544 visiškai pasveiko, 99 būklė pagerėjo ir vos 17-ai pacientų gydymas buvo nesėkmingas [1]. Kiek vėliau atlikti tyrimai su gyvūnais parodė bičių nuodų panaudojimo galimybes gydymo tikslams. Labiausiai žinomas bei geriausiai ištirtas yra jų priešūždegiminis poveikis, ypač reikšmingas artrito gydymui. Deja, nuodai nepajėgūs atkurti pažeistų sąnarių, tačiau sumažindami tinimą, skausmą bei uždegimą, palengvina ligos eigą.

Bičių nuodų savybės. Bičių nuodai - tai bitės darbininkės sekretas, pagamintas specialioje liaukoje ir sukauptas vadinamajame nuodų maišelyje. Nuodų gamyba per pirmąsias dvi bitės gyvavimo savaites sparčiai didėja ir pasiekia maksimumą 15–18-tą jos gyvavimo dieną. Vėliau nuodų maišelis pradeda degeneruoti, nes nustoja gamintis nuodai. Suaugusi bitė įgėldama gali suleisti 0,15 – 0,30 mg nuodų. Priklausomai nuo bitės amžiaus ir metų laiko nuodų kiekis maišelyje kinta. Daugiausia nuodų gamina bičių motinėlė. Jauna bičių motinėlė turi apie 0,70 mg nuodų. Taip yra todėl, kad ji turi būti visad pasiruošusi ginti avilį ir susikauti su kita motinėle [2]. Nuodai – tai skaidrus, permatomas, kartaus skonio skystis. Pasižymi specifiniu, bičių medų primenančiu kvapu. Jų reakcija rūgšti (pH 4,5 – 5,5), nuodai dirgina gleivines bei akis, sukelia deginimo pojūtį. Bičių nuodai lengvai tirpsta vandenyje, visiškai netirpsta alkoholyje. Ore jie kietėja, formuodami pilkšvus ar gelsvus kristalus. Dėl vykstančio oksidacijos proceso kai kurie bičių nuodų preparatai yra rudos spalvos. Tai laki medžiaga, kuri jau kambario temperatūroje greitai garuoja ir netenka net iki 70% svorio. Sausi nuodai, ištirpę vandenyje, skirtingai nuo gyvos bitės nuodų, jau neturi rūgšties reakcijos. Bičių nuodai - labai patvari medžiaga. Jų savybių nepakeičia šaltis ar šaldymas, taip pat ir aukšta temperatūra. Sterilizuoti 60 minučių autoklave, esant 115°C temperatūrai ar pasterizuoti 3 valandas, bičių nuodai išlaiko savo aktyvumą daugiau nei 4 mėnesius. Sausi bičių nuodai išlieka nepakitę daugybę metų, jų neveikia nei rūgštys, nei šarmai [3].

Sudėtis. Bičių nuoduose yra mažiausiai 18 farmakologiškai aktyvių komponentų. Tai įvairūs fermentai (fosfolipazė A, hialuronidazė), peptidai ir aminorai (melitinas, apaminas, adolapinas) ir biologiškai aktyvūs aminorai (histaminas ir epinefrinas). Be to nuoduose taip pat yra lipidų, angliavandenių, laisvųjų amino rūgščių bei

vandens, kuris sudaro 88 % nuodų tūrio. Pagrindinis bičių nuodų komponentas (sudaro apie 52% sausųjų medžiagų) yra peptidas, sudarytas iš 26 amino rūgščių liekanų. Jis vadinamas melitinu. Farmakologiškai aktyvus, net ir mažos jo dozės pasižymi stipriu priešūždegiminiu veikimu, skatina imuninius organizmo procesus, kortizolio išskyrimą [4]. Melitinas pasižymi antibakteriniu ir antivirusiniu poveikiu. Apaminas sudaro apie 3% sausųjų medžiagų. Farmakologiškai jis mažiau aktyvus nei melitinas, tačiau taip pat pasižymi priešūždegiminiu veikimu, skatina kortizolio išskyrimą. Didelės apamino dozės veikia neurotoksiškai. Fosfolipazės A ir B – tai fermentai, sudarantys 10-12% sausųjų medžiagų. Fosfolipazė A skaido nesočiausias riebiąsias rūgštis, lecitiną paverčia nuodinga medžiaga lizolecitinu, sukeldami eritrocitų tirpimą (hemolizę). Nustatyta, kad tai kenksmingiausia bičių nuodų sudedamoji dalis, stiprus alergenai. Hialuronidazė sudaro 1-3% sausųjų medžiagų. Ji katalizuoja baltymų hidrolizę, taip pagerindama bičių nuodų veikliųjų medžiagų prasiskverbimą per odą. Tai aktualu, vartojant tepalus ir gelius su bičių nuodais. Histaminas sudaro 0,5-2% sausųjų nuodų medžiagų. Sukelia alerginį atsaką, nuo jo priklauso skausmas, tinimas ir odos peršėjimas įgėlus bitei. Adolapinas sudaro apie 1% sausųjų nuodų medžiagų. Jis pasižymi priešūždegiminėmis ir analgetinėmis savybėmis, blokuoja ciklooksigenazę, kuri skatina skausmo ir uždegimo mediatorių prostaglandinų sintezę.

Poveikis. Yra daugiau nei 1700 mokslinių publikacijų apie bičių nuodų sudėtį bei veiksmingumą, gydant įvairias ligas. Dėl antikoaguliacinių ir priešūždegiminių savybių bičių nuodai dažniausiai naudojami artrito gydymui. Apaminas, melitinas, fosfolipazės ir hialuronidazė gali blokuoti ar slopinti imuninę sistemą, stimuliuoti širdies veiklą ir antinksčius. Bičių nuodų sudėtyje yra dvi sieros turinčios amino rūgštys – tai metioninas ir cistinas. Manoma, kad siera yra pagrindinis elementas, skatinantis kortizolio išskyrimą antinksčiuose ir saugantis organizmą nuo infekcijų. Bičių nuodų veikimo mechanizmas kol kas nėra pilnai ištirtas. Atlikti tyrimai su šunimis ir laboratorinėmis žiurkėmis parodė, kad melitinas ir apaminas didina kortizolio kiekį kraujyje. Taip stimuliuojama organizmo imuninė sistema. Panašiai veikia gerai žinomas vaistas kortizonas. Šis preparatas plačiai naudojamas įvairių ligų gydymui, tačiau sukelia stiprius šalutinius poveikius. Tinkamai vartojant bičių nuodus ar bičių nuodų preparatus, šalutinių poveikių nestebėta [2].

Organizmo reakcija į bičių nuodus. Bičių įgėlimai yra skausmingi, todėl daugeliui kelia baimę. Normali ir alerginė reakcija kiekvienam žmogui gali būti skirtinga. Normali reakcija, kurią patiria dauguma žmonių, apibūdinama kaip skausmas, deginimas, tinimas bei paraudimas. Tai pasireiškia iš kart po įgėlimo ir laikui bėgant silpnėja. Skausmas ir deginimas juntamas kelias minutes, o tinimas ir paraudimas paprastai išnyksta per kelias valandas. Alergiškus žmones po bitės įgėlimo gali ištikti anafilaksinis šokas, kuris gali sukelti sąmonės praradimą, o kraštutiniais atvejais, mirtį. Anafilaksinio šoko metu atsiranda cianozė, pasunkėjęs

kvėpavimas bei dusulys, galvos svaigimas, dilgėlinė, pykinimas, smarkiai patinsta lūpos bei liežuvis. Tokia būklė labai pavojinga žmogaus gyvybei, todėl būtina skubi medicininė pagalba.

Mirtina dozė. Vidutinė mirtina nuodų dozė (LD50) suaugusiam žmogui yra 2,8 mg vienam kilogramui viso kūno svorio. Tai reiškia kad 60 kg sveriantis žmogus turi 50% tikimybę išgyventi gavęs 168 mg bičių nuodų dozę. Jei įgėlus bitei geluonis nėra iš karto pašalinamas ir į organizmą patenka visi nuodai (maksimali vieno įgėlimo nuodų dozė yra 0,3 mg), tai įgėlus 560 bičių žmogus gali mirti. Vaikui, sveriančiam 10 kg 93 įgėlimai gali būti mirtini. Tačiau dažniausiai mirtį sąlygoja ne nuodų toksiškumas, o alerginė reakcija į juos. Vieno įgėlimo metu į organizmą vidutiniškai patenka 0,15 mg (jei geluonis iš karto pašalinamas) arba 0,30 mg (jei geluonis lieka) nuodų. Atsižvelgiant į mirtiną dozę galima teigti, kad gydymas bičių nuodais yra pakankamai saugus, tačiau gydymą bičių įgėlimais ar nuodų injekcijomis

turėtų skirti ir stebėti gydytojas. Išoriškai vartojami preparatai (geliai, tepalai) yra saugesni ir patogesni, nors jų poveikis kiek mažesnis, lyginant su įgėlimais ar injekcijomis. Tokie preparatai prieinami visiems ir gali būti vartojami namų sąlygomis. Svarbu prisiminti, kad prieš pradėdant gydymą bičių nuodais būtina įsitikinti, ar pacientas nėra jiems alergiškas.

Literatūra

1. Bogdanov S. Biological and therapeutic properties of bee venom. Bee Product Science, 2012 /1/.
2. Al-Samie Mohamed Ali M. S. Studies on Bee Venom and Its Medical Uses. International Journal of Advancements in Research & Technology, Volume 1, Issue 2, 2012.
3. Baltuškevičius A. Bičių nuodai. Kaunas, 2009.
4. Gouldie, J., Hansom JM, Rumjanek FD, et al. The Peptide Components of Bee Venom. Eur. J. Biochem. 61, 1976; 369-376.

NAUJAUSI BIČIŲ PIENELIO PANAUDOJIMO MEDICINOS TIKSLAMS TYRIMAI

Vilma Stankutė

1953m. Caillas, prancūzų agronomas ir bitininkas, išleido knygą „Bitė – jaunystės ir ilgo amžiaus veiksnys“. Ji paskatino labiau domėtis bičių pieneliu bitininkus ir gydytojus. Šiuo metu plačiai tiriamos bičių pienelio savybės kovoje su vėžiu, poveikis kraujo rodikliams, įtaka odos būklei, antibakteriniai komponentai bei jo maistingumas. 2011 m. Apimondijos kongrese H. Yeganehrad ir bendr. pirmą kartą pristatė N –chromosomų bičių pienelį. Tai bičių darbininkių pagamintas pienelis, paimtas iš motininių lopšelių, į kuriuos buvo įkelta trano lerva, prieš tai pašalinus motinėlės lervą. Vienas šios tyrėjų grupės darbų buvo N–chromosomų bičių pienelio panaudojimas gydant H. Pylori sukeltas skrandžio opas. Autoriai ištyrė 1173 pacientus, kuriems taikytas gydymas antibiotikais. Greta to 3 savaites, 2 kartus per dieną, 20 min. prieš pusryčius ir pietus vartotas bičių pienelis. Pirminė dozė buvo 10 ml bičių pienelio mišinio santykiu 1:1 su vaisiu sultimis ar vandeni. Nustatyta, kad 90 proc. pacientų skrandžio skausmas pranyko visiškai. Atlikus endoskopiją, kraujo ir šlapimo tyrimus, pastebėtas efektyvus H. Pylori pašalinimas /eradikacija/. Taip pat pastebėta, kad po tokio gydymopacientai įgijo energijos, tapo aktyvesni. Vartojant bičių pienelį, efektyviai kompensuojamas ir ligos metu atsiradęs maisto medžiagų trūkumas.

H. Yeganehrad kito, vėliau atlikto tyrimo metu buvo naudojamos musių lervos ir N–chromosomų bičių pienelis neįgyjančių žaizdų, nekrozuojančių audinių gydymui, apsaugant nuo amputacijos. N–chromosomų bičių pienelis didina imuninės sistemos atsparumą. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad 75 proc. tiriamųjų infekcijos pradžioje taikant tokio pobūdžio terapiją ir derinant su kitų bičių produktų vartojimu, nebuvo reikalingi antibiotikai. Teigiami rezultatai buvo stebimi jau po trijų gydymo savaičių.

E. Bengsch atliktas bičių pienelio poveikio vėžiui tyrimas parodė, kad bičių pienelis slopina estrogenų receptorius, kurie yra susiję su kai kurių navikų atsiradimu. Kadangi bičių pienelyje taip pat yra daug vyriškų ir moteriškų hormonų (estrogenų, testosterono ir kt.), jis gali padėti atstatyti fiziologinį balansą tarp androgenų ir estrogenų.

Kaspijos regiono mokslininkai, tirdami N-chromosomų bičių pienelio poveikį, pastebėjo gydomąjį poveikį esant lytinių hormonų disbalansui. Atlikus seilių tyrimą, buvo nustatyta, kad vartojant bičių pienelį moterų organizme daugėja progesterono, estrogeno ir testosterono, o vyrų – testosterono.

Literatūra:

1. Bengsch E. Royal Jelly And Cancer. Matherials of XXXXIII International Apicultural Congress 29 September – 04 October, 2013. Kyiv, Ukraine. Kyiv, 2013; 81.
2. Yeganehrad H, Moarefi M, et al. Advances In Hormone Balance Through The Use of N-Chromosome Royal Jelly. Matherials of XXXXIII International Apicultural Congress 29 September – 04 October, 2013. Kyiv, Ukraine. Kyiv, 2013; 71.
3. Yeganehrad H. Ulcer Treatment With N-Chromosome Royal Jelly. Prieiga internete <http://caspiapiaries.com/presentation/Ulcer%20treatment.pdf> [žiūrėta 2013 10 15].
4. Yeganehrad H. Maggot Therapy and N-Chromosome Royal Jelly. Prieiga internete <http://caspiapiaries.com/presentation/Ulcer%20treatment.pdf> [žiūrėta 2013 10 15].
5. Kiščiušas J., Bitininkystė, Vilnius, 1961; 522.

LIETUVOS APITERAPIJOS PASIEKIMAI

Tarptautinėje apiterapijos konferencijoje Passau mieste/Vokietija/ skaitytas pranešimas

Sonata Trumbeckaitė

2013 metų kovo 22-26 d. teko dalyvauti Passau mieste, Vokietija vykusiame 11-tajame Apiterapijos Kongrese (ir mokymuose) ir pristatyti pranešimą apie Lietuvos apiterapijos pasiekimus.

Apžvelgiau Lietuvos Apiterapijos istoriją (1962-2013), praktinės apiterapijos naujienas Lietuvoje (2012) ir kitą Lietuvos Apiterapeutų Asociacijos (LAA) vykdomą veiklą. Jau 1936m. J. Krikščiūno knygoje “Bitininkystė” rašoma apie medaus vartojimą ne tik maistui, bet ir gydymui. 1962m. prof. A. Eviltis ir prof. A. Lukoševičiūtė Kauno Klinikų kardiologijos skyriuje pradėjo tirti šviežio bičių pienelio įtaką pagyvensusiems pacientams, sergantiems širdies ligomis. 1966 m. buvo įsteigta medikų apiterapeutų eksperimentinė grupė, vadovaujama gyd. V. Stankevičiaus. Tyrimų metu bičių pienelis leistas į vištos kiaušinius ir buvo stebimas viščiukų vystymosi intensyvumas. 1967 m. gyd. K. Nešukaitinienė kartu su farmacininku A. Viščiumi surengė ekspoziciją, kurią pavadino “Bičių produktai medicinoje”. O 1966 -1967m. buvo sukurtas pirmas lietuviškas bičių nuodų tepalas ”Apiritrit” sąnarių ligoms gydyti, kurį deformuojančių artrozių gydymui taikė gyd. Dr. A. Baltuškevičius.

Nuo 1970 bičių pikiu ėmė domėtis gyd. stomatologė I. Paprečienė. Jos domėjimosi sritis buvo bičių pikis ir alijošius giluminių dantų pažeidimų atvejais. 1975 m. buvo apginta kandidatė (dabar daktaro) disertacija. Apie 1971m. buvo susidomėta bičių pikiu ir pradėti bičių pikio tyrimai. Didžiausią indelį į šią tyrimų sritį įnešė farmacininkas prof. A. Gendrolis. Nuo 1974 m. gyd. J. Leipus ir R. Leonavičius su Kauno stomatologijos Klinikų prof. S. Čepuliu taikė bičių pikio tepalą kartu su spinduline terapija vėžiniams susirgimams gydyti. Nuo 1977m. gyd. dr. Baltuškevičius, doc. J.Šiurkus ir gyd. N. Vaivadienė tyrė bičių nuodų tepalo “Apiritrit” poveikį sąnarių ligų atvejais. Tepalas buvo įvedamas ultragarsu.

Apie 1982m. pradėta bičių produktai tyrinėti Kauno III klinikinės (dabar Kauno respublikinės ligoninės) Gastroenterologijos skyriuje. Šioje srityje intensyviai dirbo gyd. E. Jurgevičius, O. Kugrėnienė ir doc. A. Baltuškevičius, kurie taikė žiedadulkes ir medų skrandžio ir tulžies latakų susirgimų atvejais.

1985 doc. dr. A. Baltuškevičiaus ir hab. dr. M. Rauckio dėka buvoparengtos bičių pienelio ir žiedadulkių panaudojimo medicinoje specialios rekomendacijos gydytojams.

1986 doc. dr. Baltuškevičius, prof. J. Ivaškevičienė, doc. V. Želiazniakienė tyrė bičių produktų įtaką sportininkų fizinei būklei. Apie 1975 m. pradėtas bičių nuodų terapijos taikymas įgėlimais (gyd. L. Mackevičius). Gyd. Lukas Mackevičius pirmasis Lietuvoje panaudojo gydymą bičių įgėlimais, tam sukūrė originalų aparatą.

Gyd. D. Pocienė (tuometinėje Garliavos Moterų konsultacijoje taikė propolio žvakutes ir tepalą ginekologinių susirgimų atvejais, tyrimo rezultatus publikavo konferencijų medžiagoje. Gyd. Č. Zvicevičius taikė bičių produktus K.

Griniaus Slaugos ligoninėje. O doc. A. Baltuškevičius Kauno 3-joje Apskrities ligoninėje skyrė bičių produktus (medaus-propolio mišinį) gerontologiniams ligoniams.

Šiuo metu apiterapijos srityje aktyviai dirba gyd. D. Stasytytė-Bunevičienė (VU ligoninė, Santariškių Klinikos), kuri tiria žiedadulkių įtaka pacientų imuninių ir antioksidantinių rodiklių korekcijai, skaito paskaitas, daro pranešimus mokslinėse konferencijose apiterapijos tema Lietuvoje ir užsienyje. LSMU Akių Ligų Klinikų gyd. Prof. J. Jankauskienė aktyviai tyrinėja bičių produktų panaudojimą oftalmologijoje.

Svarbu mpaminėti, jog Lietuvos Apiterapeutų Asociacijai jau 22 metai, ji įkurta 1991m. Pirmuoju LAA Prezidentu išrinktas gyd. Povilas Rimkus, iki šiolei aktyviai dalyvaujantis veikloje, o viceprezidente - šviesios atminties dr. Kamelija Kadziauskienė, kuri įnešė ypatingai didelį indelį į Lietuvos Apiterapijos istoriją. 1991 m. buvo suorganizuoti pirmieji Apiterapijos kursai Druskininkuose. Juose dalyvavo net 27 dalyviai iš Latvijos, Estijos, Rusijos, Ukrainos.

Nuo 1991 m. apiterapeutų veikla dar labiau suintensyvojo. Prof. A. Gendrolio iniciatyvos ir entuziazmo dėka KMU prasidėjo intensyvūs moksliniai darbai propolio tyrimų srityje. KMU Farmacijos fakultete vadovaujant prof. Gendroliui, paruošti ir apginti pirmieji diplominiai darbai: D. Krasauskaitės : “Supozitorijų su propolio ekstraktu gamybos technologijos sukūrimas” (vadovai prof. Gendrolis, prof. V. Briedis).; S.Trumbeckaitės: “Tepalo su propolio ekstraktu technologijos sukūrimas” (vadovai prof. Gendrolis, prof. V. Briedis), Ž.Petronytė: Tablečių su propolio ekstraktu sukūrimas” (vadovai prof. Gendrolis, doc. D. Bernatonis), 1998 m. Kristina Sadeckaitė: “Kremo kojoms “Propote” technologijos sukūrimas ir kiti darbai.

1992 m. prof. A. Gendrolio dėka parengti ir patvirtinti farmakopėjos straipsniai: žaliavai “PROPOLIS-FS-2”, 1994 m. “PROPOLIO TINKTŪRA-FS-34-1994”, “PROPOLIO SAUSAS EKSTRAKTAS - FS-41-1994”, “PROPOLIO TIRŠTASIS EKSTRAKTAS - FS-50-1994”, (Prof. A. Gendrolis, Doc. R. Bernatonienė ir kt.). Vadovaujant prof. A. Paviloniui, atlikti propolio ir iš jo pagamintų preparatų (propolio tepalo, propolio žvakučių, propolio vandeninio ir etanolinio ekstraktų) priešmikrobinio poveikio tyrimai.

Dar vėliau diplominius darbus propolio tyrimų tematika paruošė ir apgynė KMU studentės A. Šidlauskaitė: “Geografinės kilmės įtaka propolio cheminei sudėčiai ir biologiniam aktyvumui” (vadovai dr. D. Majienė , doc. R.Klimas) ir E.Paranaruskaitė: Propolio supozitorijų technologija ir analizė” (vadovai dr. S. Trumbeckaitė, doc. R. Klimas). Vėliau įsijungė ir Kauno Kolegijos studentai. Kauno Kolegijos Farmacijos katedros studentė D. Davidienė apgynė diplominį darbą tema :“Propolio vandeninio tirpalo technologijos sukūrimas ir analizės metodų pritaikymas” (vadovai prof. A. Gendrolis, D. Majienė). Pastaruoju metu LSMU Farmacijos fak. doktorantas M. Žilius ruošia disertaciją “Pusiau kietų vaistų formų su propolio ekstraktais

kūrimas ir fizikiniai-cheminiai, biofarmaciniai tyrimai” (vadovas prof. V. Briedis).

Intensyviai propolio cheminę sudėtį tyrinėjo prof. L. Ivanauskas : efektyviosios skysčių chromatografijos metodu identifikuotos ir kiekybiškai nustatytos propolyje fenolines rūgštys ir fenilpropanoidai: chlorogeno, cinamono, galo, ferulo , kavos, kumaro, protokatecho, rozmarino ir vanilino rūgštis bei vanilinas. Tuometiniame KMU Biomedicininių Tyrimų Institute grupė mokslininkų (D. Majienė, S. Trumbeckaitė, A. Toleikis, A. Pavilonis ir kt.) tyrė propolio ir jo veikliųjų komponentų poveikį ląstelių energetinei apykaitai (mitochondrijų kvėpavimui), įvertino propolio priešmikrobines savybes ir galimus veikimo mechanizmus. Šiuo metu dr. Sonata Trumbeckaitė kartu su moksline grupe tiria polifenolinių junginių poveikį ląstelių energetikai (mitochondrijų funkcijoms) in vitro ir in vivo.

2012 m. Apiterapijos tema paruošti ir atspausdinti 3 straipsniai: 1) The use of beebread-honey mixture in the treatment of liver diseases in alcohol-dependent patients (Bičių duonelės-medaus mišinio panaudojimas nuo alkoholio priklausomų pacientų kepenų ligoms gydyti), autoriai: V. Čeksterytė, A. Baltuškevičius, E. Jurgevičius, J. Balžekas. CHEMINĖ TECHNOLOGIJA. 2012. Nr. 2 (60), p. 62-66; 2) “Changes of ocular signs in children with thyroid diseases after bee bread intake (Vaikų, sergančių skydliaukės ligomis, akių požymių pokyčiai vartojant bičių duoną), autoriai D. Jarušaitienė, J. Jankauskienė, V. Čeksterytė, CHEMINĖ TECHNOLOGIJA. 2012. Nr. 3 (61), p. 7-10;

„Žvilgsnis į bitininkystę“ – pirmas Lietuvoje projektas, skirtas mokyklai Miroslavas Semaško

Dažnas vaikas paklaustas, iš kur atsiranda medus atsako, kad jų namuose medus atsiranda iš turkaus ar parduotuvės. Kartais atsako tiesiog, kad iš spintelės. Neretai jaunoji karta nežino kaip gaunami ir kiti bičių produktai (žiedadulkės, bičių duona, bičių pienelis, propolis, vaškas ir bičių nuodai) ir kaip šie produktai gali būti vertingi mums - žmonėms.

Kartu su iniciatyvia darbo grupe Vilniaus miesto Fabijoniškių vidurinėje mokykloje man teko organizuoti pirmą Lietuvoje projektą mokyklai, skirtą mažo vabzdėlio – bitės - garbei. Toks renginys buvo įgyvendintas siekiant ugdyti vaikų sveiką gyvenseną ir kartu pažvelgti, ką galime pasiimti iš gamtos, o ne iš vaistinės, norėdami sveikai ir ilgai gyventi.

Renginys vyko dvi dienas. Pirmoji diena buvo skirta jaunųjų dalyvių ugdymui. Vaikai dalyvavo mokinių konferencijoje, kurioje pristatė savo darbus. Kiekvienos disciplinos dėstomos mokykloje užduotis buvo pažvelgti savo žvilgsniu į bitę. Koks tai gyvūnų karalystės atstovas, kiek svarbi bitė lietuvių tautosakoje ar kokia bičių produktų cheminė sudėtis. Mokiniai koordinuojami mokytojų rengė savarankiškus, projektinius darbus. Tą pačią dieną mokykloje buvo atidarytos trys parodos „Žvilgsnis į bitininkystę“, „Bitininkavimo istorija“ ir „Bitininkavimo inventorius“. Šiose parodose vaikams buvo suteikta galimybė

3)“Investigation of ocular changes in children and young people with thyroid diseases before and after the treatment with 20 % honey solution eye drops” (Vaikų ir jaunuolių, sergančių skydliaukės ligomis, akių pokyčių tyrimas prieš gydymą 20 % medaus tirpalo akių lašais ir po jo), autoriai J. Jankauskienė, D. Jarušaitienė, V. Čeksterytė: CHEMINĖ TECHNOLOGIJA. 2012. Nr. 3 (61), p. 37-41.

Smagu pasidžiaugti, jog ilgametis LSMU Farmacijos Fakulteto profesorius Antanas Gendrolis paruošė ir išleido keturias knygas apie bičių produktus : Propolis (2010), Medus žmogaus sveikatai (2011) (prof. A. Gendrolis, L. Kubilienė); Žiedadulkės ir bičių duonelė (2012). Šiais metais pasirodė ir naujoji prof. A. Gendrolio knyga “Bičių pienelis ir vaškas”.

Daugiausia preparatų Lietuvoje su bičių produktais gamina “Medicata Filia” (Sigitas Vasiliauskas, Donatas Vasiliauskas), įkurta 1994m. Nuo 2006 metų ši įmonė yra įdiegusi Geros gamybos praktiką (angl. GMP- Good manufacturing practice). Įmonė gamina išties platų ir aukštos kokybės asortimentą su bičių produktais.

Lietuvos apiterapeutai skaito paskaitas: Trečio amžiaus Universiteto studentams, Bitininkų Sąjungos organizuojamuose renginiuose, Farmacijos specialistų kvalifikacijos kėlimo kursuose bei kituose renginiuose. Farmacijos Fakultete taip pat skaitomos paskaitos ir pravedami seminarai, kuriuose studentai supažindinami su bičių produktais ir jų panaudojimo galimybėmis sveikatinimo tikslais.

iš arti pamatyti bitę, kaip ji gyvena, kaip dirba ir be abejo supažindinta iš kur ir kaip atsiranda bičių produktai, kiek jie svarbūs eiliniam vartotojui. Vaikai pademonstravo pačių sukurtas bites, kurias jie tapė, klijavo ar vėlė iš vilnos. buvo galima pasigirti didžiule darbėlių gausa.

Antroji diena buvo skirta mokytojams, tai mokslinė – edukacinė konferencija, kurios metu išsamią informaciją visais bitininkystės klausimais galėjo suteikti lektoriai. Paskaitas mokytojams skaitė LSA doc. A. Amšiejus, VULSK dr. D. Stasytytė – Bunevičienė, VBS tarybos narė R. Cibienė. Mokytojai dalinosi savąja ugdymo patirtimi, kaip galima integruoti į savo dėstomo dalyko programas tokio tipo projektus ir kokią didžiulę naudą tai gali duoti mokinių ugdyme lavinant mokymo mokyti kompetenciją. Renginio metu dalyviai galėjo paragauti bičių pienelio, žiedadulkių, bičių duonos ir medaus.

Norint išugdyti visapusišką ir sveiką žmogų, būtina pradėti jo ugdymą nuo mokyklos, suteikiant kvalifikuotą informaciją apie sveiką gyvenseną. Taip pat informuoti kaip galima išvengti, pagydyti ar bent jau palengvinti daugybės lygų poveikį organizmui, vartojant bičių produktus. Svarbiausia išugdyti vaikuose, kad bičių produktai ne tik maistas, bet ir vaistas, kurį gamta dovanoja žmogui.

22-oji mokslinė-praktinė Lietuvos apiterapeutų konferencija, skirta dr. Algirdo Baltuškevičiaus 80-mečiui

Dalia Stasytė-Bunevičienė

Šių metų Lietuvos apiterapeutų asociacijos /LAA/ konferencija, kuri spalio 19 dieną vyko Kaune, konferencijų salėje "Pirmas žingsnis", buvo skirta ilgamečio jos nario, buvusio LAA prezidento docento dr. Algirdo Baltuškevičiaus jubiliejui. Apie bičių produktų naudą galima daug kalbėti, bet galima tai parodyti ir gražiais gyvenimiškais pavyzdžiais. Sulaukęs garbingo 80-mečio, docentas ne tik geros nuotaikos, žvalus ir darbingas, bet ir išlieka veiklus asociacijos valdybos narys. Šia proga buvo išleista peržiūrėta ir papildyta knyga "Bičių produktai – žmonių sveikatai" /Kaunas, 2013/, kurią gražiai sutiko apiterapeutai, buvę docento kolegos gydytojai, gausiai susirinkę bitininkai. Šis leidinys teisėtai gali tapti parankine knyga visiems, kam reikia glaustos apibendrintos informacijos apie plačiausiai vartojamus bičių produktus. Suprantamos ir vertingos informacijos joje ras ir specialistas, ir kiekvienas, besidomintis bičių produktais, jų vartojimu sveikatai išsaugoti ir stiprinti. Apie tai kalbėjo ir LAA prezidentė profesorė dr. J. Jankauskienė. Gerų žodžių nepagalėjo kolegos, bitininkai, kiti svečiai, susirinkę pagerbti docento, pasveikinti ir palinkėti daug gražių ir prasmingų metų. Žurnalo skaitytojams taip pat gali būti naudinga susipažinti su šiuo įdomiu leidiniu.

Lietuvos apiterapeutų asociacijoje turime ir daugiau sveikos gyvenimo propagavimo ir sėkmingo jos praktinio taikymo pavyzdžių. Savo knygomis kasmet mus pradžiugina profesorius, habilituotas daktaras A. Gendrolis. Šios konferencijos metu jis pristatė naujausią, ketvirtąją knygą "Bičių pienelis ir vaškas" /Kaunas, 2013/. Knygoje pateikiama informacija apie bičių pienelį ir vašką bei juose esančias žmogaus organizmui reikalingas medžiagas, jų fizines, biologines ir farmakologines savybes. Aprašyti šių dviejų bitininkystės produktų vartojimo būdai apiterapijoje, kosmetologijoje, veterinarijoje. Visų profesoriaus knygų paantraštė - "Kaip ilgai ir sveikai gyventi". Joje skaitytojai ras vertingos informacijos ne vien apie du paminėtus bitininkystės produktus, bet ir sveiką gyvenimą, bendravimą su bitėmis reikšmę. Knygai parengti panaudoti 266 literatūros šaltiniai, ją recenzavo doc. A. Baltuškevičius, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesoriai J. Jankauskienė ir A. Pavilionis. Kaip visuomet, profesorius žvalus ir darbingas. O mes – laukiame naujų jo knygų.

Nors apiterapija jau daug metų Lietuvoje nėra pripažįstama, nedidelė visuomeninė organizacija kasmet surengia turiningas mokslines-praktines konferencijas, į kurias atvyksta svečių ir iš kitų valstybių, jos nariai siunčia straipsnius į reikšmingus užsienio ir tarptautinius leidinius, skaito pranešimus tarptautinėse konferencijose, paskaitas specialistams ir visuomenei, dalyvauja radijo ir televizijos laidose. Šiai konferencijai taip pat buvo parengta mokslinė ir praktinė medžiaga, vertinga ir svarbi visiems jos dalyviams – mokslininkams, gydytojams, studentams, bitininkams ir kitiems dalyviams, besidomintiems apiterapija ir bitininkyste. Antroje konferencijos dalyje buvo perskaityta

11 mokslinių ir praktinių pranešimų.

LAA prezidentė prof. dr. J. Jankauskienė perskaitė autorių kolektyvo parengtą pranešimą "Medaus lašų taikymas sergantiems ragenos susirgimais". Gydytoja Z. Martinaitienė trumpai apžvelgė bičių medaus dietines ir gydomąsias savybes. Profesorė dr. S. Trumbeckaitė perskaitė pranešimą apie Lietuvos apiterapeutų pasiekimus, kuris anglų kalba šį pavasarį buvo pristatytas tarptautinėje apiterapijos konferencijoje Passau mieste /Vokietija/. Jame pateikta išsami medžiaga apie Lietuvoje atliktus mokslinius darbus, išleistas knygas, mokslinius ir visuomenei skirtus populiariai parašytus straipsnius, mokymo ir švietimo darbą. Pateikta išties įspūdinga medžiaga, kuria galėtų didžiuotis ne tik mūsų mažutė visuomeninė organizacija, bet ir solidžios įstaigos. 2013 metų žiemą LAA narys, bitininkas, jaunas mokytojas M. Semaško parengė projektą mokykloms "Integruotas žvilgsnis į bitininkystę", su kuriuo supažindino konferencijos dalyvius. Tai originalus, pirmas Lietuvoje edukacinis renginys, skirtas moksleiviams, jų tėvams, pedagogams. Bitininkas S. Uselis perskaitė visiems konferencijos dalyviams įdomų ir naudingą pranešimą "Bičių sveikata ir jų produktų kokybė". Jei bus sveikos bitės, ir mums, vartotojams, bus pateikiami veiklesni, stipresni jų produktai, turėsime didesnę jų pasirinkimą. Apie XXXXIII–jį tarptautinį APIMONDIJOS kongresą, prieš keletą savaitių įvykusį Ukrainos sostinėje Kijeve, pasakojo dr. D. Stasytė-Bunevičienė. Šiame kongrese, vykusiame rugsėjo 29 - spalio 4 dienomis, dalyvavo apie 6000 dalyvių iš 43 valstybių, perskaityti 264 pranešimai, pateikti 52 stendiniai pranešimai. Vieną jų pristatė ir Lietuvos apiterapeutai. Tai – prof. J. Jankauskienės ir bendraautorių darbas apie bičių duonelės taikymą skydliaukės ligomis sergantiems vaikams ir paaugliams. Kongresas suteikė daug įspūdžių, naujos informacijos ir medžiagos ateities darbams.

Apiterapeutų konferencijose jau tapo tradicija pristatyti ir jaunųjų dalyvių – studentų, magistrantų, jaunų specialistų darbus. Trumpus, bet vertingus pranešimus šįmet padarė D. Čičelytė, K. Rastenytė, V. Stankutė. Profesorė J. Jankauskienė supažindino konferencijos dalyvius su nauju UAB "Medicata filia" gaminiu – viziovitinio tabletėmis, skirtomis regos išsaugojimui ir pagerinimui. Konferencijos metu buvo ir kitos įdomios ir vertingos informacijos. Dalyviai galėjo įsigyti abiejų autorių knygų, paragauti originalių lietuviškų gėrimų, pagamintų medaus ir kitų bičių produktų.

Šiame žurnalo numeryje pateikiame dalį konferencijos metu skaitytų pranešimų. Tikimės, kad jie sudomins vaistininkus ir kitus farmacijos specialistus ir paskatins ne tik plačiau susipažinti su apiterapija, kaip reikšminga kultūros paveldo ir natūraliosios medicinos dalimi, bet ir panaudoti šiuos produktus savo, artimųjų ir besikreipiančių pagalbos žmonių labui.

1993 2013

Apie mus

1993 metais priimtas sprendimas – kurti farmacijos paslaugų teikimo įmonę – pasirodė teisingas. Įmonė dirba darniai, sklandžiai ir pelningai, užimdama vis tvirtesnes pozicijas vaistų rinkoje. Apie tai byloja ir tokie faktai: naujai įsikūrusioje įmonėje dirbo 3 entuziastai, o šiandien mūsų komandą sudaro virš 70 darbuotojų - puikių savo srities specialistų. Jų tarpe net 10 farmacijos specialistų. Teisinga įmonės strategija – paslaugų tobulinimas pagal rinkos tendencijas ir poreikius, kompleksinių paslaugų kūrimas, patikimi partneriai, kvalifikuotas ir lojalus kolektyvas - pakankamai greitai davė vaisių. Tiesiogiai dirbame su dauguma gamintojų, esančių Lietuvos rinkoje, turime virš 700 klientų visoje Lietuvoje, taip pat ir Latvijoje bei Estijoje.

2004 metais atidarytos mūsų atstovybės Latvijoje ir Estijoje, 2005 metais su džiaugsmu šventėme naujo, vieno moderniausių Lietuvoje, farmacijos produktų sandėliavimo ir logistikos padalinio atidarymą. Šventėme visi – ir partneriai, ir darbuotojai, kiekvienas jausdamas ir matydamas savo triūsą dalelę.

Teisingumas – duoti kiekvienam tai, kas jam priklauso (Ciceronas). Mes sukūrėme puikias, modernias darbo erdves – telefonizuotą užsakymų priėmimo skyrių, atskirą padalinį darbui su užsienio partneriais, farmacinės logistikos, marketingo ir rinkodaros skyrius. Kad einame teisingu keliu byloja kokybės sertifikatai, padėkos, apdovanojimai.

Farmacijos muziejus

Entafarmos savininko Tauro Endriukaičio tėvas, Romualdas Endriukaitis, ilgus metus dirbo Kidulių miestelio vaistinės vedėju. Būtent čia, apie 1980 metus, antrą gyvenimą pradėjo pirmieji muziejaus eksponatai. 1992 metais mirus R.Endriukaičiui, muziejumi ėmė rūpintis sūnus – naujose įmonės patalpose skyrė muziejui atskirą patalpą, sutvarkė ir susistemino tėvo sukauptą kolekciją.

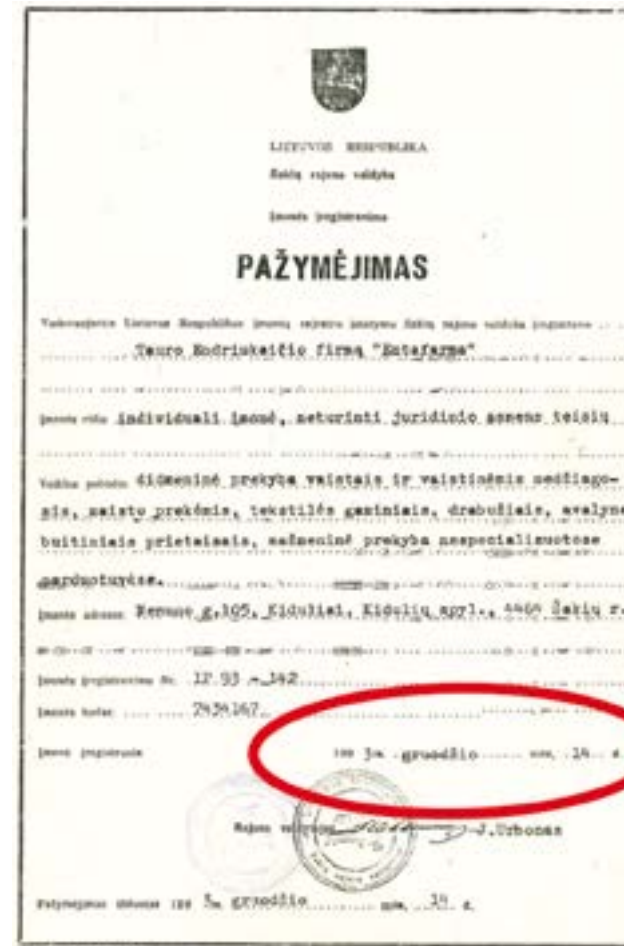
Bene didžiausią ekspozicijos dalį sudaro įvairiausios knygos ir žurnalai. Pavyzdžiui – receptų žurnalas.

Kadangi tuo metu visi vaistai buvo gaminami vaistinėse, žurnale būdavo surašoma jų sudėtis, gamybos būdas, kaina ir kita informacija. Muziejuje esanti knyga pradėta pildyti 1897 metais. „Daktariška knyga“ su įvairiausiais patarimais ir rubrikomis – „Gimdytoja ir jos užlaikymas“, „Gerklės liga pas vaikus“, „Vaistai nuo triperio“ ir t.t. Joje gausu patarimų, kaip įvairiomis liaudiškoms priemonėmis namų sąlygomis gydytis. Neturintiems pinigų vaistininkai gamindavo ir vaistus duodavo skolon, tik specialioje skolų knygoje surašydavo kas, kiek ir už ką skolingas, o gražinus, skola būdavo išbraukiama. Muziejuje yra 1880 metų leidimo „Farmakopėja“. Joje aprašoma įvairiausių cheminių ir augalinių medžiagų išvaizda, savybės, kvapas, skonis ir panašiai. Tokios knygos leidžiamos ir dabar. Vyresnės kartos žmonės dar gerai prisimena prie vaistų buteliukų tvirtinamas taip vadinamas signatūras.

Muziejuje akį traukia įvairiausių formų, dydžių ir spalvų buteliai ir buteliukai, tušti ir su vaistų likučiais. Unikaliausias iš jų – nedidelis buteliukas su anyžinio skysčio likučiais, rastas Napoleono laikų kareivio drabužiuose. Nedidukui, bet gerai užkimštam ir tvirtam buteliukui jau daugiau nei 200 metų. Specialios formos stiklinis butelis – mums žinomos guminės pūslės pirmtakas.

Ekspozicijoje yra tokių vaistų gamybai būtinų priemonių, apie kurių paskirtį gali papasakoti tik senieji vaistinių darbuotojai. Pavyzdžiui, XVII amžiuje JAV pagamintas malūnėlis vaistažolėms, sėkloms ar vaisiams smulkinti. Kolegos iš Amerikos pamatę panašų malūnėlį Kauno farmacijos muziejuje, norėjo įsigyti jį už milijoną dolerių. Ilgai muziejaus lankytojai mąsto, apžiūrinėdami iš pirmo žvilgsnio, nesudėtingus kamščių minkštinimo, jų įstūmimo į butelį, prietaisus.

Garbingiausioje muziejaus vietoje – 1963 metais pradėtas rašyti R.Endriukaičio Kidulių vaistinės metraštis ir T.Endriukaičio atsiliepiamų knyga. Jose šilčiausi žodžiai ir padėkos gerai Lietuvoje žinomų ir gerbiamų žmonių – V.Žilinskaitės, A.Vinkaus, V.Landsbergio... Ir tai didžiausias vertinimas ir stimulas naujam muziejaus šeimininkui tęsti kažkada tėvo pradėtą kilnią misiją – kaupti eksponatus, plėsti muziejų ir skleisti pagarbą vaistininko profesijai.

mes esame
100 darbuotojų
400 iš viso dirbusiųjų
1 200 000 išrašytų sąskaitų
8 000 000 nuvažiuotų kilometrų
20 000 000 Lt išmokėtų atlyginimų
85 000 000 iš viso parduotų pakuočių
135 000 000 sumokėta mokesčių valstybei
900 000 000 per 20 metų parduotų vaistų

FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO
2010 M. RUGPJŪČIO 13 D. ĮSAKYMO NR. V-724 „DĖL
NUOLAIDOS PACIENTO
PRIEMOKAI UŽ KOMPENSUOJAMĄJĮ VAISTINĮ
PREPARATĄ IR KOMPENSUOJAMĄJĄ MEDICINOS
PAGALBOS PRIEMONĘ APSKAIČIAVIMO
IR TAIKYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO

2013 m. gruodžio 18 d. Nr. V-1184
Vilnius

P a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugpjūčio 13 d. įsakymą Nr. V-724 „Dėl Nuolaidos paciento priemokai už kompensuojamąjį vaistinį preparatą ir medicinos pagalbos priemonę apskaičiavimo ir taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 98-5108, Nr. 150-7678; 2011, Nr. 67-3187, Nr. 162-7694; 2012, Nr. 80-4197, Nr. 154-7945; 2013, Nr. 69-3459) ir išdėstau 2.3 punktą taip:

„2.3. iki 2014 m. gruodžio 31 d., neatsižvelgiant į įsakymo 2.2 punkto nuostatą, paciento priemoka (ar jos dalis) už kompensuojamąjį vaistinį preparatą ar medicinos pagalbos priemonę (toliau – papildoma nuolaida paciento priemokai) gali būti apmokama juridinių asmenų vykdomų socialinių paramos programų, skirtų neįgaliesiems ir (ar) asmenims, įgijusiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją, lėšomis. Socialinės paramos programos vadovas turi iš anksto informuoti VLK apie ketinimą taikyti papildomą nuolaidą paciento priemokai šios programos lėšomis. VLK interneto svetainėje turi būti skelbiamas socialinių paramos programų, pagal kurias taikomos papildomos nuolaidos paciento priemokai, sąrašas.“

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
IR VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS
TARNYBOS DIREKTORIAUS
ĮSAKYMAS

DĖL EUROPOS FARMAKOPĖJOS 8.0 LEIDIMO
ĮGYVENDINIMO

2013 m. gruodžio 6 d. Nr. V-1153/B1-775
Vilnius

Siekdami įgyvendinti Konvencijos dėl Europos farmakopėjos rengimo (Žin., 2004, Nr. 120-4439), ratifikuotos Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl Konvencijos dėl Europos farmakopėjos rengimo, pataisytos pagal Konvencijos dėl

Europos farmakopėjos rengimo protokola, ratifikavimo“ (Žin., 2004, Nr. 120-4427), 1 straipsnio reikalavimus ir Europos Tarybos Europos farmacijos ir farmacinės rūpybos komiteto 2012 m. balandžio 5 d. sprendimą AP-CPH (12) 3: 1. Pavedame farmacijos produktų ir tarpinių produktų gamintojams, medžiagų, naudojamų veterinarinių vaistų gamybai, ir veterinarinių vaistų gamintojams, Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės skyriui bei Nacionaliniam maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutui savo veikloje laikytis kokybės reikalavimų, nurodytų Europos farmakopėjos 8.0 leidime.

2. Įpareigojame Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininką ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės skyriaus vedėją kontroliuoti įsakymo vykdymą.

3. Pripažįstame netekusiais galios:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2010 m. gruodžio 29 d. įsakymą Nr. V-1143/B1-492 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo įgyvendinimo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 158-8061);

3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. kovo 23 d. įsakymą Nr. V-284/B1-123 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.1 priedo įgyvendinimo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 37-1768);

3.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 7 d. įsakymą Nr. V-666/B1-366 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.2 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2011, Nr. 88-4211);

3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. gruodžio 28 d. įsakymą Nr. V-1172/B1-812 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.3 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2011, Nr. 164-7839);

3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2012 m. kovo 16 d. įsakymą Nr. V-211/B1-210 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.4 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2012, Nr. 34-1652);

3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2012 m. birželio 19 d. įsakymą Nr. V-539/B1-480 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.5 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2012, Nr. 70-3648);

3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 19 d. įsakymą Nr. V-1188/B1-1025 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.6 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2012, Nr. 154-7944);

3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. kovo 8 d. įsakymą Nr. V-239/B1-140 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.7 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2013, Nr. 28-1344);

3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. birželio 13 d. įsakymą Nr. V-617/B1-427 „Dėl Europos farmakopėjos 7.0 leidimo 7.8 priedo įgyvendinimo“ (Žin., 2013, Nr. 66-3322).

4. Nustatome, kad šis įsakymas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS
TARNYBOS DIREKTORIUS JONAS MILIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL LIGŲ, VAISTINIŲ PREPARATŲ IR MEDICINOS
PAGALBOS PRIEMONIŲ KOMPENSAVIMO
KOMISIJOS SUDARYMO IR JOS DARBO
REGLAMENTO PATVIRTINIMO

2013 m. gruodžio 6 d. Nr. V-1149
Vilnius

Vadovaudamasis Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 159 (Žin., 2002, Nr. 39-1450; 2013, Nr. 114-5715), 40 punktu:

1. S u d a r a u Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisiją:

Rima Vaitkienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos politikos ir planavimo skyriaus vedėja (pirmininkė);

Neringa Bernotienė – Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pavaduotoja valdymui ir darbo organizavimui (pirmininko pavaduotoja);

Diana Prochorova – Sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos departamento Farmakoeconomikos ir vaistų kainodaros skyriaus vyriausioji specialistė (sekretorė);

Gintautas Barcys – Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininkas;

Gita Krukienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Farmacijos departamento direktorė;

Šarūnas Narbutas – Europos onkologinių pacientų koalicijos valdybos narys;

Anžela Slušnienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento Bendrosios medicinos pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė;

Nerija Stasiulienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Teisės departamento direktorė.

2. T v i r t i n u Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisijos darbo reglamentą (pridedama).

3. P r i p a ž i s t u netekusiais galios:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymą Nr. V-801 „Dėl Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 103-5254);

3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. vasario 21 d. įsakymą Nr. V-188 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymo Nr. V-801 „Dėl Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2013, Nr. 22-1090).

4. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal administravimo sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

LR SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2007 M. BIRŽELIO 15 D.
ĮSAKYMO NR. V-494 „DĖL GEROS VAISTINIŲ
PRAKTIKOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“
PAPILDYMO

2013 m. lapkričio 20 d. Nr. V-1068
Vilnius

1. P a p i l d a u Geros vaistinių praktikos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. V-494 „Dėl Geros vaistinių praktikos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 68-2690), šiuo 41 punktu:

„41. Farmacijos specialistas darbo metu turi matomoje vietoje segėti ar būti pasikabinęs kortelę, kurioje turi būti nurodytas farmacijos specialisto vardas, pavardė, pareigų pavadinimas (vaistininkas, vaistininko padėjėjas (farmakotechnikas)).“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
POVILAS ANDRIUKAITIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2002 M. BALANDŽIO
5 D. ĮSAKYMO NR. 159 „DĖL LIGŲ IR
KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTINIŲ PREPARATŲ

JOMS GYDYTI, KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTINIŲ
PREPARATŲ IR KOMPENSUOJAMŲJŲ MEDICINOS
PAGALBOS PRIEMONIŲ ĮRAŠYMO Į SĄRAŠUS IR
JŲ KEITIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO

2013 m. spalio 25 d. Nr. V-978
Vilnius

P a k e i č i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 5 d. įsakymą Nr. 159 „Dėl Ligų ir kompensuojamųjų vaistinių preparatų joms gydyti, kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių įrašymo į sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 39-1450; 2011, Nr. 77-3764, Nr. 100-4724; 2012, Nr. 24-1130, Nr. 47-2311, Nr. 63-3189, Nr. 100-5114):

1. Išdėstau antraštę taip:

„DĖL LIGŲ, VAISTINIŲ PREPARATŲ IR MEDICINOS
PAGALBOS PRIEMONIŲ ĮRAŠYMO Į KOMPENSAVIMO
SĄRAŠUS IR JŲ KEITIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“.

2. Išdėstau 1.1 punktą taip:

„1.1. Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių įrašymo į kompensavimo sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašą;“.

3. Išdėstau nurodytoju įsakymu patvirtintą Ligų ir kompensuojamųjų vaistinių preparatų joms gydyti, kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių įrašymo į sąrašus ir jų keitimo tvarkos aprašą nauja redakcija (pridedama).

4. Nurodytoju įsakymu patvirtintoje Paraiškos įrašyti vaistinį preparatą į kompensavimo sąrašus formoje:

4.1. įrašau III skyriuje po skaičiaus ir santrumpos „50 proc. [ ]“ žodžius „Apmokėti centralizuotai [ ]“;

4.2. išdėstau paskutiniąją pastraipą taip:

„Patvirtinu, kad pateikti visi dokumentai, nurodyti šioje paraiškoje. Dokumentai ir informacija teisingi. Sutinku, kad, pateikus klaidingą informaciją, paraiška nebus svarstoma, o vaistinis preparatas bus neįrašytas arba išbrauktas iš kompensavimo sąrašų.“

5. N u s t a t a u, kad paraiškos įrašyti ligą į Ligų ir kompensuojamųjų vaistinių preparatų joms gydyti sąrašą (A sąrašą), paraiškos įrašyti vaistinį preparatą į kompensavimo sąrašus, paraiškos įrašyti medicinos pagalbos priemonę į Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašą (C sąrašą), pateiktos iki šio įsakymo įsigaliojimo, dėl kurių Ligų, vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisija nėra priėmusi galutinio sprendimo, nagrinėjamos šio įsakymo nustatyta tvarka.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2013 M. BALANDŽIO
8 D. ĮSAKYMO NR. V-343 „DĖL 2013 M.
KOMPENSUOJAMŲJŲ VAISTINIŲ PREPARATŲ
KAINYNŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2013 m. spalio 9 d. Nr. V-928
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 55-1287; 2002, Nr. 123-5512; 2005, Nr. 67-2402) 10 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo (Žin., 2006, Nr. 78-3056; 2011, Nr. 69-3291) 57 straipsnio 1 dalimi bei Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinių kainų apskaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. 994 (Žin., 2005, Nr. 111-4048; 2009, Nr. 158-7191):

1. P a k e i č i u 2013 m. kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyną, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-343 „Dėl 2013 m. kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 38-1884, Nr. 73-3692) (pridedama):

1.1. išbraukiu 262 vaistinių preparatų grupę;

1.2. išbraukiu vaistinius preparatus, kurių NPAKID7: 1003087, 1005480, 1063565, 1004718, 1067769, 1067776, 1067790;

1.3. papildau naujais vaistiniais preparatais, kurių NPAKID7: 1068716, 1069799, 1069796, 1066530, 1037891, 1051533, 1051537, 1051539, 1068606, 1068596, 1032628, 1058078, 1058079, 1058076, 1058077, 1060954, 1060955, 1069731, 1069717, 1069516, 1069687, 1068854, 1070420, 1070421, 1070422, 1070423.

2. P a v e d u:

2.1. vaistinėms perskaičiuoti vaistinių preparatų, nurodytų šio įsakymo 1 punkte, mažmenines kainas;

2.2. įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal administruojamą sritį.

3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja po 10 dienų po jo paskelbimo „Valstybės žiniuose“.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMASDĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2013 M. BIRŽELIO
5 D. ĮSAKYMO NR. V-583 „DĖL 2013 M.
KOMPENSUOJAMŲJŲ MEDICINOS PAGALBOS
PRIEMONIŲ KAINYNŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO2013 m. spalio 9 d. Nr. V-927
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 55-1287; 2002, Nr. 123-5512; 2005, Nr. 67-2402) 10 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo (Žin., 2006, Nr. 78-3056; 2011, Nr. 69-3291) 57 straipsnio 1 dalimi bei Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, bazinių kainų apskaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. 994 (Žin., 2005, Nr. 111-4048; 2009, Nr. 158-7191):

1. P a k e i č i u 2013 m. kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių kainyną, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. V-583 „Dėl 2013 m. kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių kainyno patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 61-3038) (pridedama):

1.1. papildau naujomis medicinos pagalbos priemonėmis, kurių prekės ID: 9004264, 9004265, 9004258, 9004330, 9004325, 9004327, 9004326, 9003217, 9004123, 9004314, 9004315, 9004320, 9004316, 9004322, 9004317, 9004323, 9004318, 9004324, 9004319, 9004321, 9004329, 9003213, 9003212, 9004328, 9004262, 9004261, 9004260, 9004259, 9004263;

1.2. išbraukiu medicinos pagalbos priemones, kurių prekės ID: 9000999, 9001000, 9001001, 9001002, 9001003, 9001004, 9001005, 9001006.

2. P a v e d u:

2.1. vaistinėms perskaičiuoti kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių, nurodytų šio įsakymo 1 punkte, mažmenines kainas;

2.2. įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal administruojamą sritį.

3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja po 10 dienų po jo paskelbimo „Valstybės žiniuose“.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITISLIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMASDĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2006 M. LAPKRIČIO 28
D. ĮSAKYMO NR. V-1012 „DĖL VAISTININKO
PRAKTIKOS LICENCIJAVIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO2013 m. rugpjūčio 27 d. Nr. V-776
Vilnius

P a k e i č i u Vaistininko praktikos licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. V-1012 „Dėl Vaistininko praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 132-5018; 2009, Nr. 46-1860), ir išdėstau 3.8 punktą taip:

„3.8. asmuo, universitetinį ar jam prilygintą farmacinį išsilavinimą įgijęs ne Lietuvos Respublikoje, turi pateikti vaistininko profesinės kvalifikacijos pripažinimą Lietuvos Respublikoje patvirtinantį dokumentą. Šio dokumento pateikti nereikia, jei asmuo iki 2001 m. birželio 14 d. Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtai vertėsi vaistininko praktika.“

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITISLIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO
ĮSAKYMASDĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRO 2006 M. GRUODŽIO 13
D. ĮSAKYMO NR. V-1052 „DĖL VAISTININKO
PADĖJĖJŲ (FARMAKOTECHNIKŲ) ĮRAŠYMO Į
SĄRAŠĄ TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO2013 m. rugpjūčio 27 d. Nr. V-775
Vilnius

P a k e i č i u Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) įrašymo į sąrašą taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. V-1052 „Dėl Vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) įrašymo į sąrašą taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 138-5284), ir išdėstau 4.5 punktą taip:

„4.5. asmuo, išsilavinimą įgijęs ne Lietuvos Respublikoje, turi pateikti profesinės kvalifikacijos pripažinimą Lietuvos Respublikoje patvirtinantį dokumentą (tokio dokumento pateikti nereikia, jei asmuo iki 2002 m. balandžio 6 d. Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtai vertėsi vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) praktika);“.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS
VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

UŽSIENIO FARMACIJOS NAUJIENOS

AMINO LAVULINO RŪGŠTIES GELIS - NAUJA VAISTŲ FORMA
AKTINEI KERATOZEI GYDYTICheminiu požiūriu veikioji medžiaga yra 5-amino lavulino rūgštis
H2N-CH2-CO-CH2-CH2-COOH

Ši amino rūgštis pasižymi hidrofilinėmis savybėmis ir yra nestabili vandens tirpaluose. Molekulės stabilizavimui sukurta aliejus/vanduo nanoemulsija. Jos pagrindą sudaro sojos fosfatidilcholinas. Veikliosios medžiagos koncentracija yra 78 mg viename grame gelio.

Pagaminto gelio prekinis pavadinimas yra AMELUZ. Šis gelis yra vietinis sensibilizatorius, kuris raudonos šviesos poveikyje sudaro deguoninius radikalus, kurie saugo aktines odos ląsteles. Austrijos vaistinėse 2 g gelio pakuotė kainuoja 396,45 EUR.

*OAZ 2012, 66(20):40-41.*EMA (EUROPOS VAISTŲ AGENTŪRA) APRIBOJO
METOCLOPRAMIDO VARTOJIMĄ

Europos vaistų agentūros Vaistų komitetas dėl rimtų pavojų sveikatai rekomendavo, kad metoklopramidą gali būti išrašomas receptuose trumpalaikiam gydymui (iki penkių dienų) ir negali būti skiriamas kūdikiams iki vienerių metų. Vaikams Šios Agentūros Vaistų komitetas dėl virš metų šis vaistas gali būti skiriamas kaip antros eilės priemonė pykinimo ir vėmimo slopinimui po chemoterapijos arba pooperaciniame periode. Suaugusiems jis gali būti skiriamas analogiškais atvejais kaip ir vaikams, tačiau gali būti vartojamas ir migrenos sukeltą pykinimo slopinimui. Maksimali dozė vaikams ir suaugusiems negali viršyti 0,5 mg kilogramui svorio per parą.

*The Pharmaceutical Journal 2013,291(10/12):133*EMA (EUROPOS VAISTŲ AGENTŪRA) NEREKOMENDUOJA
VARTOTI KETOKONAZOLIO TABLEČIŲ GRYBELINĖMS
INFEKCIJOMS GYDYTI

Šios Agentūros Vaistų komitetas dėl žalingo poveikio kepenims (hepatitas, cirozė) rekomendavo nevertoti ketokonazolio tablečių. Kušingo sindromo atvejais jis gali būti vartojamas nuolat stebint gydymo eigą. Ketokonazolio tepalai gali būti vartojami.

The Pharmaceutical Journal 2013,291(10/12):133

NELEGALIOS KOMPANIJOS GYDO PACIENTUS

Tokiu pavadinimu Amerikos sveikatos sistemos farmacijos žurnalas (AJHP) atspausdino straipsnį apie Vaistų ir maisto administracijos (FDA) perspėjimus gydymo įstaigoms apie riziką pirkti vaistus iš užsienio arba nelicencijuotų didmenininkų. Vaistų agentūra per metus išsiuntė per penkis šimtus laiškų klinikoms ir medicinos praktikams būti ypač atidiems perkant pigesnius siūlomus bevacizunabo, denosunabo ar zoledrono rūgšties preparatus. FDA atliko analizę minėtų preparatų ir kai kuriose flakonuose nebuvo veikliosios medžiagos.

Am J Health-Syst Pharm 2013,70(19):1646-1647

LFS VALDYBA SVEIKINA NAUJĄ
FARMACIJOS MOKSLŲ DAKTARĘ
ASTĄ KUBILIENĘ
IR LINKI TOLIMESNIŲ REIKŠMINGŲ
MOKSLINIŲ DARBŲ LIETUVOS
FARMACIJAI

Disertacijos „Ibogaino ir noribogaino toksiškumo ir farmakokinetinių savybių tyrimas“ anotacija

Rezultatai. Nustatyta ibogaino ir noribogaino vidutinė mirtinoji dozė pelėms. Gauti rezultatai rodo, kad ibogainas, kurio LD50 yra 263 mg/kg, yra daugiau nei du kartus toksiškesnė medžiaga, nei jo metabolitas noribogainas, kurio apskaičiuota LD50 yra 630 mg/kg.

Ibogaino ir noribogaino koncentracijų laboratorinių pelių kraujo plazmoje ir organuose nustatymui pritaikyta ESC metodika su fluorescenciniu detektoriumi. Išsiekstragavusių pašalinių lydinčių medžiagų pašalinimui naudota sausos fazės ekstrakcija.

Praėjus 24 val. po vienkartinę tiriamų medžiagų dozių instiliavimo į skrandį, didžiausios koncentracijos nustatytos pelių blužnies ir širdies mėginiuose, o mažiausios – griaučių raumenų mėginiuose. Ibogaino biotransformacijos metu susidariusio metabolito N1 didžiausia koncentracija nustatyta blužnies, o mažiausia – pelių smegenų mėginiuose. Praėjus 14 dienų po kartotinių ibogaino dozių didžiausios šios medžiagos koncentracijos nustatytos pelių širdies ir blužnies, o metabolito N1 – inkstų mėginiuose. Mažiausia ibogaino koncentracija griaučių raumenų mėginiuose, o metabolito N1 – blužnyje. Praėjus 14 dienų po kartotinių noribogaino dozių didžiausia koncentracija nustatyta blužnies, o mažiausia – pelių kepenų mėginiuose. Lyginant tiriamų medžiagų koncentracijas po vienkartinės ir kartotinių dozių nustatyta ibogaino koncentracijos didėjimo tendencija pelių širdyje, o metabolito N1 ir noribogaino – pelių smegenyse.

Nustatyti tiriamų medžiagų farmakokinetiniai parametrai. Nustatyta, kad greičiausiai ir daugiausiai į pelių kraujo plazmą patenka ibogaino (lyginant su noribogainu ir metabolitu N1), bet yra greičiausiai eliminuojamas. Organuose didžiausia ibogaino ir metabolito N1 koncentracija ir bendra sisteminė ekspozicija nustatyta pelių blužnyje, o noribogaino – kepenyse. Nustatytos ibogaino ir noribogaino didelės

AUCtot reikšmės širdies mėginiuose gali sąlygoti ilgą eliminaciją iš šio organo.

Išvados:

1. Atlikus ibogaino ir noribogaino toksiškumo tyrimą laboratorinėms pelėms, apskaičiuotos šių medžiagų vidutinės mirtinosios dozės. Nustatyta, kad ibogaino LD50 pelėms yra 263 mg/kg, o noribogaino – 630 mg/kg po šių medžiagų instiliavimo į pelės skrandį. Gauti rezultatai rodo, kad ibogainas daugiau nei du kartus toksiškesnis, nei jo metabolitas – noribogainas.

2. Pritaikyta efektyviosios skysčių chromatografijos metodika fluorescencinės detekcijos būdu ibogaino ir noribogaino analizei kraujo plazmoje ir skirtingų organų terpėse. Įvertinti metodikos parametrai, kurie patvirtino jos atrankumą, jautrumą bei tiesiškumą.

3. Ibogainas ir noribogainas kietos fazės ekstrakcijos būdu išskirti ir ESC metodu kiekybiškai nustatyti laboratorinių pelių kraujo plazmoje ir vidaus organuose. Didžiausios medžiagų koncentracijos, praėjus parai po vienkartinę ibogaino ar noribogaino dozių instiliavimo į laboratorinės pelės skrandį, nustatytos blužnies ir širdies mėginiuose.

4. Pelių kraujo plazmoje didžiausia koncentracija nustatyta ibogaino. Jo apskaičiuota bendra sisteminė ekspozicija yra daugiau nei du kartus didesnė, nei noribogaino, tačiau pusinės eliminacijos laikas yra daugiau nei tris kartus trumpesnis, lyginant su noribogaino t1/2. Tai rodo greitą nepakitusio ibogaino šalinimą iš pelių kraujo plazmos.

5. Greičiausiai ibogaino ir jo biotransformacijos metu susidariusio noribogaino (metabolito N1) didžiausia koncentracija (Cmax) organuose nustatyta kepenyse, o sintetinio noribogaino – blužnyje ir inkstuose. Ibogaino ir po jo pavartojimo susidariusio metabolito N1 ilgiausia sisteminė ekspozicija apskaičiuota pelių blužnyje, o sintetinio noribogaino – kepenyse.

Apskaičiuotas ibogaino ir jo metabolito (N1) koncentracijų santykis pelių vidaus organuose rodo, kad ibogainas biotransformuojamas ne tik kepenyse, bet ir inkstuose bei smegenyse.

6. Atlikus kartotinių dozių įtakos ibogaino kaupimuisi laboratorinių pelių organuose tyrimą, nustatyta, kad ibogaino koncentracija pelės širdies audinyje po 14 dienų didesnė, nei po pirmosios dozės. Tai rodo galimą polinkį kauptis pelės širdyje.

Noribogaino kartotinių dozių tyrimo metu nustatyta, kad noribogaino koncentracija po 14 dienų didesnė pelės smegenyse ir griaučių raumenyse, nei po pirmosios dozės. Tai rodo noribogaino galimą polinkį kauptis pelės smegenyse ir griaučių raumenyse.

F
O
T
O
R
E
P
O
R
T
A
Ž
A
S

● Paminėjo provizorės Vandos Kavaliauskienės 90-ąjį gimtadienį.

2013 metų lapkričio 23 dieną gerai žinomai ne tik Šiauliuose, bet ir visoje šalyje nusipelnusiai respublikos provizorei, buvusiai ilgametei vyr. farmacijos valdybos Šiaulių tarprajoninės kontoros valdytojai, katinų muziejaus įkūrėjai, provizorei V. Kavaliauskienei būtų 90 metų. Šiai sukaččiai paminėti lapkričio 21 dieną į V. Kavaliauskienės Katinų muziejų susirinko buvę bendradarbiai, kolegos ir bičiuliai, visi tie, kurie gerai pažinojo provizorę, jautė jos paramą ir pagalbą, šiauliečiai. Prieš tai minėjimo dalyviai aplankė Vandos ir Adolfo Kavaliauskų kapą Ginkūnų kapinėse, uždegė žvakes, padėjo gėlių, sukalbėjo maldą. Lapkričio 27 dieną suėjo 2 metai, kai V. Kavaliauskiene staiga ir netikėtai išėjo amžinybėn.

Vandos Kavaliauskienės Katinų muziejuje provizorės atminimui buvo surengta paroda.

Minėjimo pradžioje „Valerijono“ vaistinės direktorė provizorė Almyra Girlienienė skaitė ištraukas iš Vandos Kavaliauskienės knygos „Ką šlama ažuolas“, išleistos 2013 m.

Minėjimo dalyviai provizorei Vandai Kavaliauskienei, kuri beveik 50 metų pašventė farmacijai, įkūrė Katinų muziejų, kuriame dirbo per 20 metų, paskyrė daug gražių ir prasmingų žodžių, pasidalino mintimis apie jos gyvenimą, Katinų muziejų.

Taip kalbėjo: Šiaulių universiteto docentė, Šiaulių miesto Garbės pilietė J. N. Daulenskienė, Šiaulių jaunųjų Gamtininkų centro vadovas G. Oliškevičius, Šiaulių m. dailininkas, kraštotyrininkas V. Purnas, Šiaulių m. turizmo ir informacijos centro vadovė G. Rrezlauskaitė, fotomenininkas A. Murmeckis, kraštotyrininkė L. Pranienė.

Katinų muziejaus darbuotojai S. Pociūtė ir L. Jagminienė parėngė nuotraukų parodą ir V. Kavaliauskienės gyvenimo akimirkas, rodė video filmą apie V. Kavaliauskienės pasakojimą apie katinų surinktą kolekciją. Prie V. ir A. Kavaliauskų kapo poetų eiles skaitė prov. A. Girlienienė, prisiminimais pasidalino O. Stačkusienė. Tą pačią dieną vakare Šv. Pauliaus katedroje buvo aukojamos šv. Mišios už Vandos Kavaliauskienės vėlę.

Esame nuoširdžiai dėkingi minėjimo organizatoriams „Valerijono“ vaistinės direktorei prov. A. Girdienienui, Šiaulių jaunųjų gamtininkų centro direktoriui G. Oliškervičiui, Vandos Kavaliauskienės Katinų muziejaus vadovei A. Sipavičienei ir jo darbuotojoms Sandrai ir Laimai ir visiems, kurie pagerbė V. Kavaliauskienės atminimą. Visiems Jiems nuoširdus ačiū. Šiaulių miesto „Šiaulių naujienos“ laikraštyje atspausdintas straipsnis „Minimos Katinų muziejaus įkūrėjos V. Kavaliauskienės 90-osios metinės“. Esame dėkingi redakcijos darbuotojams.

Liudvikas Rulinskas,
Šiauliai

UŽUOJAUTA

*Dėl Tėvelių mirties reiškiamė nuoširdzių
užuojautą LSMU Farmacijos fakulteto
profesoriui Arūnui Savickui ir
profesorei Nijolei Savickienei*

LFS Valdyba

Generiniai vaistai – nauda pacientams ir valstybei

„Lietuvos rytas“
Marius Stanevičius 2013-10-07

Rugsėjo 2c3 d. LR sveikatos apsaugos ministras Vytenis Povilas Andriukaitis susitiko su Europos generinių vaistų asociacijos (EGA) prezidentė Gudbjorg Edda Eggertsdottir. Su viešnia aptarta, kokios priemonės padėtų dar labiau sumažinti medikamentų kainas Lietuvoje, sutaupyti išlaidas kompensuojamiesiems vaistams, pagerintų naujų ir jau naudojamų vaistinių preparatų prieinamumą pacientams.

Vienas pagrindinių susitikimo klausimų buvo generinių vaistų pramonės ir valstybės dialogas. Generiniai vaistai šiuo metu parduodami 27 ES valstybėse narėse. Tai padeda sutaupyti 35 mlrd. eurų per metus. Valstybinio sveikatos draudimo fondo duomenimis, Lietuvoje generiniai vaistai sudaro apie 49 proc. išrašomų kompensuojamųjų vaistų ir tik 25 proc. išlaidų, o originalūs patentuoti vaistai sudaro 13 proc. išrašomų kompensuojamųjų vaistų ir 51 proc. išlaidų. Taip pat plačiai tebevertojami originalūs nepatentuoti vaistai, kurie sudaro 38 proc. išrašomų kompensuojamųjų vaistų. Už pastaruosius vaistus paprastai tenka primokėti daugiau negu už generinius vaistus, tačiau kai kurie pacientai juos tebevertoja ir be reikalo moka daugiau. Sveikatos apsaugos ministro nurodymu vaistinėms privalo pasiūlyti vaistų, už kuriuos reikia mažiausiai primokėti arba kurių kaina mažiausia.

EGA prezidentės G. E. Eggertsdottir teigimu, daugelis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos išdėstytų planų jai paliko teigiamą įspūdį ir kai kuriose srityse Lietuva lenkia kitas Europos šalis. Ji taip pat pabrėžė, kad būtina skatinti vaistininkus ir pacientus rinktis generinius vaistus, pasižyminčius tokiu pačiu išbandytu veiksmingumu, už mažesnę kainą. Farmacijos produktų rinkos dalyviai ne visuomet suinteresuoti siūlyti pigiausių vaistų, taigi tam būtinos valstybinės reguliavimo ir švietimo programos.

Be to, EGA prezidentė akcentavo, kad mažinant vaistų kainas svarbu išlaikyti vaistų asortimentą ir pasirinkimą, nes radikalus kainų mažinimas gali sutrukdyti daugeliui generinių vaistų bendrovių pristatyti savo produktus tokiose mažose rinkose kaip Lietuva, o tai galėtų lemti tiekimo monopolizavimą ir vaistų trūkumo riziką. Taigi ypač svarbu kruopščiai apsvarstyti planuojamus kompensuojamųjų vaistų kainodaros taisyklių pakeitimus, skatinti kelių gamintojų, siūlančių generinius vaistus su ta pačia veikliąja medžiaga, konkurenciją.

Ir EGA prezidentė G. E. Eggertsdottir, ir LR sveikatos apsaugos ministras V. P. Andriukaitis pareiškė viltį, kad generinių vaistų pramonė ir valstybės pareigūnai tęs konstruktyvų dialogą, kad surastų veiksmingiausių sprendimus Lietuvos sveikatos priežiūros sistemai, siekiant sudaryti pacientams geresnes galimybes gauti vaistų ir

pagerinti sveikatos rodiklius.

Po susitikimo EGA prezidentė G. E. Eggertsdottir sutiko atsakyti į mūsų klausimus.

- **Kiek procentų pacientų Europoje gydomi generiniais vaistais?**

- Generinių vaistų pramonė tiekia aukštos kokybės nebrangius vaistus milijonams europiečių. Europoje bendrovėse dirba daugiau nei 150 tūkst. žmonių. Generiniai vaistai kiekvienais metais Europos Sąjungos pacientams ir sveikatos priežiūros sistemoms sutaupo daugiau nei 35 mlrd. eurų ir sudaro 54 proc. visų parduodamų vaistų, tačiau tai tėra tik 21 proc. visų Europos farmacijos išlaidų.

Generiniais vaistais gydoma daugybė ligų, įskaitant diabetą, astmą, vėžį, depresiją, alergiją, bakterines ir virusines infekcijas, Alzheimerio ligą, ŽIV, AIDS. Taigi generiniai vaistai gali padėti sutaupyti visam sveikatos apsaugos sektoriui, kartu užtikrindami aukščiausio kokybės lygio sveikatos priežiūrą.

- **Kokį poveikį generiniai vaistai turi sveikatos priežiūros biudžetui?**

- Šiais laikais, kai Europos sveikatos priežiūros paslaugoms keliami vis didesni reikalavimai, generiniai vaistai teikia didžiulę naudą visuomenei. Jie garantuoja pacientams galimybę gauti kokybiškų, saugių ir veiksmingų vaistų, kartu padeda kontroliuoti vaistų kompensavimo išlaidas. Tai pirkėjams padeda sutaupyti nemažą vaistų kainos dalį, o kartu užtikrina veiksmingo gydymo alternatyvą.

Mokėtojai už sveikatos priežiūros sistemos paslaugas žino, kad taip bus pasiūlyta aukšto lygio priežiūra ir leis sutaupyti. O sutaupytus pinigus galima skirti tam pačiam sveikatos priežiūros sektoriui ir padėti finansuoti brangesnius gydymo būdus arba paremti naujoviškų produktų mokslinius tyrimus bei plėtrą. Be to, generinių vaistų sukuriama konkurencija skatina vaistus kuriančius gamintojus ne tik mažinti savo kainas, bet ir kurti naujus patentuotus produktus.

- **Ką rekomenduotumėte Lietuvos sveikatos priežiūros institucijoms, kad būtų galima dar labiau sumažinti gydymo išlaidas ir pagerinti galimybes gauti vaistų?**

- Pirmiausia, Lietuvos sveikatos priežiūros institucijos turėtų didinti generinių vaistų vartojimą. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) tvirtina, kad „politika, skatinanti didesnę generinių vaistų vartojimą, gali sumažinti farmacijos išlaidas ir padidinti veiksmingumą“. Didėsnis generinių vaistų vartojimas padeda daugiau sutaupyti negu šių vaistų fiksuotos kainos sumažinimas.

Taigi nacionalinės valdžios institucijos, tarp jų ir Lietuvos, turėtų skatinti generinių vaistų vartojimą, kad ne tik svariai sutaupyti, bet ir reikšmingai pagerintų galimybes pacientams gauti nebrangų gydymą.

- **Kaip vyriausybės galėtų padidinti generinių vaistų vartojimą?**

- Vyriausybės turėtų skatinti nuolat kintančią ir konkurencingą rinkos aplinką. Tai sudarytų sąlygas sutaupyti, optimizuojant generinių vaistų vartojimą ir tvariai plečiant generinių vaistų rinką, užtikrinant mažesnę primokėjimo dalį ir generinių vaistų receptų išrašymą, taip pat palengvinant jų patiekimą į rinką. Nacionalinės vyriausybės palaikyti generinių vaistų pramonės sektorius, atliekančius svarbų vaidmenį, skatinant bendrą Europos Sąjungos farmacijos pramonės konkurencingumą ir taupant sveikatos priežiūros sistemų išlaidas. Geras pavyzdys – Didžioji Britanija. Šioje šalyje dėl generinių vaistų pramonės Nacionalinė sveikatos tarnyba pasibaigus vieno vaisto patentui per pirmuosius dvylika mėnesių sutaupė daugiau nei 350 mln. svarų sterlingų („Pharma times“, 2013 m. gegužės 15 d.).

-Kai kurie vaistų gamintojai nuolat stengiasi neigiamai atsiliepti apie generinių vaistų veiksmingumą ir saugumą. Koks yra EGA požiūris šiuo klausimu?

- EGA ir jos nariai stengiasi visoje Europoje paneigti mitus, kuriuos pasitelkę kai kurie vaistų gamintojai neigiamai apibūdina mūsų pramonę. Europos Sąjungoje visus vaistus, prieš patvirtinant jų tinkamumą vartoti pacientams, griežtai įvertina vaistų kontrolės institucijos. Generiniai vaistai tikrinami pagal tas pačias procedūras kaip ir originalūs ir privalo atitikti aukštą saugumo, kokybės ir veiksmingumo lygį. Patikrinimas atliekamas valstybėse narėse nacionaliniu lygmeniu arba Londone, Didžiojoje Britanijoje, įsikūrusioje Europos vaistų agentūroje (EVA).

- Kokios generinių vaistų pramonės tendencijos per artimiausius penkerius metus?

- Tikimasi, kad dabartinė besiplečianti pasaulinės generinių vaistų rinkos dalis iki 2015 metų išaugs dvigubai. Europos ir viso pasaulio gyventojai senėja, o tai reiškia, kad prireiks vis daugiau aukštos kokybės nebrangių vaistų. Per kelerius artimiausius metus dabar Europoje patentu apsaugoti vaistai bus prieinami generinių vaistų bendrovėms, o tai suteiks didžiulių galimybių ir leis sutaupyti pinigų, skirtų vaistams, tiek valstybėms narėms, tiek patiems pacientams. Be generinių vaistų Europa neturėtų galimybių visiems savo piliečiams užtikrinti kokybiško, saugaus ir nebrangaus gydymo.

- Dėkojame už pokalbį!

Generiniai vaistai – galimybė sutaupyti

• Generiniai vaistai – tai vaistai, jau praradę patentinę apsaugą, tad juos daugelis bendrovių gamina už gerokai mažesnę kainą negu patentuotus vaistus. Generiniuose vaistuose yra tokios pačios veikliosios medžiagos ir toks pats jų kiekis kaip ir originaliuose patentuotuose vaistuose. Generinių vaistų efektyvumas bei saugumas patvirtinti Europos vaistų agentūros (EVA) ir kitų vaistų kontrolės agentūrų pagal Europos Sąjungoje galiojančius griežtus standartus.

- Generiniai vaistai visada kainuoja pigiau, tačiau pacientai dažnai renkasi brangesnius originalius patento nesaugojamus vaistus ir be reikalo moka daugiau, nes taip elgtis juos įtikina gydytojai ir vaistininkai. Sveikatos apsaugos ministro nurodymu vaistininkai privalo pasiūlyti vaistus, už kuriuos reikia mažiausiai primokėti arba kurių kaina žemiausia, tačiau vaistininkams ir gydytojams neretai daro įtaką originalių vaistų gamintojai, siekiantys apsaugoti savo pelną ir rinkos dalį. Tos pačios bendrovės regioniniuose laikraščiuose nevengia publikuoti negatyvių interviu su gydytojais apie generinius vaistus.
- Lietuvoje jau esama visuomeninių iniciatyvų, teikiančių išsamią informaciją ir individualias konsultacijas apie paciento teisę rinktis vaistą. Vienas jų – internetinis informacijos centras „Renkuosi vaistus“ (www.renkuosivaistus.lt). Jis įkurtas 2013 metų pavasarį atlikus tyrimą, kuris parodė, kad kas trečias Lietuvos gyventojas nežino, kad vaistininkas privalo jiems siūlyti kompensuojamus vaistus už mažiausią kainą. Tad jei vartotojas nepasidomi pats, apie kitas galimybes gali būti neužsiminta. Galima ir priešinga situacija, kai vaistininkas gali nepasiūlyti tuo metu pigiausių

Korumpuoti gydytojai

„Vakaro žinios“
2013-12-31

Kroatijos valdžia apkaltino farmacijos kompaniją ir 364 asmenis, kurių dauguma – gydytojai, spekuliacijomis farmacijos rinkoje.

Farmacijos kompanija „Farma“ papirkinėjo didelę grupę gydytojų ir farmacininkų, kad šie savo pacientams skirtų būtent šios kompanijos produktus, teigia pareigūnai.

Visi šie asmenys apkaltinti kyšininkavimu, valdžios piktnaudžiavimu ir korupcija.

Anot vietos žiniasklaidos, tai rimčiausias tokio pobūdžio kaltinimas per visą šalies teisės istoriją. Šalies sveikatos apsaugos sistema gali sužlugti, jeigu visi minėti gydytojai būtų atleisti iš darbo. Kroatijoje yra apie 5 tūkst. gydytojų.

Daugumai apkaltintų asmenų skirta bauda. Įtariamiems asmenims, jeigu būtų nuteisti, gresia 5 metų laisvės atėmimo bausmė.

Gydytojams ir farmacininkams buvo siūlomi kyšiai, įskaitant pinigus ir keliones, kurių suma siekė 5-10 proc. jų išrašytų medikamentų vertės.

Šie nusikaltimai įvykdyti 2009-2012 metais.

Teismo data kol kas dar nepaskelbta. Korupcija Kroatijoje klestėjo ir anksčiau, bet įvykdžiusi kelias reformas, šalis šių metų liepą prisijungė prie Europos Sąjungos.

2013 m. lapkričio 9 d. Rygoje vyko Latvijos farmacininkų draugijos (Latvijas Farmaceitu Biedriba - LFB) 11-sis suvažiavimas.

Suvažiavime dalyvavo virš 300 delegatų. Susirinkusius dainomis pasveikino choras „Medera“. Po to, sveikinimo žodį tarė Farmacijos departamento vadovas Janis Zvejnieks bei Vaistų agentūros direktorė Inguna Adoviča, kuri suvažiavimo metu buvo išrinkta LFB Garbės nare. Suvažiavimo dalyvių pasveikino LFS prezidentas prof. Eduardas Tarasevičius, kuris buvo pakviestas į suvažiavimą kaip LFB Garbės narys. ir Estijos farmacijos draugijos prezidentas Jaak Koppel. Šio suvažiavimo metu šis estų kolega buvo išrinktas LFB Garbės nariu. Išsamų pranešimą apie draugijos atliktus darbus padarė LFB prezidentė, LFS Garbės narė Kitija Blumfelde. Po jos ataskaitas pateikė Etikos komiteto, Revizijos komiteto ir darbo grupių bei sekcijų

vadovai. Suvažiavimas patvirtino etikos kodekso pataisais ir papildymus. Pagrindiniai pranešimai buvo skirti elektroninės sveikatos apsaugos ir elektroninio recepto projekto pristatymui. Estijoje jau įdiegta e-sveikatos apsaugos sistema ir apie jos privalumus buvo perskaitytas pranešimas. Suvažiavimas išrinko naują valdybą 4 metų periodui ir LFB prezidentė perrinkta Kitija Blumfelde. Suvažiavimo metu veikė vaistų gamintojų ir tiekėjų paroda. Suvažiavimo pabaigą vainikavo liaudies šokių kolektyvo „Dailrade“ pasirodymas. Po suvažiavimo vyko vakaronė, į kurią buvo pakviesti suvažiavimo svečiai. Sekmadienį LFB prezidentė supažindino Lietuvos atstovus E. Tarasevičių ir K. Ivanauską su LFB būstine bei Rygos senamiesčio naujovėmis. Esame dėkingi latvių kolegoms už nuoširdumą ir dėmesį.

FOTOREPORTAŽAS

FOTOREPORTAŽAS

Kristus kaip vaistininkas

16 a. pirmoje pusėje Prancūzijoje Rueno mieste. Vėliau šis motyvas buvo perkeltas į dvasinių vaistų vaistinę. Heidelbergo farmacijos muziejus aliejaus technika tapytą paveikslą įsigijo praėjusio šimtmečio šešiasdešimtais metais ir manoma, kad jis buvo nutapytas 18 a. pirmoje pusėje Vienos vienuolyno vaistinei papuošti. Kristus kairėje rankoje laiko tradicines rankines svarstyklės, o dešine ranka rodo lentynose induose esančius dvasinius vaistus: „gailėstingumas“, „dosnumas“, „tyrumas“, „didžiadvasiškumas“, „draugiškumas“, „palankumas“ ir kitus. Šiuo metu žinoma apie 120 nutapytų paveikslų minėta tematika. Jų yra Vokietijoje, Austrijoje, Šveicarijoje, Graikijoje, Švedijoje, Rusijoje. Šia tematika nutapyti paveiksai eksponuojami valstybiniuose ar privačiuose muziejuose, vaistinėse, bibliotekose, bažnyčiose, vienuolynuose, privačiose kolekcijose ir vaistų gamybos firmose.

Straipsnio santrauką iš vokiečių kalbos išvertė E. Tarasevičius

„Kristus kaip vaistininkas“ – tokiu pavadinimu vokiečių mokslininkas Harald Pfeiffer 1992 m. atspausdino straipsnį žurnalo „Deutsche Apotheker Zeitung“ priede „Geschichte der Pharmazie“. Net 8 puslapių apimties straipsnyje pateikiami duomenys apie tai, kaip kilo mintis dailininkams pavaizduoti paveiksluose Kristų - kaip dangišką dvasinių vaistų vaistininką. Autorius plačiai aprašo įspūdingo paveikslo tapybos istoriją. Šis paveikslas yra Vokietijos farmacijos muziejuje Heidelberge. Dangiškas vaistininkas stovintis oficineje tarsi apjungia pasaulietinių ir dvasinių vaistų išdavimą.

Iš Senojo ir Naujojo Testamento žodžiai: „... ateiškite čia, pirkite ir valgykite; ateiškite čia ir pirkite be pinigų vyno ir pieno!“ buvo perkelti į farmacijos aplinką. Autorius cituoja apaštalo Mato Evangelijos žodžius, kuriuose atsispindi Kristaus pagalba žmonėms gydant kūno ir sielos negalavimus: „Ateikite visi, kurie esate prislėgti ir aš jus atgaivinsiu ... ir jūs pajusite sielos ramybę“. Tyrinėjant dailės istoriją buvo nustatyta, kad pirmas kūrinys, miniatiūra, vaizduojanti Kristų, kaip dangišką gydytoją, buvo sukurta

Vaistinė „Gandras“ yra Stokholme Queen Street 28 ir Styrmsgatan 24 sankryžoje. Namas, kuriame įsikūrusi vaistinė, buvo pastatytas 1897-1899 m., jį suprojektavo architektas Hans Jacob Hallström (1840-1901). Name yra gerai išsilaikęs liftas, kuris buvo vienas pirmųjų Švedijoje įrengtų technikos naujovių. Stokholmo miesto muziejus vertina pastatą istoriškai reikšmingu statiniu ir, atsižvelgiant į nacionalinio paveldo tarybos nutarimą, jame esanti vaistinė yra vertingiausia visoje Švedijoje.

Nekilnojamojo turto įmonės savininkas Ingemar Kerfstedt buvo pirmasis vaistinės vedėjas, gavęs privilegiją farmacininei veiklai. Vaistinė „Gandras“ pradėjo veiklą 1898 m., ir nuo to laiko virš jėgimo tebestovi paausutas gandas. Dekora, esanti vaistinės oficineje nuo 1899 m., sukūrė baldų gamintoja Carl Fredrik Allard įmonė. Baldų gamybai panaudotas juodmedis ir raudonmedis, o jų stilius - neorenesansas su gotikos elementais. Stiklinių lubų dekoras vaizduoja sveikatos ir ligos, gyvenimo ir mirties alegorijas. Jas nutapė vokiečių dailininkas Fritz Rosenthal. Sienos papuoštos Kolmården miško mediena. Portretai medalionai ir biustai vaizduoja žymius gydytojus ir mokslininkus. Lentynose ir spintose išilgai sienos eksponuojami vaistų laikymui skirti indai. Šioje patalpoje galima susipažinti su senais vaistų gamybos aparatais ir prietaisais: dekoktų gamybos aparatais, svarstyklėmis, stikliniais ir farforiniais štanglazais bei miltelių konteineriais. Čia galima matyti ir šiuolaikines technologijas, pavyzdžiui, kompiuterius ir modernius kasos aparatus.

Taigi, jei turistinis maršrutas jus nuves į Švedijos sostinę Stokholmą, būtinai aplankykite šias dvi istorines vaistines, kurių interjeras suteiks jums malonių įspūdių prisimenant mūsų profesijos istoriją.

S
T
O
K
H
O
L
M
O

I
S
T
O
R
I
N
Ė
S

V
A
I
S
T
I
N
Ė
S

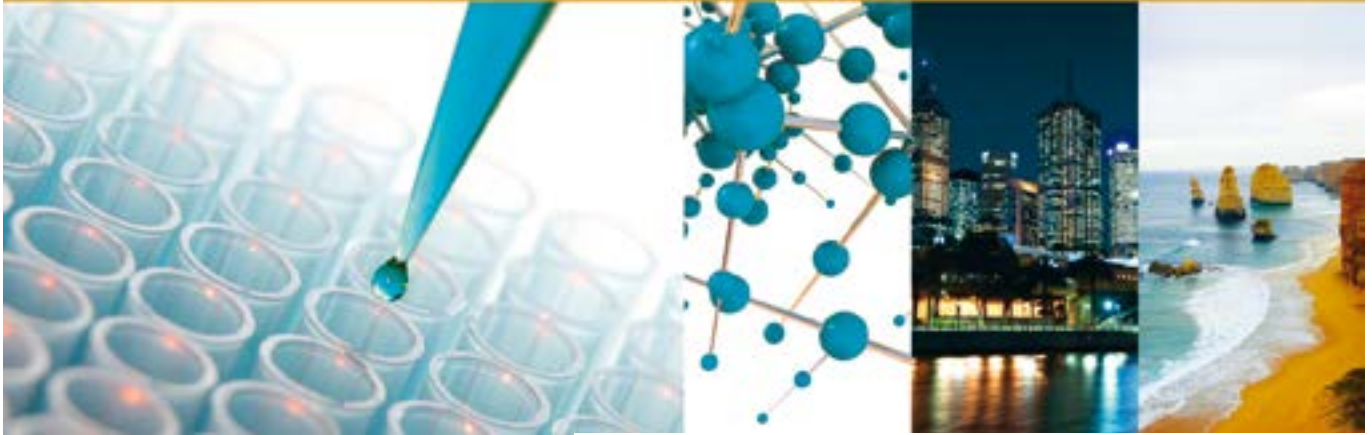
VAISTINĖ „Pelėda“

Vaistinė „Pelėda“ yra Karalienės gatvėje Nr. 59 Stokholme ir turi tą patį adresą nuo 1798 m. Ji yra seniausia vaistinė, kuriai daugiau nei 210 metų.

Karalius Adolfas Fredrikas 1760 m. suteikė privilegiją farmacininkui Lars Sandberg, kuris dėl ligos pardavė savo privilegiją vaistininkui Pehr Christopher Schulzen. Pradžioje ši vaistinė turėjo pavadinimą „Elgen“ t.y. „Šarvuotoji pelėda“, tačiau vėliau šis pavadinimas buvo sutrumpintas iki „Pelėdos“. 1798 metų rudenį vaistininko Olof Johan Coster pastangomis vaistinė buvo perkelta į Queen Street 59 gatvę, kur ji vis dar egzistuoja iki šiol. Nuo 1880 m. vaistinės interjere esantis turtas nuosavybės teise priklauso nacionaliniam muziejui. 1893 m. buvo atliktas vaistinės remontas. Nors vaistinė buvo kelis kartus remontuota, tačiau visada buvo atsižvelgiama į kultūrinės vertybes, kurios yra toje vaistinėje. Paskutinė svarbi rekonstrukcija vyko 1993 metais, kai vaistinė įgavo savo dabartinę išvaizdą. Vaistinės fasadas ir interjero apdaila bei lubų tapyba yra išlikusi nuo 1800 metų pabaigos. Įėjimą puošia dažytos pilkojo ketaus kolonos, kurias vainikuoja paausuta pelėda savo naguose laikanti gyvatę.

Introducing the 5th FIP Pharmaceutical Sciences World Congress – Melbourne, Australia 13-16 April 2014

74th FIP
World Congress
2014

Bangkok, Thailand
30 August -
4 September 2014

Second Announcement

Lietuvos farmacijos sąjunga (LFS) organizuoja vaistininų išvyką į Tarptautinės farmacijos federacijos (FIP) Farmacijos mokslų ir praktikos 74-ąjį Pasaulinį kongresą, kuris vyks Tailando sostinėje **Bankoke 2014 m. rugpjūčio 30 d. - rugsėjo 4 d.**

Jo šūkis „**Vaistų ir vaistininų prieinamumas šiandien, dar geresni rezultatai rytoj**“.

LFS kviečia kolegas iš anksto planuoti komandiruotę arba vykti atostogų metu kelti savo profesinę kvalifikaciją šiame tarptautiniame forume. Kongreso dalyviams bus įteikti pažymėjimai, įvertinant kiekvieną dalyvavimo kongreso darbe dieną 9 val.

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į LFS būstinę el. paštu: LFSpharm@takas.lt arba mob. tel. 868714474 iki 2014 m. vasario 28 d.

BANGKOK 2014
FIP WORLD CONGRESS
30 August - 4 September

